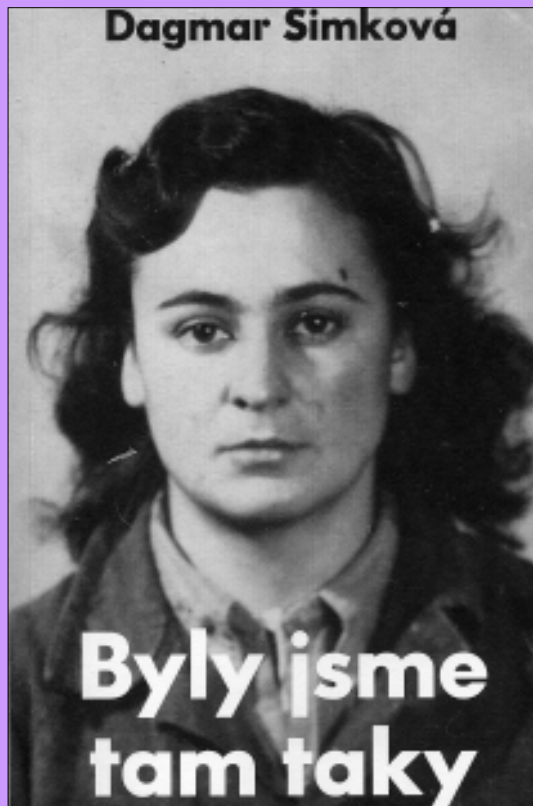

vězněná z politických důvodů společně s Růženou Vackovou, Dagmar Skálovou, či Ninou Svobodovou. Strhující próza, při jejíž četbě běhá mráz po zádech. Recensi, kterou pro Obrázek napsal Jan Cholínský, uveřejňujeme v tomto čísle v rubrice Rodina a škola.

Z KRONIKY NAŠICH FARNOSTÍ
21. LISTOPADU AŽ 16. PROSINCE 2010
Ke vzkříšení jsme vyprovodili:
Farnost Ruprechtice
 Iva Albrechtová (1961)

Obrázek libereckých farností vydává jako interní tiskovinu tiskárna při Římskokatolické farnosti v Liberci-Ruprechticích pro liberecké farnosti a ve spolupráci s nimi

Vrchlického 81, PSČ 460 14, Liberec XIV-Ruprechtice
 tel. 485 120 004, e-mail: liberectofmzquicktcz

Církevní dohled nad obsahem vykonává:
 emeritní arciděkan P. František Opletal

Redakční rada: Anna Burianová, br. Felix OFM, David Jech, Karel Korous

Obrázek libereckých farností a rejstříky jsou na adrese
www.pravda.bloguje.cz
 Kterékoliv číslo obstará Knihkupectví u sv. Antonína

Doporučená cena 5,- Kč

Josef Vlasák (1926)
 Josefina Marková (1925)
P. Bartoloměj Černý OFM

ZPRÁVA: POLICEJNÍ ŠIKANA V LIBERCI

Liberec – 15. prosince byli protiprávně zadrženi organizátoři sdružení Stop genocidě na řádně ohlášené petiční výstavě před gymnasiem F. X. Šaldy v Liberci. Petiční výstava upozorňuje na nepřijatelnost násilí na ženách a dětech, které se děje při umělých potratech.

Policie ČR, kterou organizátoři přivolali kvůli agresivnímu jednání zaměstnance gymnasia, zcela v rozporu se zákonem začala nutit organizátory k ukončení akce. Nakonec bez udání důvodu zabavila informační panely a násilím přinutila organizátory k nasednutí do policejního vozidla a k podání vysvětlení, aniž je přitom oficiálně zadržela. Pracovník magistrátu přitom opakovaně potvrzoval, že zástupci sdružení Stop genocidě jednají zcela v souladu se zákonem. Petiční výstavy jsou koncipovány jako otevřené diskusní setkání k eticky spornému tématu umělého potratu. Petici za zákaz umělého potratu již podpořilo téměř 7 tisíc lidí, především z řad studentů.

Sdružení Stop genocidě uspořádalo přes 120 výstav na veřejných prostranstvích před gymnasiem, středními školami a univerzitami. Nikdy však nedošlo k tak hrubému porušení zákona ze strany Policie ČR, jako právě teď v Liberci. Podobným protiprávním způsobem byli tzv. Sborem národní bezpečnosti za komunismu šikanováni lidé nepohodlní režimu. Policie svým jednáním vědomě porušila ústavně garantovanou svobodu slova, shromažďovací zákon, petiční zákon a zákon o Policii ČR.
Radim Ucháč, president HPŽ ČR

Číslo 1 (87) / Ročník 9
 Datum vydání: 19. 12. 2010

Foto na titulní straně:
 Přesvatá noc v nasvícené hejnické
 basilice Navštívení Panny Marie
 a tamním františkánském klášteře
 Milan Drahoňovský

Uzávěrka dalšího čísla: 3. 1. 2011

**Své příspěvky a připomínky
 zasílejte redakci.**

19. 12. 2010 / Číslo 1 / Ročník 9

OB RÁZEK

libereckých farností

V TOMTO ČÍSLE

ÚVODNÍK

OČ JDE O VÁNOCÍCH? P. JOSEF DOBIÁŠ 3

PASTORACE

TOMÁŠKŮV KATECHISMUS KATOLICKÉ CÍRKVE (7) 4

RODINA A ŠKOLA

VÁNOČNÍ KVĚTINY A ROSTLINY, ANN BELLOVÁ, PODSTATNĚ KRÁCENO 5

ROZHOVOR K ČLÁNKU NA POSLEDNÍ STRANĚ – POLICEJNÍ ŠIKANA V LIBERCI, RADIM UCHÁČ 6

DAGMAR ŠIMKOVÁ – BYLY JSME TAM TAKY, JAN CHOLÍNSKÝ 8

DĚTI A MLÁDEŽ

VÁNOČNÍ HÁDANKY, WWW.VIRA.CZ 12

KATOLICKÉ ODDÍLY ICHTHYS INFORMUJÍ 12

SOUTĚŽ: ADVENTNÍ A VÁNOČNÍ BÁSNIČKA DĚTÍ, ANNA BURIANOVÁ 12

FRANTIŠKÁNI A PŘÁTELE SVATÉHO FRANTIŠKA

MÁME DOKTORA! ZE ZPRÁV Z PROVINCE 13

VÁNOČNÍ SETKÁNÍ MISIONÁŘŮ, BR. JAKUB OFN 14

VERNISÁŽ VÝSTAVY 14

HISTORIE

STŘEDNÍ EVROPA (9) – ARMIA KRAJOWA (1), MACIEJ RUCZAJ 14

ČESKOSLOVENSKO A Vatikán BĚHEM 2. SVĚTOVÉ VÁLKY, DOKONČENÍ – PRESIDENT BENEŠ
A SVATÝ STOLEC (5, DOKONČENÍ), MSGRE. PROF. THDR. JAROSLAV V. POLC 15

ZPRÁVY JINDE NEDOSTUPNÉ

CO V MÉDIÍCH NEBYLO (30), TOMÁŠ BERAN 17

KAM JSME DOŠLI? KAREL KOROUS 18

VĚZEŇSKÝ NE-ŘÁD, MÍLA PETROVSKÝ – HROT – BÝV. VĚZEŇ NVÚ MINKOVICE 19

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

SLOVO ARCIDĚKANA, P. RADEK JURNEČKA, ARCIDĚKAN 19

POUŤ DO ŘÍMA, P. RADEK JURNEČKA, ARCIDĚKAN; INGRID LANKOVÁ 20

Z FARNOSTI VRATISLAVICE NAD NISOU, VÁCLAV VANĚK 21

DĚLNÍCI NA VINICI – LIBEREČTÍ DUCHOVNÍ SPRÁVCI DO ROKU 1945 (33), PETR KOZOJED 21

REDAKCE DOPORUČUJE 22

Z KRONIKY NAŠICH FARNOSTÍ 21. LISTOPADU AŽ 16. PROSINCE 2010 24

ZPRÁVA: POLICEJNÍ ŠIKANA V LIBERCI, RADIM UCHÁČ, PRESIDENT HPŽ ČR 24

PŘÍLOHA

NOVÉNA KE SV. VÁCLAVOVI PŘED VOLBOU PŘEDSEDY KDU-ČSL ZA KŘESŤANSKÉ POLITIKY

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

TEST PRO DĚTI, P. PAVEL AJCHLER

TEST PRO DOSPĚLÉ, BR. FELIX OFM

ZNÁŠ PÍSMO SVATÉ? KŘÍŽOVKA. LADISLAV MARTINČA

LIBERECKÝ ÚSMĚV, ILUSTRACE OLDŘICH KRUPÍČKA

ZVLÁŠTNÍ PŘÍLOHA

VÁNOCE V LIBERECKÝCH FARNOSTECH, JAN VOŽENÍLEK

Moskevská 28
460 01 Liberec 1
tel. 737 950 415 737 950 515
E-mail: podjestsdske@olbert.cz

Z vyšších knih redakce doporučuje:

1. Marcelino

O přátelství mezi chlapcem a Pánem Ježíšem

José María Sánchez-Silva

Info a běžná cena: Váz., 127 str., 199 Kč

Vydalo Karmelitánské nakladatelství

Rok vydání: 2007

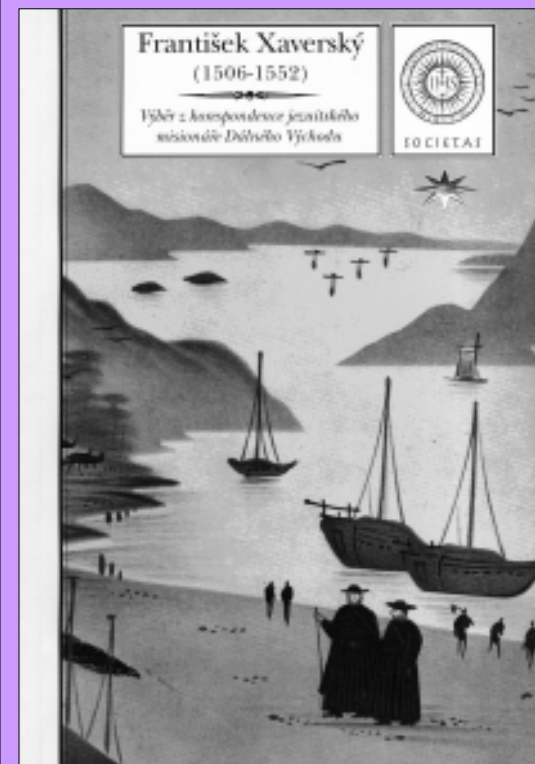
Objednací číslo: 10976

Tisíce lidí četly příběh odloženého chlapce, kterého našli františkánští řeholníci u vrat svého kláštera. Ujali se ho, pečovali o něj a přijali ho do svého společenství. Knížka vypráví o mnoha veselých kouscích malého Marcelina, o jeho přátelství s františkány, ale především o jeho přátelství s Pánem Ježíšem, se kterým často rozmlouval v podkrovní místnosti kláštera. První díl knihy končí chlapcovou smrtí. V druhém dílu autor popisuje velkou cestu malého Marcelina do nebe, kde na něj čeká jeho maminka, kterou za svého pozemského života nepoznal. Chlapec do nebe

putuje se svým andělem strážným a cestou vzpomíná na různé veselé i vážné zážitky. Anděl ho připravuje na setkání s Ježíšem Kristem a s Pannou Marií. Publikace je určena dětem ve věku od deseti let. Text doprovázejí barevné obrázky Markéty Laštuvkové.

2. František Xaverský (1506 – 1552)

Výběr z korespondence jezuitského misionáře Dálného Východu

Info a běžná cena: Brož., 263 str., 185 Kč

Vydalo Refugium

Rok vydání: 2005

ISBN: 80-86715-34-5, karm.: REF0133

3. prosince jsme oslavili památku sv. Františka Xaverského. K 500letému výročí světceva narození byl vydán soubor jeho strhujících dopisů. Přeložila Danuše Šťavíková

3. Byly jsme tam taky

Dagmar Šimková

Info a běžná cena: Brož., 166 str., 21 cm × 13 cm, 220 Kč

Vydala Monika Vadasová-Elšíková

Rok vydání: 2010 (5. vydání)

ISBN: 978-80-9026-023-8

Vzpomínky ženy, která byla v 50. letech

problémů, které mu ztrpčovaly život a představovaly jistě i nepříjemnou překážku ve vlastním pastoračním úsilí. Právě upřímnost a opravdovost jej vedly k tomu, že se nerozpakoval říci vlastní názor významným panským úředníkům. V době, která stále ještě kněze považovala za poněkud lepšího služebníka vrchnosti, to byl samozřejmě přestupek, který vyvolal negativní odezvu, zvláště ze strany jistého Christiana Karla Platze.³ Protože tato osoba bude i nadále výrazně promlouvat do libereckých duchovních dějin a protože vztah Löhl-Platz představuje určitý, nikoli vzácný model vztahu kněz-vrchnost, bude určitě zajímavé přiblížit si Platzovu osobnost.

Christian Karl Platz se narodil 28. února 1663 jako syn obyčejného soukenického mistra Friedricha Platze. Vstoupil do hraběcích gallasovských služeb v roli jednoho z mnoha písařů, díky své citlivosti a bezohlednosti ale rychle vystoupal po kariérním žebříčku. Ani ne ve třiceti letech se stal hejtmánem libereckého panství, když nahradil **Bernarda Franze Flicka**.⁴ Od počátku devadesátých let 17. století tedy představoval nezpochybnitelnou autoritu, při dlouhodobé nepřítomnosti vrchnosti prakticky vládl nad severočeskou gallasovskou doménou. Z výše uvedeného jasné vyplývá, kdo měl ve sporech Platz-Löhl silnější pozici a kdo, i vzhledem ke svému osobnímu založení, musel častěji pít z kalichu hořkosti.

Samozřejmě, že dlouhodobé neshody neprosplávaly Löhlově duševní pohodě a nakonec ani zdravotnímu stavu. Již v roce 1692 potřeboval výpomoc při vedení matrik, v březnu 1693 jej pak choroba definitivně upoutala na lůžko. Löhl, pozoruhodný muž smutného osudu, zemřel 18. května 1693. O jeho povaze hodně vypovídá, že odmítl pohřeb do hrobky pod farním kostelem, který mu jako knězi příslušel. Přál si být pochován uprostřed svých věřících na hřbitově.

V příštím pokračování se k osobnosti Adama Löhla znovu vrátíme, tentokrát ovšem jeho život nahlédneme z poněkud jiné perspektivy. V libereckém městském archivu se dochoval vzácný dokument z roku 1690, v němž liberečtí měšťané a vedení radnice pozoruhodným způsobem vyjádřili názor na svého duchovního pastýře. Bude-li k tomu v následujícím díle prostor, představíme si také Löhlův nástupce, faráře Matthäuse Josepha Schmidta.

opodstatněn, chtěl jsem jen vyjádřit, že se Löhl nenarodil na území tehdejšího Českého království. Jako rodilý Tyrolan byl pochopitelně „státním občanem“ habsburské monarchie a v tomto ohledu byl s Čechy rovnocenný.

²⁾ Rád bych čtenářům připomněl, že výraz konservativní má poněkud jiný význam, než jak se jej snaží předestřít veřejnosti dnešní reprezentanti mediální scény. V jejich podání je konservativce v lepším případě nepraktický snilek zahleděný do starých dobrých časů, v horším případě pak přímo zavilý a nebezpečný zpátečník, z nepochopitelných důvodů bránící pokroku ke světly zítřkům. Konservativce ve vlastním smyslu tohoto slova (a takovým konservativcem byl i farář Löhl) je člověk, který se snaží **uchovat (conservare)** pozitivní zkušenosti a znalosti předků, často získané za cenu velkých obětí. Je to člověk, který se snaží ukázat světu, že se může poučit z minulosti a že na světě není „nic nového pod sluncem“.

³⁾ Tento Platz je pozdějším rytířem Platzem z Ehrenthalu, císařským radou a mocným hejtmánem gallasovských panství. Někteří historikové a vlastivědní badatelé jej dodnes považují za jednu z nejtemnějších figur libereckých dějin, zapomínajíce při tom na jeho nezpochybnitelné zásluhy o rozkvet města a celého panství.

⁴⁾ Flick byl druhou osobou, s níž měl farář Löhl spory, a byl to právě Flick, který mu znepríjemňoval život po převážnou část působení v Liberci. Sám Flick byl rovněž rodem z obyčejných poměrů, a také jeho metody úřadování měly k ideálu hodně daleko. Snad bylo neblahé působení obou vysokých panských úředníků usnadněno dlouhodobou nepřítomností a velkým zaneprázdněním vrchnosti. Například Wenzel Johann hrabě z Gallasu byl významným císařským diplomatem, v roce 1719 zemřel jako neapolský vicekrál.

Petr Kozojed

**KARMELITÁNSKÉ KNIHKUPECTVÍ
U SV. ANTONÍNA**
Kostelní 9/7
460 59 LIBEREC
tel./fax: 485 104 064
e-mail: liberec@kna.cz

ÚVODNÍK

OČ JDE O VÁNOCÍCH?

Jak blíže vyložit neznalému křesťanské víry, že před tisíci lety Bůh dal najevo svou lásku k lidem? Stále je slyšet: Všecko jsou zbožné legendy, cukrovinky pro primitivní lidi. Odchovanci nedaleké doby se domnívají, že „Ježíšek“ je něco takového, jako byl „Děda Mráz“, který také figuroval ve vánočním období.

Vánoce nejsou jubileum nebo odhlásovaným dnem. Neznáme den ani hodinu, kdy se Kristus narodil. Vánoce nejsou ani dohodnutím se na tom, že se kdysi narodilo dítě Ježíš, Ježíšek, kdesi v cizí zemi.

Kristus Pán je věčným Slovem, stále plozeným stejně věčným Otcem, které se jednoho dne narodilo jako dítě, aniž by přestalo být věčným Slovem, od svého početí z Ducha svatého v Panně Marii mělo a navždy již bude mít také lidskou přirozenost neoddělitelně spojenou s přirozeností božskou v unikátní osobní jednotu, která je sice mimo jakoukoliv představu, ale která není mimo rozumové uchopení. Neboť rozum pojímá i tehdy, když představa selhává. A jestliže představu umíme snadno popsat či opsat mnohými slovy, rozumové pojetí často není pro ubohá slova. To lze lehce osvětlit např. na tom, že Boha nikdo nikdy neviděl – a tedy nikdo o něm nemohl mít jakoukoliv představu, avšak rozum Boha pojímá, o něm přemítá a o něm i usuzuje. Tak ani Krista nikdo nikdy neviděl, až do toho okamžiku, kdy „se stal tělem“, kdy umožnil nejen rozumu, ale i lidské představě a lidskému oku ho vidět.

A právě tehdy nastala plnost času. Slovo přišlo na zem k nám a přebývalo mezi námi, přičemž zůstalo v nebi, vyslovilo se lidskou řečí, přičemž nepřestalo udržovat a řídit celý svět, a tak my „viděli jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozenný Syn“ (Jan 1, 14b). A tak, i když přišel jako dítě v těle, jeho přítomnost, vtělení, nikdy nekončí a neskončí, jeho vtělení stále trvá a my o něm rozumem víme a představou se nám ukazuje způsoby Těla Kristova a Krve Kristovy. Tato svátost působí

svou vlastní mocí, mocí Kristovou. Proto nejsou namíste zbytnělé představy magického uzdravování a farmaceutického léčení. Spíše předpokládají rozumovou víru a osobní rozhodnutí při jmout nabízené svátostné Boží milosti.

Bůh volí cestu, která odpovídá nám lidem, tj. tvorům majícím především rozum a vůli, ale majícím i smyslové vnímání. Proto se s námi setkává v člověku, a my Boha vidíme v Ježíši Kristu. On se stýkal s lidmi a Boha jim ukázal tak, že si ho mohli i představit. I když Bůh je od věků plný spravedlnosti a milosrdenství, v Kristu se ukázal člověk naprosto spravedlivý a milosrdný. Bůh od věku je Dobro a Láska. A člověk Ježíš je ztělesněním této dobroty a lásky. Kdy v Boha nevěří, stejně jako ten kdo Krista nevidí, ocitá se na nešťastné životní cestě. Sestup vtěleného Krista je ten pravý dar vánoční noci.

V chóru se jásání andělů mísí s otřásajícím voláním žalmu 130 (129) „Z hlubin volám k tobě, Bože“ v nešporách přesváté noci. Abychom tomtuto mísení rozuměli, musíme mít jasno, jaké spásné pomoci se nám dostalo jeho narozením. Zprávy v evangeliu o narození Pána Ježíše bychom měli číst na kolenou, abychom byli způsobilejší klanět se tajemství vánoc. A úpěnlivě prosit, aby Pán naši mysl i srdce otevřel, nikoliv pro roztomilého Ježíška, ale pro stále u nás pobývajícího Spasitele.

Oč jde o vánocích? Odpoví nám také apoštolové Petr a Pavel:

Sv. Petr: „A proto jsme od něho dostali vzácná a nesmírná příslibení: abyste tím měli účast na božské přirozenosti, a tak unikli zkaženosti, která ovládá svět špatnými žádostmi“ (2 Petr 1, 4).

Sv. Pavel: „Projevila se přece Boží dobrota, která přináší spásu všem lidem. Vede nás k tomu, abychom se odřekli bezbožného života i světských žádostí a žili v tomto nynějším věku rozvážně, spravedlivě a a zbožně“ (Tit 2, 11n.).

P. Josef Dobiáš

¹⁾ Výraz cizinec není v této souvislosti zcela

KATECHISMUS KATOLICKÉ CÍRKVE

11. PRVNÍ LIDÉ A JEJICH PÁD DO OTROCTVÍ HŘÍCHU**33. Jací byli první lidé v ráji?**

První lidé v ráji byli svatí, blažení a tělesně nesmrtelní.

34. Čím zhřešili první lidé v ráji?

První lidé v ráji zhřešili tím, že neposlechli Boha a jedli ovoce se zapovězeného stromu.

35. Jací už nebyli první lidé po prvotním hříchu?

Po prvotním hříchu první lidé už nebyli svatí, ani blažení, ani tělesně nesmrtelní.

36. Co dědí každý člověk po Adamovi?

Každý člověk dědí po Adamovi hřích s náklonností k zlému, utrpení a smrt.

37. Co bylo nejhorším následkem dědičného hříchu?

Nejhorším následkem dědičného hříchu bylo, že se žádný člověk nemohl dostat do nebe.

První lidé v ráji. – Byli svatí, to znamená: Dostali milost posvěcující jako svatební roucho pro nebe, takže měli právo na nebe. Byli blažení, to znamená: Měli vše, co potřebovali k pozemskému lidskému štěstí a k tomu bystrý rozum a vůli nakloněnou k dobrému. Nepodléhali nemocem a neznali žádné utrpení. Byli tělesně nesmrtelní, to znamená: Nejenže nic netrpěli, ale neměli ani zemřít a měli jednou s duší i s oslaveným tělem přijít do nebe. To byly velké dary Boží.

Nejvzácnějším darem byla milost posvěcující. Milost posvěcující a všechny ostatní dary měli první lidé uchovat pro sebe i pro nás, své potomky. Bůh jim dal příkázání, aby ukázali svou oddanost, poslušnost a mohli zasloužit nebe pro sebe i pro nás.

Prvotní hřích. – První lidé však byli svedeni zlým duchem a přestoupili příkázání Boží. Tím zhřešili a promarnili všechny tyto dary pro sebe i pro nás. Touto neposlušností ukázali první lidé, že nechtějí uznávat Boha za svého nejvyššího Pána a že mu nevěří. Byl to proto hřích těžký. Nikdo nemůže považovat hřích prvních lidí za pouhou maličkost. Kdyby někdo například potupně pošlapal státní vlajku, byl by velmi přísně potrestán ne proto, že pošlapal kus barevného plátna,

nýbrž proto, že tím potupil celý stát. Podobně těžký hřích prvních lidí nebyl jen v tom, že jedli zapovězené ovoce, nýbrž především v tom, že se tím vzepřeli proti Bohu.

Následky prvotního hříchu. – První lidé po prvotním hříchu už nebyli svatí, to znamená: Pozbyli milosti posvěcující, ztratili právo na nebe a zasluhovali peklo. Už nebyli blažení, to znamená: Pozbyli své pozemské štěstí, z ráje byli vyhnáni, jejich rozum se zatemnil a jejich vůle se naklonila k zlému. Už nebyli tělesně nesmrtelní, to znamená: Měli trpět a zemřít.

Tyto následky přešly i na jejich potomky, na nás. Když otec přijde o svůj majetek pozbývají ho s ním i jeho děti. Podobně Adam promarnil svěřené dary Boží nejen sobě, ale i nám. Proto každý člověk přichází na svět bez milosti posvěcující, to jest s dědičným hříchem. Následkem dědičného hříchu „smýšlení lidského srdce je od mládí zlé“ (1 Mojž 8, 21). Kromě toho čeká nás na světě utrpení a nakonec musíme zemřít. Nejhorší následek dědičného hříchu byl, že žádný člověk se nemohl dostat do nebe.

Jediná Panna Maria zůstala uchráněna dědičného hříchu. Bůh to způsobil svou zvláštní milostí proto, že byla vyvolena za matku Vykupitele světa. Na památku toho slavíme 8. prosince slavnost Neposkvrněného početí Panny Marie. Poněvadž Panna Maria byla uchráněna dědičného hříchu, vyobrazuje se, jak šlape na hlavu pekelného hada, který svedl první lidi ke hříchu. Často se modlívej: „Maria, bez dědičného hříchu počatá, oroduj za nás, kteří se k tobě utíkáme“.

„Neřest přivádí lidi k úpadku,“ praví Písmo svaté (Př 14, 34b). Hřích činí bídným každého jednotlivého člověka. Chraň se proto každého i nejmenšího hříchu, nejvíce však hříchu těžkého!

12. BŮH SE SMILOVAL A SLÍBIL VYKUPITELE**38. Koho slíbil Bůh po prvotním hříchu?**

Po prvotním hříchu slíbil Bůh Vykupitele.

39. Co zvláště předpověděli proroci o Vykupiteli?

Proroci předpověděli o Vykupiteli zvláště: 1. že se narodí v Betlémě, a to z panny, 2. že to bude sám Bůh všemohoucí a 3. že

Aby i naším přičiněním byly kolem nás skutečně vánoce – svátky radosti a lásky; svátky důvěry a naděje; svátky velké útěchy. Bůh přišel a je tu s námi. A už nikdy nebudeme sami, jsme-li ochotni vydat se do Betléma za světlem hvězdy, která nás vede k Němu.

Kéž tedy doba vánoc je opravdu dobou vzájemného dvojího obdarování. Kéž je to doba obdarování člověka „Božím Synem“ a doba obdarování Boha ryzostí a odvahou člověka na cestě k Dobru.

S přáním opravdového prožití dnů vánočních se na setkání s vámi těší

P. Radek Jurnečka

Z FARNOSTI VRATISLAVICE NAD NISOU**Tříkrálová sbírka ve Vratislavicích**

V úterý a ve středu odpoledne 4. a 5. ledna 2011 proběhne ve Vratislavicích Tříkrálová sbírka. Skupinky Tří králů budou v tyto dny vybírat dobrovolné příspěvky do kasiček v celonárodní sbírce, která je určena pro potřebné v rámci Charity.

Koncert pěveckého sboru Concore

V pátek 7. ledna 2011 v 18.00 se uskuteční v Kapli Vzkříšení Tříkrálový koncert pěveckého sboru Concore pod vedením paní Stanislavy Rygálové.

Koncert pěveckého sdružení Kvintus

V neděli 9. ledna 2011 v 17.00 se bude konat v Kapli Vzkříšení Tříkrálový koncert pěveckého sboru Kvintus pod vedením Lukáše Chrásta.

Václav Vaněk

DĚLNÍCI NA VINICI**LIBEREČTÍ DUCHOVNÍ SPRÁVCI DO ROKU 1945 (33)**

V minulém díle našeho seriálu jsme se rozloučili s imposantní postavou Franze Luzerny von Lichtenthal, který byl nepochybně jedním z nejvýznamnějších libereckých farářů sedmáctého věku. Jako nově ustanovený frýdlantský děkan a zároveň okrskový vikář byl formálním představeným nového libereckého duchovního správce, což by při malichernosti a zlé vůli pochopitelně mohlo představovat vážný problém. Že tento problém nenastal a že se naopak vztahy mezi frýdlantským děkanstvím a libereckou farností vyvíjely k všeobecné spokojenosti, jen dokazuje charakterové kvality obou mužů. Luzernův profil byl námětem před-

chozích dvou pokračování, nyní bychom se měli seznámit s jeho libereckým nástupcem, Adam Löhlem (či Loehlem).

Adam Löhl, jak již napovídá písemná forma jeho příjmení, byl dalším z dlouhé řady cizinců¹ na postu duchovního pastýře liberecké církevní obce. Narodil se v Tyrolsku a tam také podstoupil duchovní formaci. Do Liberce přišel jako muž zralého věku, jako jasně vyhraněná osobnost charakterizovaná slovy: „*vážný, upřímný, konservativní*.“² Löhlovo působení by se podobně jako v případě dvou jeho bezprostředních předchůdců dalo obsáhnout jedním základním motivem. Jestliže Wunsch byl mimořádným znalcem a ctitelem liturgie, a Luzerna se do historické paměti zapsal jako obětavý zpovědník, pak Löhl přispěl k dobrému fungování liberecké farnosti vzorným úřadováním. Nepodléhejme omylům, duchovní správce velké farnosti byl (a v dnešní době více než kdy jindy je) především úředník. Jakkoli je „papírování“ noční můrou mnohých, nedá se mu vyhnout, pokud má jakákoli instituce fungovat. Třebaže 17. století v Českém království nebylo zdaleka tak zatíženo byrokracií jako počátek 21. století v České republice, přece jen písemná agenda vyžadovala největší díl času a pozornosti každého kněze.

Löhlovou velkou snahou bylo především uvést do pořádku matriky, které dosud nepatřily mezi priority libereckých farářů. Matrika byla dlouho do novověku základním nástrojem evidence obyvatel, a takto jedním z nejdůležitějších dokumentů vůbec. Můžeme děkovat jen pečlivosti či naopak někdy liknavosti jednotlivých duchovních, že dohledáme či naopak nedohledáme záznamy o svých předcích a o jejich životě, určeném cyklem stále stejných a přitom pokaždé jiných církevních obřadů. To, že Löhl trávil dlouhé chvíle nad zažloutlými folianty matrik a uváděl je do pořádku, vypadá na první pohled možná více přízemně než slavení krásné liturgie a nádhera vyšperkaného farního chrámu, ve skutečnosti však tím liberecké farnosti dal možná ještě něco vzácnějšího. Zaplnil jí živými lidmi, a dal jí tak historickou paměť.

Löhl však zdaleka nebyl typem suchého úředníka, pro kterého neexistuje svět mimo papír a kalamář. Jako horlivý duchovní pastýř a vynikající kazatel požíval mezi svými farníky velké obliby. Naproti tomu druhá z jeho klíčových vlastností, tedy **upřímnost**, se stala zdrojem

Řím a Vatikán

8. – 14. 5. 2011

Program:

- 1. den** neděle 8. 5.: ve 12 h odjezd z Liberce, Praha, další cesta bude upřesněna přes Rakousko, případně přes Německo do Itálie pouze s bezpečnostními a hygienickými přestávkami.
- 2. den** pondělí 9. 5.: příjezd na okraj Říma – ranní hygiena na motorestu. Celodenní prohlídka města: **Laterán, Svaté schody, kostel Sv. Kříže Jeruzalémského (mše svatá), Sv. Kliment s hrobem sv. Cyrila**, kombi lístek platný 2 dny pro vstup do Kolosea (to si prohlédneme dnes), na Palatin a na Forum Romanum za 12 eur. Michelangelův **Mojžíš** v kostele **sv. Petra v okovech**, odjezd metrem na ubytování do Ostie, 2 – 4 lůžkové plně vybavené chatky v kempu Castelfusano.
- 3. den** úterý 10. 5.: snídaně, metrem **basilika Sv. Pavla za hradbami** – prohlídka, mše svatá, metrem **basilika Santa Maria Maggiore, kostel Sv. Prassedy**, busem na **Forum Romanum**, prohlídka, Vítězné oblouky císařů Konstantína, Severa a Tita, **Kapitol**, metrem od Kolosea na nocleh.
- 4. den** středa 11. 5.: snídaně, metrem na **dopolední generální audienci se Sv. otcem** na Svatopetrském náměstí, Prohlídka **basiliky Sv. Petra, Michelangelova kopule** (7 eur), **katakomy** s hrobem sv. Petra, papeže Jana Pavla II. Levné nákupy suvenýrů na Pto Borgo. Mše svatá v **českém poutním domě Velehrad**. Odjezd metrem na ubytování.
- 5. den** čtvrtek 12. 5.: snídaně. Dopoledne metrem **Vatikánská muzea** – vstupné 8 euro (prohlídka 9 – 13 h). Odpoledne **Andělský hrad, Palác spravedlnosti, piazza Navona, pizza Colona**, italský senát a parlament, **Pantheon, fontána di Trevi, Španělské schody**, metrem na ubytování.
- 6. den** pátek 13. 5.: snídaně, naložení věcí do busu, metrem k Aventinu (stazione pyramide) – **kostel Sv. Sabíny a sv. Anselma**. Pěšky na Velabrum – **kostel Santa Maria in Cosmedin s „ústí pravdy“**, dále republikánské chrámy, kolem Marcellova divadla na Benátské náměstí (**Piazza Venezia**) – Oltář vlasti, **kostel S. Maria in aracoeli**, císařská fora, metrem od kolosea na zastávku Agnánina, kde nasedneme na náš bus. Návrat do vlasti s bezpečnostními a hygienickými přestávkami
- 7. den** sobota 14. 5.: po poledni příjezd domů.

Cena 6 000 Kč

Zahrnuje dopravu luxusním autobusem s klimatizací, WC, videem, 4 × nocleh se snídaní ve 3 – 4 lůžkových pokojích v zařízených chatkách v kempu Castelfusano. Ještě zvážíme jinou nabídku ubytování. Dle potřeby vyzkoušíme římské metro nebo městský autobus, je to nejrychlejší přesun (lístek na metro stojí 1 euro, existují i permanentky na 1 a 3 dny). Doprovod kněze, denně mše svatá.

Doporučujeme s sebou polštářek pod hlavu a deku do autobusu pro noční jízdu, pohodlnou obuv, trochu jídla na obědy, je možnost si koupit pizzu v rychlém občerstvení, deštník, v autobuse je možnost občerstvení za koruny (studené a teplé nápoje, polévka), fotoaparát, vstupné a kapesné 50 – 70 euro. Je možné v kempu přitobit večere kolem 5 – 6 euro, což je velmi výhodné. Restauraci mají v kempu otevřenou do 22 h.

Přihlášky se zálohou 3 000 Kč do konce února 2011

P. Radek Jurnečka 485 108 506; 734 435 436

Ingrid Lanková 485 152 702; 731 563 604

umře bolestně za všechny lidi, po smrti však bude oslaven.

Bůh slíbil Vykupitele.

Bůh řekl svůdci hadu-děblov: »Nepřátelství ustanovuji mezi tebou a ženou, mezi potomstvem tvým a jejím. Ono ti rozdrtí hlavu!“ (1 Mojž 3, 15). Ženou od Boha předpověděnou je Panna Maria, matka Krista Vykupitele. Ona rozdrtila hlavu hada-děbla tím, že se stala matkou Vykupitele světa, který za nás na kříži zemřel, a tak nás vyprostil z děblov moci, abychom mohli do nebe. – Boží slovo k hadu-děblov bylo první radostnou zvěstí o Vykupiteli. Později byly zvěsti Boží o Vykupiteli čím dále četnější a jasnější. Uchovaly se u potomků Abrahámových v izraelském národě a jsou zapsány v Písmě svatém Starého zákona. Jsou to předobrazy a proroctví o Vykupiteli, Mesiáši.

Předobrazy Vykupitele ve Starém zákoně byly zvláště tyto: Ábel, Melchisedech, Izák, velikonoční beránek, měděný had na poušti, Josef Egyptský a Jonáš. Jasně a zřetelně předpovídali o Vykupiteli proroci.

Co zvláště předpověděli proroci o Vykupiteli? – Narodí se v Betlémě, a to z panny:

„Ale ty, Betléme Efratský, maličký jsi mezi lidskými rody, z tebe mi vyjde ten, který bude vladařem v Izraeli“ (Mich 5, 2). „Hle, panna počne a porodí syna a dá mu jméno Emanuel (to je 'Bůh s námi')“ (Iz 7, 14). – Bude to sám všemohoucí Bůh: „Bůh sám přijde a spasí Vás. Tehdy se otevrou oči slepých, odeknou se uši hluchých. Tu poskočí chromý jak jelen a zaplesá jazyk němého“ (Iz 35, 4 – 6). – Umře bolestně za všechny lidi: „Probodli mi ruce i nohy, spočítat mohu všechny své kosti. ... Dělí se o můj oděv, losují o můj šat“ (Žalm 22 [21], 17 – 19). – Po smrti však bude oslaven: „Neboť nenecháš mou duši v podsvětí, nedopustíš, aby tvůj svatý spatřil porušení“ (Žalm 16 [15], 10). Všecka tato proroctví se splnila na Ježíši Kristu.

Advent. – Bůh nechal lidi dlouho čekat na Vykupitele. Tak měli poznat, do jaké velké bídy je přivedl hřích a že je může zachránit jen Bůh. To čekání lidstva na Vykupitele se připomíná v adventě.

Děkuj Bohu, že se nad námi smiloval a poslal nám Vykupitele. Zvláště pamatuj na to v době adventní a o svátcích vánočních. Čím nejvíce budeš na to pamatovat?

RODINA A ŠKOLA

VÁNOČNÍ KVĚTINY A ROSTLINY

Obyčej okrašlovat příbytky ve význačné dny je všeobecně rozšířen a praktikován od nepaměti. Krátce po skončení doby pronásledování křesťanů vyjádřila Církev svůj souhlas se zdobením rostlinami a květinami kostelů a domů v čase vánočním. Papež sv. Řehoř Veliký ve svém listě z roku 604 sv. Augustinovi z Canterbury doporučil nejen souhlasit s lidovými zvyky, ale dokonce je podporovat, pokud nejsou projevem pohanství a mohou být vyloženy v křesťanském duchu.

Většina rostlin, které jsou tradičně spojovány s Vánocemi, jsou stálezelené rostliny, snad i proto, že už ve starověku byly považovány za symbol věčného života.

Jmelí bylo posvátnou rostlinou v keltském pohanském náboženství. Z těch dob pochází tradice věšet jmelí nad dveře jako znamení dobré vůle a míru. Polibek pod jmelím byl považován za záruku trvalé lásky a slib uzavření manželství, znamením vzájemného štěstí milenců. Dodnes se jmelí pro

zdobení oltářů používá jen sporadicky. Jedinou výjimkou byla katedrála v Yorku, kde byla před reformací přinášena na Hod Boží do chrámu velká kytice jmelí a kněz ji slavnostně pokládal na oltář. Rostlina symbolizovala v Církvi Krista – božského Lékaře národů.

První křesťané v zemích severní Evropy považovali *cesmínu* za symbol Mojžíšova hořícího keře a vroucí Boží lásky naplňující Mariino srdce. Ostré trny a červené bobule připomínající krev odkazovaly také na trnovou korunu, jež byla později vložena na hlavu Božího Dítěte. Ve staré Anglii znamenala *cesmína* v domě začátek období plného radosti, dobu sváteční. I dnes jsou zelené listy a červené bobule tohoto keře symbolem Vánoc a zdobí nejen domy a kostely, ale také pohledy a přání.

Břečťan se v domech prvních křesťanů nepoužíval. V Anglii bylo dovoleno pěstovat *břečťan* pouze venku. Také ve středověku byl málokdy používán ke zdobení.

Vavřín byl již v antických dobách symbolem vítězství. Křesťané jej používali ke zdobení jako znamení Kristova narození, které je vítězstvím nad hříchem a smrtí. Vavřín byl pravděpodobně první rostlinou, kterou křesťané v Římě používali v souvislosti s Vánocemi.

Podle staré legendy se výjimečnému postavení těší drobný *rozmarýn*, neboť podle legendy sehrál jistou roli během útěku Svaté rodiny do Egypta.

V některých oblastech střední Evropy trhají děvčata na svátek sv. Barbory (4. prosince) větvičku *třešňového* (višňového) stromu a vkládají ji do vázy s vodou. Čeká se, zda větvička na Hod Boží rozkvetne, což je považováno za znamení budoucího štěstí a předpověď toho, zda se dívka napřesrok vdá.

Poinsettie (vánoční hvězda) pocházející ze Střední Ameriky je dnes stále častěji používána v době vánoční, a to jak v kostelích, tak i doma, s ohledem na červené listy připomínající betlémskou hvězdu. V zemi svého původu, v Mexiku, se *poinsettie* honosí názvem „Květ Svaté noci“.

Ann Bellová, podstatně kráceno

ROZHOVOR K ČLÁNKU NA POSLEDNÍ STRANĚ POLICEJNÍ ŠIKANA V LIBERCI

Hnutí Pro život ČR poskytuje sdružení Stop genocidě praktickou pomoc v jeho osvětové činnosti. Když jsme se dověděli o protiprávním jednání Policie ČR, spojili jsme se telefonicky s Janem Vránou, hlavním organizátorem petičních výstav, který byl v té době násilím držen na služebně Policie ČR, aby popsal co se dělo.

Jaký je běžný průběh petičních výstav před středními školami a univerzitami?

Nejprve s ochotnými místními lidmi zjistíme, kde by bylo možné informační výstavu pořádat. Pak s dostatečným předstihem ohlásíme petiční výstavu na úřadě jako shromáždění, abychom měli v případě problémů právo na policejní ochranu. Zároveň zpravidla den před výstavou informujeme Polici a požádáme ji, aby – považuje-li to za vhodné – avizovala akci škole. Samotné výstavy pak probíhají od cca 12 do 16 hodin. Studenti se při odchodu ze školy zastavují, přemýšlejí a samozřejmě diskutují. Pokud chtějí, podpoří petici za zákaz umělých potratů.

Máme zkušenost, že když vedení školy jedná hystericky, studenti se bojí podepsat, aby neměli ve škole později problémy. Úplně jiné klima je třeba na hudebních festivalech.

Učitelé nejsou nestranní?

Zpravidla ne. Mám pocit, že jsou-li sami z dřívějšíka zranění, vystupují agresivně. Studenti ale právě naopak. Samozřejmě ne se vším souhlasí, ale jsou otevření věcné diskusi a dokud nemají sami v životě problémy, zcela bez problémů rozlišují dobro a zlo. V každém případě ale mají tabuizované informace pro vytvoření si vlastního názoru.

U gymnázia F. X. Šaldy vás policie před chvílí zatkla a shromáždění zakázala. Jak to začalo?

Problém je, že nás dokonce ani nezatkla ani oficiálně shromáždění nerozpustila. Obtíže nám v Liberci začaly už včera, před jiným gymnasiem. Přijela policejní hlídka, snažila se najít důvod, aby nám mohla shromáždění ukončit. Vše ověřovali i na odboru dopravy Olomouckého magistrátu, nakonec odjeli a petiční výstava mohla pokračovat. Dnes jsme přijeli před školu F. X. Šaldy po jedenácté hodině. Po chvíli vyběhl zaměstnanec školy (školník Tomáš Kopal, pozn. red.) a začal nás vyhazovat s tím, že pozemek před gymnasiem je majetkem školy. Netušil, že zákon o obcích přesně určuje, co je veřejné prostranství a tím i kde je možné podle zákona pořádat petice a demonstrace, a to bez ohledu na to, kdo je majitelem pozemku.

Po chvíli ho přišla podpořit paní ředitelka a paní zástupkyně (RNDr. Irena Přádná a Marcela Danajovičová, pozn. red.). Když zjistili, že se nenecháme zastrašit, odešly a školník nám vyhrožoval fyzickým násilím, shodil jeden informační panel na zem a poškodil ho.

Jeden panel z cca 16 stál kolem 6 tisíc a tak hrozila značná škoda. S nikým se samozřejmě nepereme a tak jsme zavolali Polici ČR. Je to standardní postup.

A Policie situaci vyřešila jak?

Přijely dva hlídkové vozy. V jednom z nich byli ti policisté (čísla 302139, 318477), co už s námi jednali včera a respektovali, že jednáme v souladu se zákonem. Druhá hlídka (čísla 316698, 310481) se ale ujala vedení a místo, aby nám pomohla a zaručila výkon ústavně garantovaných práv, začala psycho-

<http://www.sinagl.cz/domaci-zpravodajstvi/judr-josef-vondruska-se-verejne-u-os-liberec-vysmival-svym-obetem-a-vsem-slusnym-obcanum-cr.html>

VĚZEŇSKÝ NE-ŘÁD

Dodržovali jsme řád, tvrdí komunistický dozorce Vondruška, zvaný Filipes. Bylo to přesně naopak. Záznamy o „kázeňácích“ a událostech kolem nich byly úmyslně zkreslovány, aby zamlžily jakékoli provinění bachařů, protože si čas od času vězni stěžovali. Stížnosti většinou neprošly a ty co přece jen ano, byly pochopitelně vyřízeny v neprospěch odsouzeného. Již tenkrát si tím chránili bachaři záda a dnes toho zneužívají. Často chodili na lágr v pracovních kombinézách a někdy na nich neměli ani hodnosti. Dělal různé razie, filcuňky a chodili mlátit vězně. V mnoha případech pašovali z lágru hotové výrobky (kravaty zhotovené z perel, náhrdelníky i celé rozložené lustry) a na lágr donášeli drogy – efestminy, yastily (nákup 2,60 Kč za balení a prodej 50 Kč za balení). Neznám věznici, kde by bachaři nekradli, a to cokoli. Tenkrát vše, co udělali, bylo svaté, a co udělali vězni, bylo špatné. Řád – naprostý nesmysl. Mnohdy ani náčelníci lágru nevěděli, že si bachaři prohazovali směny a nikomu nic nehlásili. Přitom chodili na lágr tajně právě proto, aby pašovali kontraband tam i ven. Nebo tohle snad řád dovozoval? Dovoloval otrockou práci a trestání za ni? Dovoloval věšení na katr? Dovoloval trápení hlady a žízní? Dovoloval sexuální

zneužívání vězňů a šikanu? Dovoloval obchod s drogami a krádeže? Dovoloval mlácení vězňů jen pro zábavu? Ti dozorcí, co sloužili na lágru delší čas, byli vlastně napůl vězni. Naučili se vězeňskou hantýrku, převzali vězeňské móresy a dokonce vězeňské uvažování. Z mnohých se stali vlastně napůl trestanci. A nad vězni se přitom cítili býti bohy. Mohli naprosto vše a nikdo nesměl odporovat. Dozorcí jsou přece také docela obyčejní lidé se všemi lidskými vlastnostmi. Nebo snad nosí nad hlavami svatozář? To znamená, že jsou také podplatitelní, někteří z nich i úchylní a sadističtí. Zvláště, jsou-li k tomu podmínky a cítí-li beztrestnost. Režim a atmosféra ve společnosti k tomu přímo vybízely. Byl-li někdo oceňován jako nepřítel státu a politického zřízení, byl nežádoucí a vždy vinen. Stačilo pouhé obvinění od jakéhokoli dozorce, klidně i smyšlené, a bylo rozhodnuto. Vinen rozhodně není jen dozorce Vondruška. Svou vinu nesou i další bachaři včetně svých nadřízených a dokonce i někteří civilní zaměstnanci. Firma Preciosa dnes nechce být pošpiněna aférou o otrocké práci ve svém podniku. Právě proto byl lágr srovnán se zemí. Dodnes se nikdo nedokázal zde zotročeným lidským bytostem třeba jen omluvit a sadistický kariérista zvaný Filipes se před novináři v liberecké soudní budově jen posměšně holedbá svým naprostým vítězstvím. Tím si je prý naprosto jist. A to o něčem hovoří.

*Míla Petrovský – HROT
bývalý vězeň NVÚ Minkovice*

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

SLOVO ARCIDĚKANA

Milí přátelé.

Tak ani nevím, zdali vím, co je zázrak. Ale co jsou vánoce? Je to něco běžného nebo zázrak? Vždyť statisíce či miliony gratulací se rozletí po všech zemích a nesou přání radosti a štěstí. Co se to děje; proč se lidé obdarovávají a radostně a s odpuštěním si tisknou dlaně.

Proč lidé v noci opouštějí své teplem prozářené domovy a přicházejí do studených chrámů, kde společně zpívají: radujme se, veselme se. PROČ?

Jsou vánoce; dnes přišla na svět Láska. PROTO. Bůh nám z lásky daroval svého lás-

kyplného Syna a chce, abychom Jeho lásku napodobovali.

On přišel v dítěti, aby s námi mohl mluvit lidským hlasem. Přišel k nám jako člověk, aby nás mohl mít rád lidským srdcem. Srdcem, které dovede spolucítit a spolutrpět; srdcem, které dovede chápat a odpouštět, které se dovede radovat i plakat.

Přišel k nám, aby nám nabídnul své přátelství. A jaká může být odpověď od nás na narození Krista? Třeba naplnění toho, za co v den Narození Krista budeme společně prosit při všech bohoslužbách: „Kéž víra, která svítí v našich srdcích, září i z našich skutků.“

samizdatu. Líčil jsem v něm, jak se jeden mladý polský kněz postavil za studenty rolnické školy, kteří protestují proti rozhodnutí komunistických úřadů odstranit kříže z jejich tříd ... Muž pevného charakteru.

Naši jihovýchodní „skorosousedé“, totiž Maďaři, připravují novou ústavu. 2. prosince Vatikánský rozhlas informoval o přijetí nového maďarského velvyslance Gábora Győriványie u papeže Benedikta XVI., jenž mj. vyjádřil naději, že se hluboké rány, které v minulém století zasadil v Maďarsku materialistický pohled na člověka, budou i nadále uzdravovat v ovzduší míru, svobody a respektu k lidské důstojnosti, a že „nová maďarská ústava bude inspirována křesťanskými hodnotami, zejména co se týká postavení manželství a rodiny ve společnosti. (...) Církev nemůže schvalovat právní kroky, které zahrnují alternativní modely života dvojice a rodiny, dodal papež s tím, že tyto modely vedou k oslabení vědomí o společenských hodnotách a principů přirozeného práva a tudíž k relativizaci zákonodárství.“⁴⁾

Tomáš Beran 9. 12. 2010

¹⁾ <http://tinyurl.com/35r98da>

²⁾ <http://tinyurl.com/2v4shyo>

³⁾ <http://tinyurl.com/28dnpl>

⁴⁾ <http://tinyurl.com/2uoy42c>

KAM JSME DOŠLI?

Tato otázka se mi vetřela do mysli, když jsem se zvýšeným krevním tlakem pozoroval dne 19. listopadu jednání v místnosti č. 1 libereckého soudu. Základní informace sporu vězeň Wolf-bachař Vondruška proběhly zprávami médií. Otázkou je, o čem vlastně toto jednání bylo. O podstatě socialistického vězení píše ve své stati pan Petrovský. Popis arogance obžalovaného ponechám jiným.

Odhlédnu-li od formálních právních náležitostí, které jsou jistě pro správný chod justice potřebné, a podívám-li se na toto dění jen z hlediska elementární spravedlnosti a znalosti poměrů za „reálného socialismu“, nemohu zůstat klidný. Postřehů je mnoho, ale soustředím se v podstatě jen na tři.

Svědék Wolf podrobně vypovídal o poměrech v minkovické věznici. Byly čteny posudky znalců, psychologa a lékaře, který vypovídal. Obžalovaný Vondruška kladl při jednání soudu svěd-

ku Wolfovi otázky směřované k jeho duševnímu stavu. Odpovězeno bylo dosti důkladně. Na jedinou otázku soudce, zda se obžalovaný Vondruška podrobil psychologickému vyšetření, stačila soudu jedna, a to záporná odpověď. Je s podivem, že obžalovaný, který je obviněn z agrese vůči vězňům, není soudem nucen k takovému vyšetření.

Postřeh druhý je o přístupu soudu k dalším svědkům. Prudká odmítavá reakce soudce na slova znalce, který chtěl vypovídat o zdravotním stavu dalšího vězně, pana Hučina (není jasné, proč právě tohle nemohlo zaznít), nebyla problémem jediným. Na slušné upozornění z pléna (sice poněkud emotivní – čemuž se nedivím), aby soud vyslechl dalšího svědka, pana Petrovského, soudce doslova vybuchl a pravil něco ve smyslu, já jsem soud a pozvu si koho budu chtít. Pan Petrovský, ač se špatně pohybuje, přijel svědčit až z Plzně. Seděl po celé jednání na chodbě a čekal marně. O jeho svědectví soud nestál. Státní zástupce byl naprosto pasivní, jednání si „odseděl“.

Postřeh třetí je o tom, že svědek Wolf byl dotazován na to, proč se soudí až teď. Jako by ti dva mladí lidé (soudce a státní zástupce) nevěděli, jak „to chodilo“ za socialismu v životě občanském, natož vězeňském. Čtenáři si jistě vzpomenu na aroganci pouhých esenbáků v dopravní službě a na to, kolika lidem se asi podařilo zjistit jejich totožnost. Soud neví, že vězeň téměř nikoho neznal jménem, mimo svého „vychovatele“. Podivně působí, když se obžalovaný hájí socialistickými pracovními předpisy. Jakoby u soudu zapomněli, že předpisy platily jenom „když se to hodilo“, že i „obyčejná“ krádež auta měla dvě sazby. Jinou za krádež osobě a jinou, podstatně tvrdší, za krádež téhož „v socialistickém vlastnictví“. Groteskou je i titul obžalovaného JUDr. z Vysoké školy SNB, který prý, světe div se, platí i dnes a doklad o tom je jedním ze soudních dokumentů.

MLÁDÍ VÝŠE CITOVANÝCH SOUDNÍCH ČINITELŮ I JEJICH VZDĚLÁNÍ PROVOKUJÍ K POCHYBNOSTI O SLOVECH „ZNALCŮ“, KTEŘÍ VIDÍ NADĚJI HLAVNĚ V TĚCH MLADÝCH, NEBO V TOM, ŽE PRÝ VŠE VYŘEŠÍ VZDĚLÁNÍ. Problém je vskutku jinde, je poněkud hlubší povahy a vyžadoval by více místa. Je i na čtenáři, aby přemýšlel.

Karel Korous

Podrobnosti o celé kauze jsou, včetně audio záznamů, pouze na webové adrese:

logický nátlak a zkusmo sadu v minulosti vyvrácených výhrad: nesouhlas majitele pozemku, veřejné pohoršení atd. Nově: Zábor soukromého pozemku, stojíme prý také autem na chodníku, neuposlechnutí veřejného činitele.

Trpělivě jsme jim vysvětlili, co říkají zákony, a požadovali od nich, ať nám řeknou, který zákon konkrétně porušujeme.

A řekli?

Samozřejmě, že ne. Když s psychickým nátlakem neustávali, zavolal jsem na odbor dopravy libereckého magistrátu vedoucímu panu Ing. Pavlu Rychetskému, aby si věci vyjasnil s magistrátem. Když jsem chtěl policistovi telefon předat, odmítl s tím, že to nepotřebuje.

A co pak následovalo?

Změnili taktiku. Vyzval mne, abych jel s nimi k tzv. podání vysvětlení.

Byl jsem hlavní organizátor a beze mne pak by mohli shromáždění rozpustit. V souladu se zákonem jsem to odmítl s tím, že vysvětlení podám po skončení akce. Když zjistili, že ani s touto praktikou nepochodí, opakovali, že mám s nimi jet, a začali mne tahat za bundu. Když jsem nespolupracoval, dva mě tahali za bundu a za ruce a další dva mě ze zadu tlačili do jejich služebního vozu. aby mě poté dostali na zadní sedačku, uchýlili se opět k násilí. Opakoval jsem jim, že je to proti mé vůli a překračují zákon.

Bezvýsledně. Přitom stačilo, aby řekli, který zákon porušujeme a shromáždění zakázali. Případně nás měli zadržet. Zbytek by jistě dořešil soud. Nic z toho se ale nestalo. Nakonec jsme čekali – protiprávní zadržení trvalo 6 hodin – hodiny na služebně, než s námi sepsali protokol. Prostě nás chtěli dostat od gymnasia. Kolegu Rostislava Vlčka zadrželi také – šel však s nimi raději do vozu dobrovolně, protože mu vyhrožovali, že mu nasadí pouta a odvedou násilím.

A na služebně to bylo lepší?

Když jsem na služebně chvíli čekal, žádal jsem policisty zda smíme odejít. Opět v rozporu se zákonem zamítnuto – nebyl jsem zadržený. Ale přesto pod zámek. Policista nám po čase oznámil, že nám zabaví informační panely a odtáhnou auto, protože stojí na chodníku. Upozornil jsem ho, že auto stojí na příjezdové cestě, ale je to samozřej-

mě na nich. Pak už jsem si připadal jako ve filmu.

Proč? Dopustili se nějakého fyzického násilí?

Ne. Musím, říct, že se policisté lidsky chovali slušně. Ale po chvíli opět přišel jeden, že se jim zabavené panely nevejdou do jejich auta, abych půjčil klíče od svého svému kolegovi a on že pojede s nimi. Navrhl jsem jim, že já budu ten, kdo s nimi pojede, na to mi policista odpověděl, že mě tam nechťejí. Tedy jsem odpověděl že jim klíče od auta nedám. Po chvíli zase přišli s hotovými formuláři, abych jim podepsal souhlas, že jim panely přenechávám. Musel jsem opakovaně žádat o doklad o zabavení. Tam totiž musí policie udat důvod a to se jim asi nechťelo. Nakonec přišli s tím, že auto neodtáhnou, prý je v Liberci tolik sněhu, že odtah v celém městě nefunguje. Byl jsme rád, protože není nic příjemného v mrazu a husťem sněhu (ten den ho v Liberci napadlo skoro půl metru – pozn. red.) shánět bez prostředků auto odtážené kdo ví kam.

To už připomíná nepříjemnou šikanu ...

Asi ano. Když jsem čekal na podání vysvětlení, volali mi obětavě místní františkáni, jak mi mohou pomoci. Když jsem jim řekl o autě, povzbudili mne s tím, že to byla standardní praxe SNB – komunistické policie – odvezla člověka na podání vysvětlení, zde ho dusila a pak vyvezla za deset kilometrů za město a tam vysadila. V zimě jako tato, to nebylo nic příjemného. Zdá se že čas svobody začíná končit. Kněží a zvláště řeholníci s tím měli bohatou zkušenost.

Nakonec jste byli na polici jak dlouho?

Nakonec jsme zde strávili šest hodin. Když jsem při podání vysvětlení trval na pravdivém popisu události: fyzickém napadení ze strany školníka, násilném odvedení na služebnu atd., policisté to odmítli. Tak jsem zase já musel odmítnout podepsat jejich nepravdivý záznam.

Takže máte zkušenost, že jindy Policie zákony ve vašem případě dodržovala?

Když pominu občasnou manipulaci a zneužívání neznalostí, tak ano. Vždy při problémech volám právníkovi Hnutí Pro život ČR a řeším nezvyklé situace. Zde, když Policie zákony přestala dodržovat, mne alespoň varoval, aby mě při podání vysvětlení nezmátlili,

protože beze svědků těžko dokáží, že jsem je nenapadl.

Dá se vám nějak pomoci?

Samozřejmě! Pokud lidé budou dál mlčet, čas svobody skončil a policie bude zase jen obuškem v rukou mocných. Jeden policista se mi svěřil, že právě gymnasium F. X. Šaldy patří k nejprestižnějším a učí zde podle policistů snad samí tzv. docenti. A prý proti nim rozhodně nepůjde. Těžko ale říci, zda to byla ta hlavní pohnutka jejich jednání.

A co konkrétně lze dělat?

Pomozte nám pořádat další výstavy v dalších městech – viz www.stopgenocide.cz. Vždyť denně je u nás zabíjeno 70 dětí před narozením a co to je potrat se samozřejmě mladí lidé v sexuálních výchovách od zraněných pedagožek nedozví. To je hlavní. A jestli nechcete svobody zase jen pro některé, samozřejmě piště politikům – ministru vnitra, ombudsmanovi, poslancům, senátorům atd. A jste-li katolíci, tak se modlete – protože tolerance zase začíná být jen pro některé a „pravdy je asi zase třeba se bát“ jak zpíval Karel Kryl.

*Rozhovor připravil
Radim Ucháč*

DAGMAR ŠIMKOVÁ – BYLY JSME TAM TAKY

Jen se dobře rozhlédni, kurvo reakcionářská! V životě se sem už nevrátíš (s. 16), to byla slova jednoho ze šesti příslušníků StB, kteří v roce 1952 odváděli právě zatčenou triadvacetiletou zdravotní sestru Dagmar Šimkovou z jejího rodného domu. Provinila se tím, že vylepila v Písku několik vlastnoručně zhotovených letáků a malovaných plakátů se sarkastickými poznámkami k tehdejšímu politickému režimu a tím, že poskytla krátký asyl dvěma přátelům, kteří byli po politických prověrkách vyloučeni z vysoké školy a rozhodli se namísto služby v komunistické armádě dostudovat na Západě. Po velmi dlouhém údobí glosovala někdejší „velezrádkyně“ výše citovaný výrok tajného policisty ve své autobiografické knize pojednávající o čtrnácti letech prožitých ve vězení: *A měl pravdu. Z mého domova zůstaly jen holé zdi, mezi nimiž žijí neznámí lidé* (s. 16). To již sama žila v zahraničním exilu daleko od své vlasti a věděla, že její osob-

ní život zůstane provždy poznamenán největší tragédií českých dějin – komunistickou totalitní krutovládou.

Dagmar Šimková se narodila v roce 1929 jako druhá dcera píseckého bankéře do majetné a dobře situované rodiny. Jak píše v emotivní předmluvě historička Pavlína Kourová, sudičky k ní byly i v dalších ohledech štědré – vyrůstala v láskyplném rodinném prostředí, dostalo se jí kvalitní výchovy, byla obdařena krásou, inteligencí a uměleckým talentem. Problém byl v tom, že se narodila ve „špatné“ době – koncem 2. světové války tragicky zemřel její otec, po komunistickém převratu noví držitelé moci zabavili jejich rodinnou vilu (společně s matkou a sestrou zde nyní mohly obývat jeden pokoj), započaté vysokoškolské studium jí bylo jako představitelce bývalé „vykořisťovatelské třídy“ znemožněno a dokonce i její záliba v tanci a stepu se musela podříditi stylu „správné“ budovatelské hudby. Nastoupila do zaměstnání jako zdravotní sestra, zpovzdálí slyšela o temně rudé nenávisti vládnoucího „lidu“ a zblízka sledovala jak její rodné město šedne. Přesto neztrácela svůj životní elán ani smysl pro humor a na dobové temno reagovala po svém – recesí.

Po Písku vylepovala své plakáty zesměšňující komunistické vůdce Gottwalda a Zápotockého a své letáky na nichž stálo: *Výzva občanům! Varujeme všechny soudruhy a soudružky, aby nekladli odpor americké armádě, která pravděpodobně začátkem příštího měsíce obsadí území ČSR. Při obsazování bude použito nejlepší zbraně – uspávacího prášku. Všichni občané ČSR budou uspani, a tím bude americké armádě umožněn rychlý postup. Nezneklidňujte se, buďte připraveni. Dobrou noc a dobré jitro v nové republice!* (s. 7). Text byl trefnou narážkou na dobovou kampaň proti „americkému brouku“ – mandelince bramborové, jejímž rozšířením se podle komunistické propagandy snažila západní světová velmoc poškodit československé zemědělství. Současně vystihoval naděje bezpočtu lidí za železnou oponou i těch, kteří se podobně jako autorčina sestra (v roce 1950) pod ní stačili včas prosmyknout do svobodného světa. Naděje na osvobození od komunismu po velmocenském válečném konfliktu Východu

ZPRÁVY JINDE NEDOSTUPNÉ

CO V MÉDIÍCH NEBYLO (30-1/2011)

Zdravím čtenáře!

Čím je pro moderní český stát 28. říjen, tím je pro zemi našich severních sousedů 11. listopad, právě toho dne v roce osmnáctém vznikla „Druhá Polská Republika“. Naši bratři Lechové listopadový svátek slaví (oproti nám v říjnu) s neskonale větší hrdostí, ale i niterností a okázalostí. V předvečer svátku polský prezident Bronisław Komorowski vyznamenal čtyři Poláky Řádem Bílého orla, mezi nimi i Jana Krzysztofa Bieleckého, bývalého premiéra z roku 1991.¹⁾ Podle svých slov tak chtěl ocenit jejich práci při přeměňování komunistického státu po roce 1989 podle dohod části tehdejší opozice s komunisty.

11. listopadu se pak prezident ve varšavské basilice Svatého Kříže zúčastnil mše svaté za vlast, při které kázal generální vikář polního ordinariátu polské armády prelát plukovník **Sławomir Żarski**. Téma? Láska

k Bohu a vlasti. Jestli mohu posoudit, nádherné kázání; a pokud aspoň trochu polštině rozumíte, doporučuji: vyslechněte si záznam.²⁾ Zdálo by se, že otec plukovník mluvil z duše všem Polákům. Ale jen zdálo. Když Bronisław Komorowski basiliku opouštěl, neodpusť si poznámku: Vždyť je to polský voják, jak může takhle mluvit?! Jak může mluvit o nějakých „antihodnotách“?!

Co generální vikář řekl tak strašlivého? Konstatoval, že v posledních letech se už vlastenectví nepovažuje v Polsku za věc nezbytnou pro národní existenci a že bylo nahrazeno egoismem a hromaděním majetku: „V základech Třetí Polské Republiky nahradila vlastenectví slova jednoho z prvních premiérů „nového“ Polska, jenž řekl, že „na cestě člověka k bohatství je potřeba první milion ukrást.“ Propagování podobných hesel způsobilo, že místo hodnoty máme „antihod-

notu“. Každou společnost, která svoje zákony opře o „antihodnoty“, zaplavuje bolest a nespravedlnost.“

Tak pravil generální vikář. A měl na mysli právě Jana Krzysztofa Bieleckého. Zde je ještě jedna pasáž z homilie: „Politika je úkol pro lidi velkého ducha, velkého intelektu, osobní kultury a pevného charakteru. Politickým výzvám dostojí toliko lidé velké lásky k vlasti, nikoli političtí „klauni“ s proticírkevními komplexy.“ Zdůraznil dále, že politici mají velkou odpovědnost: „Žádná Polka a Polák nemohou být člověkem připraveným o představivost, zejména o představy nezávislosti a nesmrtnosti. Blíží se totiž doba, kdy bude třeba složit účty z vládnutí před Bohem a národem.“ Gazeta Wyborcza, přední polský liberální deník, jehož šéfredaktor Adam Michnik byl mimochodem také mezi prezidentem vyznamenanou čtveřicí, napsal, že generální vikář „před nejdůležitějšími politiky a armádní generalitou ostře napadl celou Třetí Polskou Republiku.“

Nikoli šovinismus, nýbrž láskyplné národní společenství, o tom mluvil generální vikář. Jenže co s takovým poselstvím v roce 2011? Prezident Komorowski a ministerstvo obrany rozhodli rychle: plukovník Sławomir Żarski odchází do zálohy. Prakticky to znamená, že generální vikář byl připraven o možnost stát se polním ordinářem Polské armády, kterýžto úřad až do své tragické smrti při pádu vládního letadla u smolenského letiště letos v dubnu zastával biskup Tadeusz Płoski, přičemž o prelátu Żarském se uvažovalo jako o jeho nejpravděpodobnějším nástupci.

Przemyslský arcibiskup Ignacy Tokarczuk v reakci na krok vládní moci řekl, že kázání bylo pravdivé a popisovalo, co se v zemi odehrává, a že si pamatuje šikanování duchovních v komunistickém Polsku: „Někteří zaplatili za pravdu, kterou říkali, svým životem, například blahoslavený otec Jerzy Popiełuszko. Zdá se, že i dnes dochází k pokusům zastrášovat duchovní. Kněz tomu musí čelit a odvážně mluvit o věcech, které se týkají naší vlasti.“³⁾

Jméno preláta Żarského jsem už jednou v životě psal, v osmdesátých letech do svého

západních Spojenců. V této souvislosti je zajímavá zpráva apoštolského delegáta ve Washingtonu Cicognaniho z 31. prosince 1943, která nejenže osvětluje naivní názor Spojených států, pokud se týká poválečné spolupráce se Sovětským svazem, ale také obavy Svatého stolce nad budoucností východoevropských států:

S odvoláním na můj telegram č. 1610: důvod rozhovoru s Jeho Excelencí Cordellem Hullem, 24. tohoto měsíce, o něž on sám požádal skrze Jeho Excelenci Taylora, bylo důvěrné objasnění politiky Spojených států vůči Rusku, také abych o tom hovořil s biskupy. Sdělím to třem arcibiskupům a detroitský arcibiskup bude hovořit s Jeho Excelencí Cordellem Hullem 10. ledna.

Krátce mi řekl toto: „Je nutno nejen zvítězit, ale položit základy, aby se mír zachoval na dlouhou dobu. Toho možno dosáhnout, když velmoci po zničení národního socialismu se zaváží respektovat a přinutit respektovat každou vládu ty zásady, na nichž spočívá zachování míru. Pouze ony mají dostatečné prostředky jak pro zahájení války, stejně tak jako pro zachování míru a pro jeho vnucení rušitelům. To vysvětlil Stalinovi, který mu zpočátku nedůvěřivě naslouchal, ale Jeho Excellence Cordell Hull naléhal, že tato příležitost je snad jediná od doby Římské říše k uspořádání všech národů; ale poněvadž pouze velmoci mají možnost této příležitosti použít, je pro ně povinností se jí chopit: Nic však není možno dělat, nepřiznají-li se všem národům vlastní práva ... na tomto přiznání se společným podkladem zásady by se měly vzájemně dohodnout čtyři velmoci k zajištění a udržení míru. Jeho Excellence Cordell Hull věří, že může říci, že Stalin pochopil a chce spolupracovat a již se kladou a určují základní zásady. Nemohu se o nich jasněji vyjádřit, poněvadž ani Jeho Excellence Cordell Hull nebyl jasný, naopak připojil, že se nedá očekávat, aby Rusko, které dlouho žilo v odloučení a podezírání, najednou plně přijalo naše zásady, a po-

kračoval, že z naší strany je účelem vyhnout se záminkám k podezírání, aby se stále více uskutečňovalo sblížení. Vláda Spojených států neúnavně pracuje za tímto účelem, už s dobrým výsledkem.

Učinil jsem pouze tyto poznámky:

1. Církev neustoupí v mravních zásadách.

2. Konkrétně budou uznána vlastní práva a například náboženská svoboda baltickým státům, Polsku, Maďarsku?

3. Je jasné, že mnozí jsou znepokojeni Ruskem převládajícím v Evropě, poněvadž minulost i přítomnost nedávají záruku na zachování smluv a dodržování spravedlnosti. On to uznal a dovodil, že dějinný okamžik je tak důležitý, že je třeba použít všech prostředků dát se na cestu ... k většímu porozumění a k rozeznání podezírání.

Zatímco podávám tuto zprávu, musím také připojit, že dnešní převaha Ruska v Československu, Jugoslávii atd. zvětšuje neklid mezi polským a baltickým lidem.

Dne 14. ledna 1944, kdy se už vítězství výrazně klonilo na stranu Spojenců, se dostavil do Vatikánu německý velvyslanec von Weizsäcker k Msgru. Montinimu, s nímž hovořil o názorech německé vlády o různých zásadách Vatikánu, žádal o užší vzájemnou spolupráci a stěžoval si na komunistické sympatie mezi italským klérem. Mimo jiné hovořil o nebezpečí komunismu. Msgr. Montini zachytil jeho poznámku o nedávné návštěvě presidenta Beneše v Moskvě těmito slovy: „Důvěrně poukazuje na prohlášení, jež měl učinit Beneš v Moskvě: měl prohlásit, že je ochoten nastolit v Československu bolševickou vládu a spolupracovat na nutných „čistkách.“¹⁵

To je, zdá se, poslední zmínka o Dr. Benešovi v zveřejněných dokumentech.

¹³ Actes, VII, č. 3443, s. 553 – 554.

¹⁴ Tamtéž, č. 388, s. 612.

¹⁵ Tamtéž, XI., č. 12, s. 97.

Jaroslav V. Polc

a Západu. Autorce se ovšem (alespoň z dnešního pohledu) podařilo onou recesní nadsázkou naznačit ilusornost takovéto víry. Zatímco českoslovenští komunisté měli nad sebou říši zla – Sovětský svaz, za osvobození porobených Západ válku vést nechtěl.

Ti, kdo dnes spekulují o pojmech protikomunistický odboj a odpor, mají v případě Dagmar Šimkové před sebou další hlavolam. Totiž otázku: „Byly pomoc přátelům v nouzi a ono vylepení plakátů v době krutého teroru a vraždění nevinných lidí odbojem nebo odporem proti komunismu?“. Faktem je, že Dagmar Šimková nikomu z „vládnoucí třídy“ neublížila, nikoho z porobených nezodpovědně neohrozila (s asylem pro přátele její matka souhlasila), ale také to, že nebyla pouze „nevinne“ odsouzenou obětí – vyjádřila totiž jasně své mínění a vědomě pomohla lidem porušujícím komunistickou zákonnost. A je zde ještě další otázka: „Jaká klasifikace náleží jejímu statečnému chování ve vězení?“ Jak vlastně posoudí tuto *causu* historikové, politologové, filosofové a znalci práva, mimochodem nezřídka členové KSČ z 50. a 60. let 20. století, kteří dnes propagují své teze o tom, že protikomunistický odboj neexistoval a že totalitní systém zde byl jen v padesátých letech? Jak tito akademikové vyloží současným studentům, že ještě v jimi „rehabilitovaných“ 60. letech byla vězněna a týrána tato žena (a s ní i mnozí další) pouze proto, že odmítala přistoupit na kompromis se zločinným režimem, který jí vzal mládí?

Bylo věznění Dagmar Šimkové až do roku 1966 jen excesem nebo spíše symptomem tehdejšího politického režimu? Byla její názorová orientace v době teroru ojedinělou výjimkou nebo míněním tisíců zrazených lidí mladé generace potažmo napříč generacemi? A to míněním zásadně odlišným od víry mladých komunistických budovatelů „lepších zítřků“, mezi nimiž jsou i ti, kteří po svém „prozření“ dosud vysvětlují, že „taková už byla tehdy doba“ a „taková holt byla většinová nálada.“ Je to největší škoda pro ně samé, ale patrně i pro většinovou společnost, pokud nejsou schopni projevít slovy a činy úctu k těm, kteří tehdy nestáli na té špatné straně. Následující autorčina vzpomínka připomíná jejich „omyly“: *Někteří studenti, zapojení do socialistické přestavby, vřadili se*

mezi olympské bohy. Když přijížděli na prázdniny domů, chodili po ulicích se skleněným, nevidoucím očima. Strana navelela, aby se vyhýbali rozvratníkům, a tak se vymračovali a ježili jako d'áblové v pekle netrpělivosti, že nás ještě božská dlaň nesmetla do hlubin, vždyť jsme vinni hubris (hubris – česky spíše hybris – znamenala v řeckém starověku navenek projevovanou pýchu, domýšlivost a aroganci, vyzývavé, drzé jednání a vystupování, jež nutně vyvolá trest „bohů“, který pak postihne celou společnost; pozn. red.), odvažujeme se dýchat stejný vzduch a dokonce si dělat srandu z marxistických svátostí (s. 15).

Autorčina vězeňská zkušenost odhaluje otrěsné důsledky pro ty, kdo se narodil od výše zmíněných do oné *socialistické přestavby* nezapojili a hájili přesvědčení, že cesta k lepším zítřkům tudy nevede. Je historickou skutečností, že obdobné nevyhnutelné důsledky dostihly tisíce odvážných – či chceli kdo lehkomyšlně neopatrných nebo dokonce pyšně vzdorovitých – jednotlivců v 50., ale i 60., 70. a 80. letech 20. století. Jeden z prvních prožitků, poté co ji *železná vrata uzavřela do posmrtného života*, popisuje autorka následovně: *Pár kroků ode mne stála nosítka. Na nich ležel muž s rozbitým obličejem, zsinálý, zalitý potem, dýchal rychle a přerývaně. Zavřela jsem oči, vděčná za tmu. Po zádech mi stékal ledový pot. Zuby mi začaly cvakat, nemohla jsem se ovládnout. A jako zkušená vězeňka se statutem „žena určená k likvidaci“ dodává: Strach je záležitost především tělesná. Nedá se kontrolovat rozumem. Všichni jsme prožívali nové, dosud nepoznané změny tělesných funkcí, které byly podmíněné strachem, překvapením, nejistotou z toho, co se stane v nejbližší budoucnosti. Strach může způsobit fyzickou bolest, vyvolat u zdravých lidí záchvat podobný padoucnici (s. 19).*

Na duševní obzor vyšetřovatelů StB – referentů – vzpomíná s chladným despektem, ale bez nenávisti: *Oběti zbijeme, zkopáme, vyhladovíme, nedopřejeme jim spánku, splníme velký a obtížný úkol. Jednoho dne pyšně ohlásíme: „Soudruhu náčelníku, hlásím, že můj případ je uzavřen. Dosáhl jsem spontánního doznání“ (s. 31). Ponižování ohyzdností patří mezi oblíbené hry*

referentů. Účelem je vypěstovat v člověku nenávist k sobě samému. Žena se musí stydět za své ženství, aby se stala bezpohlavní ohavou. Při jednom z nekonečných výsledků, během něhož se u ní vystřídalo několik směn vyšetřovatelů žádala opakovaně bez odezvy o základní tělesnou potřebu: Po další hodině mne moje tělo přemohlo. Potřeba, která se nemá zadržovat zaplavuje koberec. „Vyhod' ji, svini pochcanou!“, zuří ten, který mluvil o socialistické lidskosti, která všechno přijímá, co je od přírody. Nejen ve vyšetřovací vazbě, ale i v následném výkonu trestu se stávaly ještě horší věci: V prvních letech bylo zvykem dávat ženy do korekce nahé. Meryna byla mladá dívka. V osmnácti letech ji odsoudili za velezradu a naměřili dvacet let. Dostala se do korekce. Bylo to v zimě, mrzla nahá, měla menstruaci a byla mrzutá, jako ženy bývají, jenže nahá žena v korekci je mrzutější. Zaklepala na dveře a domáhala se lékaře. Dozorce odmítl její žádost, Meryna mu řekla něco o fašistických metodách. Slovo dalo slovo, facka dala facku. Zapískal na poplach a příběhla posila. Pět dozorců se vrhlo na Merynu, povalili ji na zem a bili a kopali (s. 123).

Soudržnost a empatie politických vězeňkyň (k autorčiným nejznámějším souputnicím patřily akademička Růžena Vacková nebo skautská aktivistka Dagmar Skálová) byly vedle nejprísnější sebedisciplíny proti bezohledné krutosti jedinou obranou: Pro referenty jsme svině, smradlavý hnůj, kurvy, bestie. Náš protijed je vzájemná něha a pozornost. Oslovujeme se zdvořilostmi. Jsme Marušky, Pepičky a Aničky bez ohledu na stáří a tělesný tvar. Chováme se podle Gutha-Jarkovského. Jsme dámy. Střežíme své pohyby, vyjadřování, intonaci, je to stálá kontrola sebe sama, která pomáhá udržet důstojnost. Říkáme tomu „šustit hedvábím“. Nemluvíme o tom, že máme hlad, že nám je zima, nestěžujeme si na bolení hlavy, nepláceme neřňukáme. Proti lži a švindlu stojí poctivost. Nelže se a nekrade. (s. 38). Sebedisciplína měla různé podoby od potlačování tělesného nepohodlí, přes smíření se svojí situací, ignorování planých nadějí na propuštění, vzájemnou pospolitou podporu až po hrdé chování vůči představitelům tyra-

nie. Věřily, že jsou mementem pro lidi ve svobodném světě: *Byly jsme fanatičky sebeoběti, hledání ideálu svobody proti neúprosné autoritě, věřily jsme, že pomůžeme vytvořit novou dobu a historický soud dokáže, že to nebylo čiré bláznovství. Naštěstí naše mysl byla obestřena mlhou nevědomosti o tom, jak málo lidí ve svobodném světě chce vědět, a když věděli, tak málo dbali* (s. 103). Během amnestií v první polovině 60. let 20. století patřila autorka mezi „nepolepšitelné“, na které se pro jejich dlouhodobé vzdorovité chování nedostalo. Když se jim v oněch „uvolněných“ 60. letech dostala do rukou kniha ruského spisovatele Alexandra Solženicyna *Jeden den Ivana Děnisič* o životě v sovětském koncentračním táboře, reagovaly: *Vždyť je to o nás. Jak je možné, že lidé čtou takové knihy, a jen pár kroků od nich se děje to, o čem se, nevěřící, dočetli?* (s. 146).

Soužití s vražedkyněmi a prostitutkami bylo, po ztrátě osobní svobody, týrání sadistickými vyšetřovateli a dozorci, dalším stupněm trestu. Vzpomínky na děsivé situace i děsivé příběhy žen prostupují všemi kapitoly. Jedna z mnoha takových příhod se odehrála po přeložení autorky z pardubické věznice na její nové cele: *„Ty svině politické nám sem dotáhly štěnice“, začíná ječivým hlasem první ranní hádku travička Toupalíková. Spí pode mnou. „To víš, to jsou ty zasrané dámy z Pardubic“, přidává se do hry Kroupová, která dávala nevlastním dětem pod jazyk pijavice, jež jim den po dni vysávaly krev až děti umřely. „Filcky hnusné, měli je všechny pověsit“, vyhazuje trumfa prostitutka Mandelíková. Mlčíme. Jsme v menšině, roztroušené po všech železovských lágrech, obklopeny nenávistí. Také víme, že je marné vysvětlovat, že v Pardubicích bylo čisto a že tahle zapomenutá štace je stvořená pro všechno: úplavici, štěnice, špínu a infekci, hysterii a neřest, bezpráví a zapomenutí, neboť sem nejezdí ani inspekce z ministerstva vnitra* (s. 42n.) Ale i k některým ženám odsouzeným za nejtěžší kriminální delikty autorka dokázala nalézt cestu. Na chvíli před propuštěním – domů šla jako jedna z posledních politických z 50. let – vzpomíná: *Prostitutky a cikánky mi zpívají procítěně na roz-*

Když mluvíme o AK v dnešním Polsku, patří její příběh mezi ty, které v Polácích vzbuzují největší hrdost. Ani toto však nebyla a není dodnes samozřejmá záležitost. Koncem čtyřicátých a padesátých let bylo celé Polsko plné plakátů, na nichž statný dělník drtil pokřiveného skřeta se zkratkou AK na rukávu uniformy. „Zaplívání trpasličí reakce“ – tak zněla oficiální komunistická definice těchto lidí.

A ani na Západě to nebylo lepší. Tam pro změnu ovlivňovali veřejné mínění buď zapřisáhlí levičáci, pro které představa protinacistického odboje, jenž nebyl komunistický a řízený z Moskvy, byla krajně podezřelá i zavrženíhodná, anebo židovští utečenci ze střední Evropy. Mnoho z nich se doopravdy setkalo s projevy nepřátelství ze strany jednotlivých Poláků, či dokonce i vojáků AK, nic však neospravedlňuje černou legendu, která především ve Spojených státech kreslí obraz Zemské armády jako antisemitské či dokonce kolaborantské organizace. Pravý charakter těchto pomluv odhalují příběhy lidí jako např. Frank Blaichman – oslavovaný ve Státech, člen židovského partyzánského oddílu, který napsal známou knihu o svých bojích „s nacisty a antisemitskou Zemskou armádou“. Blaichman byl doopravdy partyzán, jeho oddíl však působil v rámci polozločinecké Lidové armády (tedy odbojové organizace polských komunistů). Krátce po válce, než odešel do Ameriky, stihl zaujmout funkci vedoucího oddělení věznic a pracovních táborů na krajské pobožce Státní bezpečnosti ...

Tento mýtus se v 90. letech pokoušela část polských elit využít k tomu, aby se i nadále – navzdory pádu železné opony – o AK veřejně mluvilo pouze špatně. A není divu, koneckonců rodinné příběhy velké části této politické či mediální elity se podobají spíše příběhu Franka Blaichmana. Nicméně v tomto případě se pokus o chirurgický zákrok na polské paměti nepovedl. Památka na AK, která byla v soukromí, v rodinách, pečlivě uchovávaná po celou dobu komunismu, pak propukla naplno.

Polsko si vojáky Zemské armády připomíná především 1. srpna, v den kdy

začala největší válečná operace AK – Varšavské povstání v roce 1944. Není to státní svátek, přesto má tento den mnohem svátečnější ráz než mnohé svátky oficiální. V 17 hodin se život v ulicích Varšavy zastavuje, stojí nejenom chodci, ale i auta a veřejná doprava, a v tichu znějí sirény. Pak na varšavském vojenském hřbitově začíná slavnostní shromáždění u pomníku Gloria Victis – Chvála poraženým a desetitisíce lidí míří zapálit svíčku někde v dlouhých řadách mohyl s jednoduchými břízovými kříži. Konečně přestaly platit slova písničky, kterou složil v šedesátých letech v exilu jeden z bývalých „lidi z lesa“:

„Odměnou bylo pro Tebe vyhnání
Kulka do zad, betonová cela.“

Maciej Ruczał

ČESKOSLOVENSKO A VATIKÁN BĚHEM 2. SVĚTOVÉ VÁLKY, DOKONČENÍ

PRESIDENT BENEŠ A OBNOVENÍ STYKŮ MEZI SVATÝM STOLCEM A ČESKOSLOVENSKOU VLÁDOU V EXILU (5, DOKONČENÍ)

(Ze Semináře církevních dějin pořádaného Ústavem pro soudobé dějiny v roce 1999/2000)

Text memoranda předal ve Vatikáně velvyslanec Velké Británie Osborne 14. srpna 1943 s dalšími dvěma doklady s přáním československé vlády o obnovení diplomatických styků. Přitom neopomněl zdůraznit, že jedná v tomto případě jako spojka a že za obsah memoranda je zodpovědná československá vláda.¹³

V sdělení z 3. září 1943 kardinál Maglione žádá londýnského apoštolského delegáta Godfreye, aby sdělil panu Benešovi, že se kardinál se zájmem seznámil s obsahem memoranda, jež mu zaslal, prohlašuje, že nemá žádné námitky proti tomu, aby Godfrey udržoval vzhledem k choulostivé situaci s Dr. Benešem důvěrný styk, a aby si při tom počínal rozvážně a s citem a stále o věci kardinála Maglione informoval.¹⁴

Dne 12. prosince 1943 podepsal Dr. Beneš v Moskvě smlouvu o přátelství, vzájemné pomoci a spolupráci se Sovětským svazem po válce. Celkem vzato, postupoval v podstatě v souladu s politikou

MISIE REVIVAL

Bratři a sestry sv. Františka

vás zvou **29. 12. 2010** na

SETKÁNÍ PO MISIÍCH

- **15.00 h fara arciděkanství**
promítání z misí v Liberci
s posezením u čaje
- **19.00 h kostel sv. Kříže**
večer chval

www.frantiskanskemisie.cz

ky) seděl uprostřed, a ne vlevo. Ten tajtrlík, který na svém oděvu hrál všemi barvami jak papoušek, byl pedel naší teologické fakulty, ne university. Zkrátka Regalát nezklamal, správný pedel ho při slibu utěšoval, že to se stává i v lepších rodinách, a pak už dostal černé pohřební desky s kusem papíru, kte-

Provincie bratří františkánů
110 00 Praha 1, Jungmannovo nám. 18

si Vás dovoluje pozvat na slavnostní zahájení výstavy

400 let od smrti čtrnácti pražských mučedníků františkánů u Panny Marie Sněžné
15. února 1611

Výstavu otevře Msgr. Dominik Duka,
arcibiskup pražský

13. ledna 2011 v 17⁰⁰

v ambitu kláštera Panny Marie Sněžné
110 00 Praha 1, Jungmannovo nám. 18

Tel.: +420-224490350
regalat@ofm.cz

rému tam říkají doktorský diplom (desky i diplom vypadají pod psa). Po skončení promočního aktu mu jeden nový mladý doktor z přírodovědecké fakulty přišel poděkovat, že díky této akci ta promoce byla docela zábavná, a ne taková nuda.

Zprávy z provincie

HISTORIE

STŘEDNÍ EVROPA (9)

ARMIA KRAJOWA (1)

„Před Bohem všemohoucím a Nejsvětější Pannou Marií, Královnou Polské koruny, pokládám své ruce na tento Svatý kříž, znamení smrti a vzkříšení a přísahám být věrný své vlasti, Rzeczpospolité, střežit neoblomně její čest a bojovat ze všech sil za její osvobození z cizí nadvlády – i kdybych měl za to obětovat svůj život.“

Těmito slovy začínala přísaha vojáků Zemské armády (Armia Krajowa, AK) – největší protinacistické ozbrojené organizaci v okupované Evropě.

Když mluvíme o AK, je nutné na úvod vysvětlit několik pojmů. Za prvé, nešlo v pravém slova smyslu o „odbojovou organizaci“ či „partyzány“. S tímto označe-

ním by rozhodně nesouhlasili. AK se úporně snažila zachovat si ráz a strukturu regulérní armády státu, který sice v tuto chvíli postrádal vlastní teritorium, nicméně i nadále měl legitimní vládu v Londýně. V podmínkách konspirace samozřejmě nebylo to naplno možné, nicméně po celou dobu své existence AK byla hierarchizovanou strukturou, podřízenou nejen vojenskému, ale i politickému velení. Odtud se také bral její název: Zemská armáda (tedy armáda působící na teritoriu okupovaného polského státu) jakožto protiklad k exilovým armádám složeným z vojáků, kterým se podařilo v září 1939 opustit území Polska a kteří bojovali po boku spojenců na všech evropských frontách války.

loučenou. A jedna po druhé se přichází loučit a každá vypravuje svůj neuvěřitelný příběh o vraždách, loupení, ale také o osamělosti a zoufalství a prázdnotě a netečnosti těch, kteří mohli kdysi pomoci a zastavit to, co se stát nemuselo (s. 148).

Vedle všech zde výše uvedených i opomenutých rovin autorka beze zbytku formulovala i podstatu marx-leninského komunismu: *Byly jsme postaveny tvář v tvář něčemu novému, dosud neznámému. Bylo to promyšlené vědecké spiknutí proti tomu, co člověka odlišuje od ostatních tvorů. Nešlo totiž toliko o náš fyzický zmar jako o rozšlapání mozku člověka, jeho mysli, přes kterou se tunovým cvalem slonů řítila lež, teror a propaganda. Šlo o to, vyrvat z hrudi člověka srdce, přinutit jeho duši k otrocké prostraci a zdupat ji a pošlapat jako rohož u dveří. Zničit vědomí lidského JÁ, aby přestalo existovat. Když člověk ztratí vědomí sebe, jeho tělo není nebezpečné. Může být dokonce užito jako laciný pracovní nástroj. A vydrží pracovat bez náhradních součástek déle než fréza, jeřáb či kombajn. Sovětští experti, povolání do země, se osvědčili, jejich učení už mělo dlouhou tradici. V Sovětském svazu byly již dobře zaběhnuté gigantické továrny se stroji-lidmi, zbaivenými lidství (s. 27). Jakým procesem se změnil Pepík, Franta nebo Lojza z venkovského tovaryše, který o dožínkách seděl u stolu a pil kontušovku a mrkal po holkách? Dnes jsou důstojníky Státní bezpečnosti a bijí lidi k smrti, kopají těhotné ženy, rozbíjejí láhve o holenní kosti žen, vrazili obušek do vaginy Lence B., starou řeholnici Alžbětu mlátili přes genitálie. Mohl člověk se zdravým rozumem věřit, že je třeba mučit a trýznit v zájmu politického přesvědčení? Může člověk věřit, že je pravdou to, co druhému vtluče pěstí do hlavy, to co někdo se zlamanými a rozdrčenými kostmi vyřve v bolesti? V každém člověku žije skrytá bestie, s kterou se potýká. Morální hodnoty společnosti a kultury, ke které patří, mu pomáhají potlačit zlo, krutost, pomstychtivost, závist, touhu po moci, nesmyslnou a nereálnou ctižádost, pomáhají mu držet šelmu pod kontrolou a dávají mu povzbuzující pocit vítězství nad tím, co v něm je nedobré. Ale doba, v níž jsme*

žili, odpoutala všechno zlo z řetězu a otevřela klece v duších lidí. Povýšila závist do rytířského stavu, takže závist se stala třídním bojem. Vysvětlila lidem neschopným řídit a organizovat svůj život, že oni, právě oni mají talent vzít otěže státu do rukou a obrátit směr dějin. (s. 112).

Zásluhu na již pátém vydání textu Dagmar Šimkové má opět režisérka a publicistka Monika Vadasová-Elšíková, které patří hold nejen za vydavatelské odhodlání, ale i za redakční práci. Velkou vypovídající hodnotu mají černobílé fotografie, jimiž je text vyříbeně proložen, které vybrala Pavlína Kourová. Tato autorka předmluvy přiznává, že kniha ji před pěti lety po přečtení za jedinou noc změnila život. Proto se také rozhodla pátrat po dalším osudu autorky po jejím propuštění z vězení a odchodu do australského exilu. Dodejme, že kniha *Byly jsme tam taky* vyšla poprvé v exilovém nakladatelství Sixty Eight Publishers, a že název pro autorkou „nenadepsaný“ text zvolil vydavatel a spisovatel Josef Škvorecký. Monice Vadasové-Elšíkové se podařilo knihu znovu uvést do veřejného povědomí a podle slov na záložce ji bude vydávat, dokud to bude třeba. Pavlíně Kourové snad v nakladatelství Academia brzy vyjde pokračování. Dagmar Šimková se dočkala pádu komunismu jako česká exulantka žijící v Austrálii – kde vystudovala dvě vysoké školy a pracovala jako sociální pracovnice a výtvarnice – ve věku 61 let. Začala navštěvovat svoji rodnou vlast, byla soudně rehabilitována, ale trvalý návrat už neuskutečnila, v roce 1995 zemřela na rakovinu. Její literární zpověď končí slovy: *Jsem tak svobodná, že mohu kráčet bosa. A vlny smývají stopy mých bosých nohou dřív, než za mnou mohou zůstat.* Krátce po „sametové revoluci“ v době očekávání dříve netušených možností a v záplavě mnoha dříve zapovězených titulů se ocitla na pultech trhovců s levnými knihami – za pouhých 5 Kčs.

Knihu lze doporučit všem nelhostejným jako nejspolehlivější prostředek pro udržení „nálady nezapomnění“ a rovněž pro zařazení mezi literaturu k nové státní maturitní zkoušce.

Jan Cholínský

„Prosím, omluvte
dnes našeho Jendu
z náboženství.“

„A kdo volá?“
„Moje máma!“

„Venco, co ty si
myslíš o tom onom
světě?“

„Těžko říct,
když si tam nikdo
nemůže s sebou nic
vzít, tak tam ani ne-
bude co šlohnout.“

Ilustrace
Oldřich Krupička

DOKUMENT

NOVÉNA KE SV. VÁCLAVOVI, PATRONU ČESKÉ ZEMĚ, před volbou předsedy KDU-ČSL za křesťanské politiky

Vážení přátelé, milé sestry a milí bratři.

Po neúspěchu ve sněmovních volbách došlo nejen na škodolibá slova kritiků KDU-ČSL, ale také na slova těch, kteří nám chtějí pomoci. Ať už to byli politologové, ekonomové, komentátoři, nebo kdokoli jiný, náhle se začínala objevovat podaná ruka od těch, kterým jsme nějak zapomněli naslouchat, nebo se kterými se nám dříve složitě hledala společná řeč.

Mezi ty, kterým také není lhostejné, že zájmy křesťanů už nehájí na sněmovní půdě křesťanská strana, byl i P. Marek Dunda z Fatimu ve Vranově nad Dyjí, který je spojen s okresní organizací třebíčského okresu prostřednictvím br. Jiřího Krátkého z Valče. Společně vypracovali nověnu, která je v dalším textu nabízena.

Jedná se o nabídku duchovní a není nikomu vnucována jako stranický úkol. Kdo však cítí, že je nyní vhodné kromě zasedání orgánů, komisí, konferencí a tvorby analýz připojit také tuto formu pomoci, rádi jej přivítáme v našem společenství. Nabídka tedy není určena jenom členům, ale také sympatizantům a všem, kterým není lhostejný osud naší země.

Vysvětlení, co je to nověna a jak vznikla:

Název nověna je odvozen z latiny od číslovky devět, je to tedy modlitba, která se modlí po dobu devíti dní. Po Nanebevstoupení Páně se apoštolové devět dní modlili a desátý den obdrželi Ducha svatého. Proto vznikla v Církvi tradice devítidenní modlitby před slavností Sslání Ducha svatého. Později se tato tradice rozšířila i na jiné svátky, a tak začaly vznikat nověny k různým světcům, které se můžeme modlit před svátkem určitého světce nebo kdykoliv jindy podle naší potřeby. Jestliže se takto spojíme ve společné modlitbě, určitě to naší straně a celému národu přinese velký užitek.

Nověna ke svatému Václavu je sestavena následovně: Každý den je věnován určitému tématu, na začátku je vždy uveden citát z Písma sv., následuje zamyšlení na dané téma a krátká modlitba.

Aby byla účinnost tohoto posilujícího prostředku soustředěna ve správný čas a na správné místo, **stanovujeme tímto okamžik zahájení společných modliteb na 10. 11. 2010 ve 20.00 hodin.** Skončíme tak v předvečer zahájení našeho důležitého sjezdu, od kterého si slibujeme vykročení správným směrem.

Za vaše modlitby Pán Bůh zaplať.

(Iniciativa vznikla na základě usnesení OK Třebíč, konané dne 10. 9. 2010 v Jaroměřicích nad Rokytnou.)

Prosíme o šíření této zprávy mezi členy a příznivce KDU-ČSL

Každodenní struktura modlitby:

1. Citát z Písma sv.
2. Úvaha k zamyšlení (převzato z publikace Msgre. Ignacio Barreiro Carámbula: Katolík v roli politika, viz roč. 6, č. 8, 16. 7. 2008 v příloze)
3. Shrnující modlitba
4. Otče náš ..., Zdrávas Maria ..., Sláva Otci ..., Modlitba za národ

3. Shrnující modlitba

4. Otče náš ..., Zdrávas Maria ..., Sláva Otci ..., Modlitba za národ

1. den: Politické poslání katolíků

Vládcové, k vám se tedy obracejí má slova, abyste se naučili moudrosti a neklesli. Ti totiž, kdo svatě střeží svaté příkazy, budou uznáni za svaté, ti, kdo jsou o nich poučeni, najdou ospravedlnění. Buďte tedy žádostivi mých slov, mějte po nich touhu a poučíte vás.

Mdr 6, 9 – 11

Jedním z nejodpovědnějších povolání, jaké může člověk od Boha obdržet, je povolání stát se politikem. Je povolán Bohem, aby podporoval dočasné společné dobro společnosti a měl přitom na paměti, že život v lidské společnosti je přípravou na konečný vstup do Božího království. Jak tomu učí sv. Tomáš z Aquina, politik musí usilovat o vytvoření společnosti, která v co největší míře povede ke štěstí v nebi. Ví, že politika není způsob jak zakrývat lidem oči a tak dosáhnout moci, jak to někteří politikové dělají a vrhají tak na politiku špatné světlo, ale je to služba opravdově a na profesionální úrovni podporující společné dobro společnosti.

Modlitba:

Bože, svatý Václav byl člověk modlitby a člověk, který se stále snažil o sebezdokonalování. Prosíme Tě na jeho přimluvu, abychom tak jako on Ti nejprve naslouchali a tak dobře konali Tvou vůli.

Dej, ať si jsme vědomi svého politického poslání, protože všichni musíme podporovat společné dobro. Kéž se především modlíme za ty, jež v tomto úsilí stojí v popředí.

Otče náš ..., Zdrávas Maria ..., Sláva Otci ..., Modlitba za národ

2. den: Soulád mezi vírou a činy

Kdo by jedl chléb (Páně) nebo pil kalich Páně nehodně, proviní se proti tělu a krvi Páně. Proto musí člověk sám sebe zkoumat, a tak ať chléb jí a z kalicha pije. Kdo totiž jí a pije, a tělo (Páně) nerozlišuje (od obyčejného chleby), jí a pije si odsouzení.

1 Kor 11, 27 – 29

Jednání člověka vychází z jeho bytí. Katolík jedná jistým způsobem, protože věří. To první a zároveň to nejmenší, co musíme od politicky aktivně angažovaných katolíků vyžadovat, je soulad. Soulad mezi vírou, kterou vyznávají, a jejich činy. Citace ze Sacramentum Caritatis o eucharistické důslednosti je namířena proti katolickým politikům a ostatním katolíkům, kteří odmítají být zásadoví ve víře a Benedikt XVI. říká: „Je důležité podtrhnout to, co synodní otcové označili za eucharistickou důslednost. Bohoslužba, která se líbí Bohu, totiž není nikdy pouze soukromým úkonem bez důsledků pro naše sociální vztahy. Vyžaduje totiž veřejné svědectví vlastní víry. To platí samozřejmě pro všechny pokřtěné, ale zvláště naléhavě se to jeví u těch, kteří pro své společenské nebo politické postavení mají udělat rozhodnutí, která se týkají základních hodnot, jako je respektování a ochrana lidského života od početí po přirozenou smrt, rodina založená na manželství mezi mužem a ženou, svoboda výchovy pro děti a úsilí o společné dobro ve všech jeho formách.“

Modlitba:

Prosíme Tě Bože na přimluvu svatého Václava za křesťanské politiky, aby svými činy a postoji vydávali věrohodné svědectví o své víře, a mohli přistupovat k Eucharistii s čistým svědomím.

Otče náš ..., Zdrávas Maria ..., Sláva Otci ..., Modlitba za národ

3. den: Vize

„Znám tvé skutky: nejsi ani studený, ani horký. Kéž bys byl studený nebo horký! Takto však, protože jsi vlažný, ani horký, ani studený, vyplivnu tě z úst.“

Zj 3, 15 – 16

Katolický politik se nemůže omezit jen na to, že bude odvážně a rozhodně hájit život a rodinu. To by byl částečný a nedostatečný přístup, který by nakonec neposloužil ani životu ani rodině. O své politické angažovanosti musí mít jasnou a odůvodněnou představu. Pán neposlal apoštoly, aby obrátil jednotlivce, ale celé národy.

Zároveň bychom si neměli nikdy představovat, že je možné vybudovat na zemi dokonalou společnost. A co je ještě horší, katolický politik by se neměl nechat ovlivnit světskou vírou v tisíciletou říši, tak jak tomu je v marxismu. Je třeba být také velmi nedůvěřivý k těm, kdo hlásají možnost neutrální společnosti tvořené lidmi, kteří svou víru žijí soukromě. Svět, který je opravdu ožíván křesťanským duchem, už nebude neutrální nebo vlažný, ale bude formován duchem evangelia.

Modlitba:

Prosíme Tě Bože na přimluvu svatého Václava za křesťanské politiky, aby při řízení společnosti nahlíželi až za horizont pozemského života.

Otče náš ..., Zdrávas Maria ..., Sláva Otci ..., Modlitba za národ

4. den: Totalitní tendence demokracie

Ježíš je zavolal a řekl jim: „Víte, že ti, kdo se pokládají za panovníky, tvrdě vládnou národům a velmoži jim dávají cítit svou moc. Mezi vámi však tomu tak nebude. Ale kdo by chtěl být mezi vámi veliký, a je vaším služebníkem. A kdo by chtěl být mezi vámi první, ať je otrokem všech.“

Mk 10, 42 – 44

Současná demokracie má za cíl především posvětit proceduru, která rozhoduje o tom, kdo bude mít ve společnosti moc. Takže základem tohoto modelu je posvěcení relativismu. A tak se všechny ideologie, které pochlebují tomuto zúženému chápání demokracie, mohou ucházet o hlasy a uplatňovat získanou moc. Tato moc se však nezakládá na žádných principech, ale na získání většiny hlasů,

SVISLE: 1. Hlavní město Norska; počáteční část spisu; Odbytové sdružení papíru založené komunisty roku 1958, za pomoci zahraničního kapitálu privatizováno roku 1993; součást éterických olejů. - 2. **1. díl tajenky**; teroristický římský císař první vraždící křesťany. - 3. Hlupák; otrokyně (řídce); pasák skotu (řídč.). - 4. Český levicový antiklerikální autor romanet († 1914); bahenní rostlina s růžovými květy; utopie K. Čapka o uměle vyrobených lidech; malí lidé (hanl.). - 5. Na omak masná látka; jedno z měst pohanského Desetiměstí; slovensky 'křest'; bez potěšení a ochoty (něco vykonat). - 6. Drobný příběh (moderně psáno); z buvola pocházející; kapalina nutná k životu. - 7. Podobná kolice; nejevit potřebu něčeho (kniž.). - 8. Mořská ryba vylučující sliz; řecký a římský starověk; studené roční období. - 9. Vpouštění tekutinu někam; řeka na jižní Moravě; onemocnění často se vyskytující mezi homosexuálně obcujícími muži; židovská modlitební rouška. - 10. Epické básnictví; ruční vozík; internetová komunikace skupiny lidí; jihoamerická flétna ze dřeva oranžovníku. - 11. Jednočlen; Ozbrojené strážní oddíly železniční krátce působící před 2. světovou válkou a po ní; tetováním vpravit. - 12. **2. díl tajenky**; tvrdá a křehká hmota. - 13. Ústrojí čichu (mn. č.); vybídnutí k přijetí něčeho; zeď nad hlavní římsou; vnější podoba.

Pomůcka: anata, anol, silit, šmel.

Ladislav Martinča

LIBERECKÝ ÚSMĚV

„Víc než dvacet let abych na toho svého čekala a on ještě nepřijde včas k obědu!“

„Práce mě přímo fascinuje! Celé hodiny vydržím se na ni dívat“
(Jerome Klapka Jerome).

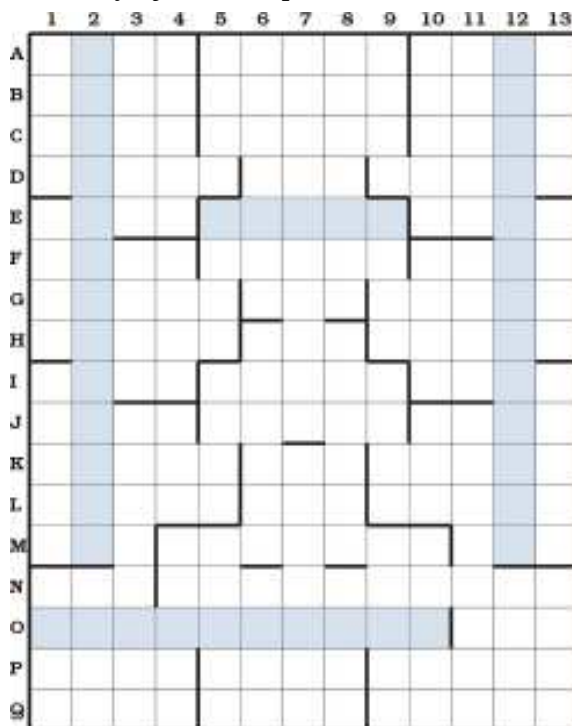

ZNAŠ PÍSMO SVATÉ?

Tajenka minulé křížovky byla z Mt 24, 40: „Tehdy budou **dva na poli, jeden z nich bude vzat, druhý ponechán.**“ Pán Ježíš před tím mluví o Noemovi, který nejen věděl, že přijde potopa, ale dokonce dostal pokyn stavět archu a dostal také přesné pokyny k její stavbě. A mluví i o tom, že ostatní lidé „nic netušili.“ Už jsme psali víckrát o tom, že konec světa lze do jisté míry srovnat s koncem pozemského života jednotlivce. Tam i tady hned přichází soud. A je zajímavé, a každý to dosvědčí, že je dost lidí, kteří vědí, že konec jejich pozemského života nastává – ba mnozí jej pokojně a s vírou ve vzkříšení očekávají. A třetí příklad si vezmeme z živočišné říše: Je známo chování některých zvířat před katastrofou. Např. krysy opouštějí loď, která se má potopit, ještě před vyplutím z přístavu – a námořníci je velice bedlivě pozorují. Takže se nedá říct, že by „o tom dni“ nevěděl nikdo. Pán Ježíš ho jistě znal, pro sebe, vždyť byl a je Bohem, Všemoudcím, on ten den dokonce vyvolá. Ale neznal ho pro nás. A že říká, že „o tom dni“ neví nikdo, navíc záleží na tom, co znamená slovo „vědět“. Noe např. nevěděl „o té hodině“, stejně tak lidé, o nichž jsme uvedli, že vědí, že se jejich konec přiblížil. Spíše se dá říct, že někdy jde o jakési neurčité tušení spíše, než o vědění. Jistě je mnoho dáno „vidoucím“, na rozdíl od „falešným proroků“. A také si dovedeme představit, že oni dva na poli byli v jiném rozpoložení, jinak disponování Jeden, ten který byl (od andělů, již budou shromažďovat spravedlivé) vzat, jistě s klidem očekával příchod Páně, ten který byl ponechán (zde k trestu), byl možná ponechán v šoku. Konečně si uvědomme, že sám Kristus Pán nám vytýká, že znamení na obloze předvídat umíme, ale to, co je potřeba, ne. Dá se dokonce říct, že víc „já“ ten, kdo je jako dobrý hospodář připraven, než ten, kdo svůj dům nehlídá a netečně „spí“. A také pokud někde v médiích čteme nějaké „zaručené“ zprávy, berme i to jako jakési znamení času. Média nám někdy mohou posloužit jako ty krysy námořníkům v přístavu. Ale co je v přístavech krys! Jen moc málo z nich je hodno pozornosti bedlivého námořníka.

Dnešní úkol: Odkud je vzata tajenka? Vložte ji a ukažte přitom, co na ní zaráží. Znáte jiné podobné místo v Písmu sv., kde si překladatel s obdobným textem poradil lépe?

VODOROVNĚ: A. Zkřivené kolo; drážní vyhybka (zast.); druh účesu u tzv. pásků. - B. Krystalická břidlice; polské město na Odře; velký středověký benátský cestovatel (* 15. 9. 1254 ostrov Korčula nebo Benátky – † 8. 1. 1324 Benátky). - C. Podloubí (zast.); krystalový karbid křemíku; Anežka (v někt. jazycích). - D. Úl (zdrob., zast.); sport. kód nynějšího nástupce Jižní Rhodesie; náboženské obrazy ve východním křesťanství. - E. Údiv; **3. díl tajenky**; časté slovo monotheistických modliteb. - F. Nejmenší číselná část Písma sv.; modly; hromada (sena). - G. Na ono místo (zast.); latinský pozdrav; jásání. - H. Měsíc předcházející květen; kina; vymílání a obrušování zemského povrchu (moderně psáno). - I. Dobytčí nápoj s otrubami; oděv některých řeholníků (zast. či lid.); kromě. - J. Zkr. býv. komunistické říše zla; mocí bráti; zákrok v džudu. - K. Průpravná práce; osobní zájmeno; ptáci tesající do dřeva stromů. - L. Zabití nebo úmrtí nenarozeného člověka (z lat.); leknutí; rychle pečený řízek masa. - M. Zpívat; šlechtici vyššího stupně; transitorní ischemická ataka (zkr.). - N. Souhlas; nevázané chování. - O. **4. díl tajenky**; velmi krátké vlny (zkr.). - P. Převracet půdu pluhem; otec Ábela; verse Vetus latina používaná v Itálii. - Q. Největší zástupci jelenovitých leckde lovení pro chutné maso; informace zpracovávané počítačem; latinsky 'rozsévač, tvůrce, stvořitel'.

tudíž na hrubé síle většiny. V této souvislosti je třeba říci, že neexistuje-li žádná konečná pravda, která řídí politické jednání a dává mu orientaci, lze ideje a přesvědčení snadno zneužít pro mocenské účely. Tento relativismus je předzvěstí totality, která vzniká z popření pravdy v objektivním smyslu.

V liberálních společnostech je také patrné nebezpečí mylného rozšíření nebo nesprávného použití pojmu o odmítání nespravedlivé diskriminace. Je však zřejmé, že některé formy diskriminace jsou spravedlivé. Snaha ukázat, že diskriminace je vždy nespravedlivá, se děje obvyklými formami jazykové manipulace.

Modlitba:

Dobrý Bože, svatý Václav zemřel mučednickou smrtí, kterou z touhy po moci zosnoval jeho bratr Boleslav. Prosíme Tě na jeho přimluvu za křesťanské politiky, aby principy demokracie využívali čestně a nezištně k prosazování spravedlivých zákonů.

Otče náš ..., Zdrávas Maria ..., Sláva Otci ..., Modlitba za národ

5. den: Silný stát a socialistické pokušení

Hospodine, veď mě ve své spravedlnosti kvůli mým nepřítelům; urovnej přede mnou cestu k sobě! Vždyť není upřímnosti v jejich ústech, jejich nitro strojí úklady, jejich hrdlo je otevřený hrob, lichotí svým jazykem.

Žalm 5, 9 – 10

Socialistická složka současného státu je obzvlášť znepokojující, protože vládní úřady stále více ovládají velké sektory života společnosti a to také znamená, že obrovské procento ekonomických zdrojů společnosti je kontrolováno státem. Ve většině evropských zemí jsou výchova, zdravotnictví a sociální péče pod kontrolou státu. Vážné problémy ostře kritizoval Jan Pavel II.: „Funkční poruchy a nedostatky v sociálním státě vycházejí z nesprávného pochopení úkolů státu“ a dodává, že „sociální stát způsobuje ztrátu lidské energie a přebujelost státních aparátů, které ovládá více byrokratická logika než snaha sloužit občanům; ruku v ruce s tím jde nesmírné zvyšování výdajů.“ Dlouhodobě je nejlepší cestou k zaručení práv pracujících a blaha rodiny silná ekonomika, která dává možnost zaměstnání a mladým dává naději založit rodinu. Katolický politik nesmí mít předsudky o volné tržní ekonomice pramenící ze socialistické mentality. Katolický politik si musí být vědom, že hospodářství, zvláště pak tržní hospodářství, se nemůže odehrávat v institucionálním, právním a politickém vakuu. Naopak, předpokládá jistotu individuální svobody a vlastnictví, jakož i stabilní měnu a výkonné veřejné služby. Hlavním úkolem státu proto je zaručovat tuto jistotu tak, aby ten, kdo pracuje a vyrábí, mohl užívat plodů své práce a byl motivován k tomu, aby ji vykonával efektivně a řádně.

Modlitba:

Prosíme Tě Bože na přimluvu svatého Václava, moudrého státníka, abychom přispívali k růstu právního státu, který jednotlivce za osobní snahu „netrestá“, ale dobrými způsoby motivuje k osobnímu nasazení.

Otče náš ..., Zdrávas Maria ..., Sláva Otci ..., Modlitba za národ

6. den: Popření principu subsidiarity

Když mudrci odešli, zjevil se Josefovi ve snu anděl Páně a řekl: „Vstaň, vezmi dítě i jeho matku, uteč do Egypta a zůstaň tam, dokud ti neřeknu. Herodes totiž bude po dítěti pátrat, aby ho zahubil.“

Mt 2, 13

Soustředění moci do rukou státu vede také ke zničení legitimní autonomie organických struktur, jako jsou rodina, město, kraj. To je v rozporu se zákonem o podpoře, jak to učí církve. Pravý politický život je praktikován uvnitř přirozené společnosti, ne za pomyslnými hranicemi velkého státu. Pro katolíka je velmi důležité zdůrazňovat, že větší komunity (obce) si nesmějí osobovat právo na výsady rodiny nebo se do jejich života vměšovat.

Kontrola státu nad vzděláním je obzvlášť znepokojující, protože pod pláštěm ideologické neutrality se podporuje sekulární humanistický pohled na společnost. Nelze zapomínat na to, že katolická výchova se neděje zdaleka jen v hodinách náboženství, ale je to celkové úsilí školy. Je třeba mít na paměti, že existuje katolický způsob výuky, zejména společenských věd. Všichni víme, že výuka historie je mocný nástroj, který víru obhajuje nebo ničí. Závažným problémem v mnoha evropských zemích je vládou dotovaný program sexuální výchovy. Tento program podporuje mylnou, nevyzrálou menta-

litu, nevhodnou pro budoucí manželské spojení. K tomu všemu by poslední, rozhodující slovo vždy měli mít rodiče.

Modlitba:

Prosíme Tě Bože na přimluvu svatého Václava, zastánce vdov a sirotků, za přirozenou svrchovanost rodiny a její nedotknutelné výsady.

Otče náš ..., Zdrávas Maria ..., Sláva Otci ..., Modlitba za národ

7. den: Snižování daní, podpora osobní iniciativy, rodina

„Kdo je ten věrný a rozvážný služebník, kterého Pán ustanovil nad svou čeledí, aby jim dával včas jídlo? Blaze tomu služebníkoví, kterého Pán při svém příchodu nejdě, že to dělá.“

Mt 24, 45 – 46

„Na začátku při stvoření však (Bůh) učinil (lidi) jako muže a ženu“. Proto opustí muž otce i matku, připojí se k své manželce, a ti dva budou jeden člověk. ... A proto: co Bůh spojil, člověk nerozlučuje!“

Mk 10, 6 – 9

V případě, že katolík získá politický úřad, musí být příkladem moudrého správce. Daně by měly být snižovány na nejnižší možnou hranici tak, aby byla oceněna individuální iniciativa, ale také umožněna tvorba kapitálu pro příští rozumné investice. Na tomto místě musíme pamatovat na varování Lva XIII. v encyklice Rerum novarum: „Socialisté tedy tím, že chtějí jmění jednotlivců převést na společnost, zhoršují postavení všech dělníků, protože tím, že je zbavují možnosti ukládat mzdu, olupují je o naději a možnost, že by si mohli rozmnožit rodinný majetek a zlepšit své postavení.“

Aby se nedostatky trhu zlepšily, je potřeba zavést všechny možné druhy pečlivě sestavených a vyvážených metod, jako např. ochrana malých podniků před nepoctivou konkurencí a opatření ve prospěch velkých rodin, zvláště těch, ve kterých matka zůstává doma, aby se o rodinu starala. Tato sociální politika by neměla být financována dodatečným zdaněním, ale společným úsilím snížit ne-spravedlivé a nepotřebné veřejné výdaje.

Přirozená rodina tvořená stálým a věrným spojením muže a ženy je terčem útoků v celé Evropě. Mnoho zemí v Evropě uzákonilo jiné formy manželství, které jsou v rozporu s přirozeným zákonem a Božím učením. Katolický politik musí udělat vše pro to, aby zabránil tomu, že těmto svazkům, ať už mají jakoukoliv formu, bude přiznáno právo adoptovat děti. Je zřejmé, že homosexuální pár může být příčinou morálního a psychologického poškození těchto dětí.

Jedním z hlavních problémů v dnešní Evropě je nedostatek dětí. Je smutné konstatovat, že mnozí politici, místo toho, aby učinili přísnější opatření a pomohli tak rodinám být ochotné mít více dětí, podporují sterilitu. V dnešní době je naprosto nutné podporovat rodiny, obzvláště ty, které mají hodně dětí.

Modlitba:

Prosíme Tě Bože na přimluvu svatého Václava, strážce spravedlnosti, aby naši volení zástupci přispívali k všeobecnému duchovnímu, morálnímu i hmotnému blahu národa.

Otče náš ..., Zdrávas Maria ..., Sláva Otci ..., Modlitba za národ

8. den: Právo na katolickou výchovu, politický dorost

Tu k němu přinášeli děti, aby na ně vložil ruce a pomodlil se. Ale učedníci jim to zakazovali. Ježíš jim řekl: „Nechte děti a nebraňte jim přijít ke mně, neboť takovým patří nebeské království.“ Požehnal jim a ubíral se dál.

Mt 19, 13 – 15

Musíme si uvědomit, že ve většině evropských zemí je mladým lidem vštěpována výchova, která je naprosto v rozporu s pravou vírou. Katolický politik musí jít ve šlépějích Jana Pavla II. a jménem katolických rodin prohlašovat: „Právo všech rodin na vzdělání ve školách, které mají stejný světonázor, a zvláště absolutní právo věřících na to, že jejich děti se nebudou muset podrobovat ateistickým učebním osnovám.“ Jestliže si přejeme křesťanskou společnost, musíme k tomu vytvořit podmínky. Mladí lidé by měli získat znalosti ve víře, která by své neměnné učení postavila do středu jejich života.

Pius XI. ve svém dobře známém proslovu k federaci studentů katolických universit povzbuzoval, aby se připravovali na spoluúčast v politice a podporovali tak obecné dobro společnosti pomocí politické charitativní činnosti, což představuje její nejkomplexnější formu, protože v sobě zahrnuje celou společnost.

teologové: sv. Basil / Basileios z Kaisareie (též Veliký) (* 330 – † 379), jeho mladší bratr sv. Řehoř z Nyssy (Nysský) řečený Mystik (* 335 – † 394) a Basilův přítel sv. Řehoř z Nazianzu (Naziánský) řečený Teolog (* 329 – † 390) – spolu se sv. Basilem jsou i učiteli církve a mají památku hned 2. ledna.

Všichni tři pocházeli z vážených rodin, obdařených velkým majetkem a byli velmi nadaní. Všem třem mladým mužům se proto dostalo výborného klasického vzdělání v Athénách, centru tehdejší kultury a vzdělanosti. Poté, co všichni postupně opustili trýpy a vábení Athén, kde mohli vést pohodlné životy intelektuálů, se uchýlili do ústraní, k životu modlitby a askese. Odtud byli čas od času, a proti své vůli, vtaženi do víru událostí. A všichni tři byli postupně také vysvěceni na biskupy, takže měli i možnost kvalitně vést i jim svěřené křesťany.

7. Který papež zahájil pokřesťanství Irska a Anglie?

V této odpovědi máme čtyři světce. Sv. Celestýn I. († 27. 7. 432) byl 43. papežem od 10. 9. 422 do 27. 7. 432. Sv. Patrik (* přelom 4. a 5. století – † 2. pol. 5. století) si šel k němu do Říma už jako biskup vyprosit vyslání do do tehdy ještě pohanského Irska (biskup Palladius vyslaný o rok dříve z Irska brzy uprchl a zemřel v roce 432 v Británii. Posledním známým oficiálním činem sv. Celestýna tak bylo jmenování sv. Patrika biskupem Irska 8. 4. 432 a jeho vyslání na misii. Pokud jde o Anglii, sv. Augustin z Canterbury (* kolem 546 Itálie – † 26. 5. 604? Canterbury) byl benediktinský mnich italského původu, jehož papež sv. Řehoř Veliký (* asi 540 – 12. 3. 604, byl 64. papežem od 3. 9. 590 do dne své smrti) poslal na misie do Anglie a roku 601 ustanovil arcibiskupem v Canterbury.

8. Proč se Římu říká Věčné město?

Věčným městem nazývali své hlavní město už antičtí Římané a tento titul je u mnoha antických spisovatelů i v oficiálních dokumentech správy Římské říše. Byla v tom hrdost i trochu pýchy. Římané byli přesvědčeni, že ať povstane kterékoliv nové království nebo ať kterékoliv zanikne, Řím přetrvá všechny tyto změny. Zatím tomu tak je.

9. Jakou víru vyznávají koptští křesťané?

Koptové jsou Egyptané, jejichž předkové v prvních staletích přijali křesťanství. Slovo „koptský“ pochází z řeckého eu-kyptos a označuje obecně Egyptany. V průběhu staletí se však význam slova posunul, takže dnes označuje egyptské křesťany. V moderním smyslu se označení vztahuje často na členy koptské pravoslavné a koptské katolické církve. V dnešní době tvoří koptové křesťanskou menšinu hlavně v Egyptě. Naprostá většina koptů jsou pravoslavní. Jejich přesný počet lze těžko zjistit, oficiální vládní zprávy hovoří o 8 – 10 %, zprávy neoficiálních církevních zdrojů uvádí až 20 % obyvatel Egypta, jichž je 75 mil. To znamená, že koptských pravoslavných křesťanů je 8 až 15 mil. Koptové jsou však stále pronásledováni muslimy, proto dochází k jejich emigraci. Koptská katolická církev je církev sui iuris (vlastního práva), která užívá alexandrijského ritu a je v plném společenství s papežem. Má jen asi 162 tisíc členů. Koptská katolická církev vznikla oddělením od koptské pravoslavné církve. Současnou hlavou církve je arcibiskup Antonion Naguib, koptský katolický patriarcha alexandrijský. Její historie začala v roce 1741, kdy koptský biskup v Jerusalemě Amba Athanasius přestoupil ke katolictví. Ačkoliv se Athanasius později vrátil do Koptské pravoslavné církve, katolická linie pokračovala nadále.

10. V které zemi má církev nejvíce diecézí a kolik?

Církev v Brazílii má 41 církevních provincií, každá vedená arcibiskupem. Provincie jsou děleny na 215 diecézí, 41 arcidiecézí a 13 územních prelatur, každá vedená arcibiskupem nebo biskupem. Tento celkový počet 270 je největším počtem katolických diecézí ze všech států světa. Itálie je na druhém místě s 225 diecézemi a arcidiecézemi (byly vyjmenovány před časem v Obrázku. Spojené státy mají jen necelých 200 diecézí.

br. Felix OFM

Karel V. byl bezpochyby zbožným a Církvi oddaným panovníkem. Trpěl ale zádumčivostí a depresemi, což oslabovalo jeho schopnost rozhodování a vedlo nakonec k jeho resignaci na císařský i španělský královský trůn. Krom toho nepatřil zrovna ke vzorným manželům a otcům, měl nemanželského syna, známého Juana d'Austriu, jenž se proslavil jako vítěz v bitvě u Lepanta r. 1571, kde Turci byli v námořní bitvě na hlavu poraženi.

3 Co to je Emat?

Kolik asi katolíků toto slovo zná? 2. vatikánský koncil doporučil modlit se Denní modlitbu církve, zejm. ranní chvály a nešpory. Neděle by měla být věnována modlitbě více, než jiné dny. A právě v nedělní modlitbě uprostřed dne říkáme ob týden slovo Emat. Toto slovo je v žalmu 76 (75): „Kdo zbyli v Ematu, budou tě slavit.“ Ale kdo i z těch, kteří se tuto modlitbu modlí, ví, co říká? Jde o dnes více než půlmilionové město ve střední Sýrii severně od Damašku na břehu řeky Ásí (dříve Orontes). Dnes se tomuto překrásnému městu říká Hamá, za dob israelského království Chamát a v době Byzance – Emat. Protože hebrejský text je na tomto místě narušen, mnohé překlady Bible jméno všelijak opisují. Septuaginta má . Do povědomí informovaných lidí (kteří se protlačili přes censurovaná média) se město dostalo v únoru 1982, kdy prezident Hafez al-Assad město vybombardoval kvůli tamním radikálním muslimům. Jde o nejděsivější z aktů, kdy arabská vláda likvidovala svoje vlastní občany; zahynulo tehdy až 40 000 lidí.

4. Kdo může vejít do nebe?

Naši věřící žijí možná v představě, že po smrti ihned vejdou do nebeské blaženosti. Často slyšíme i na pohřbech, že zesnulý či zesnulá „už je u Pána.“ Jistě je pastoračně dosti obtížné říkat celou pravdu o této věci. Ale má to být tak, že pastorační hledisko má zastřít nauku víry? Jaká je tedy pravda o této věci? Především je pravdou víry, že do nebe může vejít jen ten, kdo je prost jakéhokoliv, třeba i lehkého hříchu, a kdo je prost jakéhokoliv trestu za hříchy. Nelze popřít, že je dosti lidí, kteří v okamžiku smrti tyto vlastnosti mají a do nebe ihned vcházejí. Ale lehkomyšlnost zde není namístě, spíše naopak: je třeba bázně Boží a položit si otázku „Jsem v této chvíli prost jakéhokoliv, i lehkého hříchu? Není opovržlivé odpovědět jednoznačně kladně? A pokud jde o tresty za hříchy spáchané v minulosti: Byly mé oběti, mé pokání, má trápení, která jsem si za ně zasloužil, dostatečné? Kdo může odpovědět jednoznačně kladně? Jsou lidé, kteří velmi trpí. Ale říci si: Všechny tresty za hříchy mého života jsou smazány? Může si to někdo s čistým svědomím takhle říci? Sama posvěcující milost je vstupenkou do nebe, ale pokud nejsou splněny uvedené podmínky, je sice vstupenkou – ale až po protrpění očistcem. Co tedy máme dělat? Především poctivě se připravovat na pravidelnou a pravdivou zpověď. Protože i když po vykonání svátosti pokání jsme (příp. opět) v milosti posvěcující, je pravdou víry, že touto svátostí ne vždy jsou prominuty všechny tresty za hříchy.

5. Slyšeli jsme už pojem hypostatická unie? Prostě řečeno, co znamená?

Hypostatická unie znamená spojení božské a lidské přirozenost v Kristu v jednotě osoby. Teologické zkoumání zde je obtížné. Snad si můžeme říci jen tři věci:

- Jen druhá božslá osoba se stala člověkem.
- K hypostatické unii došlo v okamžiku, kdy Panna Maria počala.
- Hypostatická unie nikdy nepřestane, tj. i v nebi má Pán Ježíš božskou i lidskou přirozenost.

6. Kdo to byli Kappadočané?

Kappadokie byla oblast v dnešním středním Turecku. V dobách raného křesťanství bylo město Césarea / Kaiseraia důležitým biskupským sídlem a celá Kappadokie byla jedním z klíčových center křesťanství až do vpádu seldžuckých muslimů roku 1071. V církevních dějinách představují jednu z klíčových větví raně křesťanské filosofie a teologie kappadoctí Otcové, kteří z této oblasti pocházeli a převážně zde také ve 4. století žili a působili. Byli to tři

Modlitba:

Prosíme Tě Bože na přímluvu svatého Václava, vnuka svaté Ludmily, o pomoc, abychom příkladným životem a modlitbou předali duchovní dobra našim dětem a vnukům, jako kdysi sv. Ludmila sv. Václavovi.

Otče náš ..., Zdrávas Maria ..., Sláva Otci ..., Modlitba za národ

9. den: Vstaňte, pojďme

V horlivosti neochabujte, duchem buďte horliví, služte Pánu, v naději se radujte, v soužení buďte trpěliví, v modlitbě vytrvalí.

Řím 12, 11 – 12

Dnešní doba je v mnoha směrech těžká. Zdá se, že život z víry vymírá a zvěst evangelia přijímá stále méně lidí. Když Bůh stvořil nesmrtelnou duši každému z nás, věděl, že nás posílá do obtížného světa. Avšak právě v okamžiku stvoření naší duše nás povolal, abychom v tomto náročném věku konali svou službu. Neměly by nás tedy odradit zdánlivě neúrodné časy, do kterých nás Bůh postavil, a důvěřovat, že pokud budeme plnit svou povinnost věrně, časy se změní.

Modlitba:

Všemohoucí, věčný Bože, dej, ať po vzoru svatého mučedníka Václava žijeme moudře a spravedlivě, ať statečně usilujeme o to, co slouží k nastolení tvého pokoje, a přemáháme zlo dobrem.

Otče náš ..., Zdrávas Maria ..., Sláva Otci ..., Modlitba za národ

Modlitba za národ

Všemohoucí věčný Bože,
na přímluvu svatého Václava,
dědice České země,
přijmi naše prosby za ty,
kteří nám vládnou:

dej jim ducha moudrosti a prozíravosti;
ať respektují Tvůj spravedlivý řád,
hájí lidskou důstojnost
a život každého člověka
od početí až do přirozené smrti;

ať podporují zdravou rodinu
založenou na celoživotním
věrném svazku muže a ženy;

ať poctivě spravují svěřený majetek
a svým jednáním dávají
dobrý příklad celé společnosti;

ať jsou zodpovědní vůči dalším generacím,
probouzejí touhu po dětech
a jejich dobré výchově.

Nás pak naplňuj Duchem svatým
a veď ke svědomitosti,
abychom svým životem přispívali
ke šťastné budoucnosti národa
a zodpovědně rozhodovali.

O to prosíme skrze Krista,
našeho Pána. Amen.

TEST PRO DĚTI

1. Jak máme prožívat dobu adventní?

- a) Nezapomenout hlavně na oslavu sv. Mikuláše a sv. Barbory.
- b) Připravovat se na oslavu příchodu Pána Ježíše na náš svět.
- c) Zpívat koledy a připravovat dárky.

2. Kolik nedělí má advent?

- a) Někdy jen tři, pokud na poslední případně Štědrý den.
- b) Někdy pět, když na poslední případně sv. Štěpán.
- c) Vždycky čtyři.

3. Proč Panna Maria a svatý Josef putovali do Betléma?

- a) Aby se dali zapsat v městě, odkud pocházel jejich rod, kvůli sčítání lidu.
- b) Protože král Herodes pronásledoval Ježíše, který se měl narodit.
- c) Protože tam Josef měl konat tesařskou práci.

4. Kde nakonec našli místo, kde se Spasitel narodil?

- a) V místě, kde byly jesle pro krmení zvířat.
- b) V místě, které sloužilo jako skladiště obilí.
- c) V zájezdním útulku pro pocestné.

5. Kdo přišel jako první navštívit narozeného Spasitele?

- a) Hospodář, kterému chlév patřil.
- b) Pastýři, kteří hlídali u Betléma ovce.
- c) Svatí tři králové.

6. Kněz přinesl krabici: „Podívejte se do ní, kde se má Ježíš znovu narodit.“ Co v ní bylo?

- a) Mapa Palestiny a město Jerusálém.
- b) Obraz místního kostela.
- c) Obvyčejné zrcadlo, protože se má znovu narodit v nás, v našem srdci.

7. Jaký důležitý církevní svátek oslavujeme poslední den v občanském roce?

- a) Očekávání půlnoci, kterou nesmíme zaspát.
- b) Památku sv. Silvestra, papeže, ale spíše večer poděkujeme za dary v celém roce a vyprosíme si požehnání pro další rok.
- c) Slavnost vítězství nad Starým rokem.

8. Jaký církevní svátek slavíme 1. ledna?

- a) Nový rok.
- b) Obětování Páně.
- c) Slavnost Matky Boží, Panny Marie.

9. Kdo byl dříve? Jan Křtitel nebo Pán Ježíš?

- a) Jan Křtitel, protože byl o půl roku starší.
- b) Oba stejně, protože se narodili v jednom dni.
- c) Pán Ježíš, jako Bůh od věčnosti.

10. Pán Ježíš přišel k Jordánu, aby se nechal od Jana pokřtít; jak celá událost dopadla?

- a) Jan odmítl pokřtít Ježíše a Ježíš nakonec pokřtil Jana.
- b) Jan Křtitel pokřtil Ježíše, který o to žádal.
- c) Ježíš vstoupil sám do Jordánu a Jan odešel.

P. Pavel Ajchler

TEST PRO DOSPĚLÉ

1. Jak se křesťané vypořádali s ariánskou herezí? Lišil se tento postup od přístupu k dalším herezím, jako byli kataři, husité a luteráni (otázka 4 v minulém čísle)?

O odpověď jsme požádali církevního historika PhDr. R. Malého: „Co se týká katolické obrany proti ariánské herezi, i když politicky motivované, římská státní moc, tzv. Christianitas, postupovala proti ariánům úplně stejně jako ve vztahu k ostatním heretikům. Trestem bylo nejčastěji vyhnanství, zřídkaždy žalář, smrt vůbec ne. Jediným popraveným kacířem té doby byl gnostický (nikoli ariánský) bludař Priscillian v Trevíru r. 384, to se ale setkalo s kategorickým odmítnutím církevních autorit, zejména sv. Martina z Tours a sv. Ambrože z Milána, též papež Siricius to odmítl. Vlivem Církve, zejména sv. Jana Zlatoústého, jenž napsal ostrá slova proti trestání heretiků smrtí, křesťanský starověk tuto krajnost vůči nim nepoužíval.“

Když Arius začal bouřit proti usnesení 1. nicejského koncilu, který r. 325 odsoudil jeho nauku, byl poslán do vyhnanství. To samé postihlo později, kdy i císařové byli ariáni, zejména Konstans, velkého obránce pravověří sv. Athanasia (Atanáše), celkem pětkrát. Ariáni si však počínali vůči katolíkům podstatně brutálněji. R. 340 vyvolali v Alexandrii pogrom na katolíky, patriarcha sv. Athanasius si zachránil holý život útekem, mnoho katolíků bylo povražděno, někteří dokonce, jak píše sv. Basil Veliký, přímo na oltářích chrámů. Nic naopak neslyšíme o podobném postupu katolické strany vůči ariánům. Ariáni zle řádili ještě potom asi o sto let později ve Španělsku a v severní Africe, jak o tom píše Victor z Utí. Jednalo se o národ Vandalů, který přijal křest od ariánů a vyznával arianismus. Vandalští králové Geiserich a Hunerich dávali katolíky, kteří odmítali zapřít svoji víru, skalpovat. O nějakých krutostech katolíků vůči ariánům v té době vůbec nečteme a neslyšíme. Neexistuje jediný případ popravy ariána od katolíků. V tom je zásadní rozdíl proti přístupu katolické Christianitas vůči heretikům ve středověku (albigenští, valdenští, husité apod.), kdy byl uplatňován občanský trest smrti, ovšem okolnosti byly jiné než ve starověku. A to ve dvou směrech: středověcí heretici měli na svém kontě oproti ariánům rozsáhlou teroristickou činnost, proti které pokojné řešení a domluvy neplatily (vzpomeňme jen na zničující plundrování českých husitů; jen Bůh ví, zda bylo či nebylo následkem upálení Jana Husa nebo následkem Husových teorií). A druhý rozdíl byl v tom, že ariánství zasáhlo převážně cizí kmeny, kdežto pozdní středověké hereze zachvátily doslova lůno domorodého obyvatelstva. Tak byly mnohem nebezpečnější.

2. Někteří katolíci mají císaře Karla V. za jednu z největších postav západní civilizace. Jaký je váš názor (otázka 6 v minulém čísle, opět odpovídá PhDr. R. Malý)?

Císař Karel V. je rozporuplnou postavou. K jeho kladům zajisté patří věrnost katolické víře a její obrana. Nelze však hájit, že jeho vojska r. 1525 válčila proti papeži a vyplenila Řím (tzv. sacco di Roma). To, že odmítl protestantismus, zachránilo jižní Evropu před nákazou reformačních bludů, za což si nepochybně zasluhuje pochvalu. Jeho vojska obětavě bránila katolické kraje Německa před útoky protestantů. Z jeho iniciativy byl uzavřen r. 1555 tzv. augsburský mír, který deklaroval princip „cuius regio, eius religio (čí země, toho náboženství)“. To ovšem nelze považovat jednoznačně za positivum, neboť uvedená zásada fakticky dávala vrchnosti právo vnutit své náboženství poddaným. Přesně podle ní postupovali u nás protestanté v letech 1618 – 1620 a po bělohorské bitvě katolíci v době rekatolizace. Na legalizaci tohoto principu trvala protestantská knížata, z jejich iniciativy to vzešlo.

Karel V. jako španělský král vydal dekret na obranu Indiánů. Na popud jejich velkého obránce dominikána bl. Bartoloměje de las Casas petrifikoval, že jsou řádnými poddanými španělské koruny jako Španělé. To mělo obrovský význam, neboť Indiáni nesměli být zajímáni jako otroci a Španělé mohli uzavírat s Indiány sňatky (díky nim vznikly dnešní latinskoamerické národy, které tvoří ponejvíce míšenci Španělů a Indiánů). Zasluky Karla V. při obraně Evropy proti Turkům jsou nepopíratelné. Zatímco panovníci 15. století zůstávali lhostejnými k naléhání papežů na společnou obranu, Karel V. nikoliv, několikrát císařská vojska vzdorovala Turkům, i když ne vždycky úspěšně. Nicméně války v Německu mezi protestanty a katolíky přiměly tohoto císaře odvrátit pozornost od tureckého nebezpečí jako největší hrozby pro Evropu, což se stalo osudným, neboť Turci se zmocnili prakticky celých Uher a balkánských zemí.

DALŠÍ AKCE V ADVENTU A O VÁNOCÍCH

12. 12.	15.00	arciděkanství	adventní setkání farníků
12. 12.	15.00	fara Na Perštýně	adventní setkání seniorů
15. 12. –22. 12.	14.00– 17.00	farní sál Vratislavice	výstava betlémů
16. 12.	16.30	kostel Sv. Kříže	koncert duchovní hudby TU Liberec
16. 12.	17.00	Stráž nad Nisou	pásmo koled žáků ZŠ
17. 12. –18. 12.	19.00	arciděkanství	pečení a zdobení perníčků pro Misijní dílo dětí
18. 12.	15.58	nádraží	betlémské světlo (rychlík z Pardubic)
19. 12.	18.00	kaple Vzkříšení	loutnový koncert – Jindřich Macek
21. 12.	17.00	Dlouhý Most	J. J. Ryba: Česká mše vánoční – koncert pěveckého sboru Janáček
22. 12.	17.42	Rochlice	příprava stromů a betléma – muži
23. 12.	9.30	Rochlice	děti stavějí betlém
24. 12.	10.00	kaple Vzkříšení	stavění betléma – vánoční příběh se zpíváním
24. 12.	15.00	arciděkanství	vánoční pohádka pro děti v podání jednoho herce
24. 12.	15.30	Dlouhý Most	„Pojďme spolu do Betléma“ – vánoční příběh nejen pro děti se stavěním betléma a betlémským světlem
25. 12.	14.00– 16.00	Dlouhý Most	otevřený kostel s možností návštěvy jesliček
26. 12.	17.00	kaple Vzkříšení	Rybova Česká mše vánoční – vokální sdružení Regnis

VÁNOCE 2010 V LIBERECKÝCH FARNOSTECH

ŠTĚDRÝ DEN 24. 12. 2010

16.00	Liberec Kostel Sv. Antonína Velikého
16.00	Liberec, Dolní Hanychov Kostel Sv. Bonifáce Rybova česká mše vánoční
16.00	Vratislavice nad Nisou Kaple Vzkříšení
16.00	Liberec-Ruprechtice Kostel Sv. Antonína Paduánského
21.00	Kryštofovo Údolí Kostel Sv. Kryštofa bohoslužba slova
22.00	Liberec-Rochlice Kostel Sv. Jana Křtitele
22.00	Vratislavice nad Nisou Kaple Vzkříšení bohoslužba slova se svícemi
22.00	Křižany Kostel Sv. Maxmiliána bohoslužba slova za doprovodu sboru
22.30	Stráž nad Nisou Kostel Sv. Kateřiny Alexandrijské bohoslužba slova
24.00	Liberec Kostel Sv. Antonína bohoslužba slova
24.00	Liberec-Ruprechtice Kostel Sv. Antonína Paduánského bohoslužba slova
24.00	Dlouhý Most Kostel Sv. Vavřince

NAROZENÍ PÁNĚ 25. 12. 2010

8.00	Liberec Kostel Sv. Antonína Velikého
8.30	Liberec, Dolní Hanychov Kostel Sv. Bonifáce
8.30	Vratislavice nad Nisou Kaple Vzkříšení
9.00	Liberec-Ruprechtice Kostel Sv. Antonína Paduánského
9.30	Liberec Kostel Sv. Antonína Velikého
10.00	Liberec-Rochlice Kostel Sv. Jana Křtitele
11.00	Stráž nad Nisou Kostel Sv. Kateřiny Alexandrijské
15.00	Liberec-Františkov Domov seniorů
18.00	Liberec Kostel Nalezení sv. Kříže

BOHOSLUŽBY V DALŠÍCH DNECH VÁNOČNÍHO OKTÁVU

	Římskokatolická farnost – arciděkanství Liberec	Římskokatolická farnost – děkanství Liberec-Rochlice	Římskokatolická farnost Liberec-Ruprechtice	Římskokatolická farnost Vratislavice nad Nisou
26. 12. – neděle Svaté Rodiny	8.00 kostel Sv. Antonína Velikého 9.30 kostel Sv. Antonína Velikého; při obou mších obnova manželského slibu 11.00 Stráž nad Nisou kostel Sv. Kateřiny Alexandrijské 16.30 Kryštofovo Údolí kostel Sv. Kryštofa 18.00 kostel Nalezení sv. Kříže	7.45 kostel sv. Bonifáce; při mši obnova manželského slibu a žehnání manželům 10.00 kostel sv. Jana Křtitele; při mši obnova manželského slibu a žehnání manželům	9.00 kostel sv. Antonína Paduánského; při mši obnova manželského slibu a žehnání manželům	8.30 kaple Vzkříšení; při mši obnova manželského slibu a žehnání manželům
27. 12. – pondělí Sv. Jana, apoštola a evangelisty	18.00 kostel sv. Antonína Velikého; po mši žehnání vína	17.00 kostel sv. Jana Křtitele; po mši žehnání vína	18.00 kostel sv. Antonína Paduánského	7.30 kaple Vzkříšení; při mši žehnání vína
28. 12. – úterý Sv. betlémských dětí, mučedníků	18.00 kostel sv. Antonína Velikého	17.00 kostel sv. Bonifáce	8.30 kostel sv. Antonína Paduánského	7.30 kaple Vzkříšení
29. 12. – středa	18.00 kostel sv. Antonína Velikého	17.00 kostel sv. Jana Křtitele	18.00 kostel sv. Antonína Paduánského	17.00 kaple Vzkříšení
30. 12. – čtvrtek	18.00 kostel sv. Antonína Velikého	17.00 kostel sv. Jana Křtitele	8.30 kostel sv. Antonína Paduánského	7.30 kaple Vzkříšení
31. 12. – pátek Sv. Silvestra	16.00 kostel Sv. Antonína Velikého; mše svatá na poděkování za uplynulý rok	17.00 kostel sv. Jana Křtitele; mše svatá na poděkování za uplynulý rok; po mši adorace	18.00 kostel sv. Antonína Paduánského 24.00 kostel P. Marie „U Obrázku“	17.00 kaple Vzkříšení; mše svatá na závěr občanského roku
1. 1. – sobota Matky Boží Panny Marie	9.30 kostel Sv. Antonína Velikého 11.00 Stráž nad Nisou kostel Sv. Kateřiny Alexandrijské 15.00 Domov seniorů Františkov 18.00 kostel Nalezení sv. Kříže	10.00 kostel sv. Jana Křtitele 15.00 kostel sv. Bonifáce	9.00 kostel sv. Antonína Paduánského	9.30 kaple Vzkříšení
2. 1. – neděle 2. neděle po Narození Páně	8.00 kostel Sv. Antonína Velikého 9.30 kostel Sv. Antonína Velikého 11.00 Stráž nad Nisou kostel Sv. Kateřiny Alexandrijské 16.30 Kryštofovo Údolí kostel Sv. Kryštofa 18.00 kostel Nalezení sv. Kříže	7.45 kostel sv. Bonifáce 10.00 kostel sv. Jana Křtitele	9.00 kostel sv. Antonína Paduánského	8.30 kaple Vzkříšení

Poznámky k předchozí straně a k této dvojstraně:

Časy a místa označují zpravidla čas a místo slavení mše svaté. Pokud někdy jde o jiné shromáždění (např. bohoslužbu slova), je to výslovně uvedeno.

Pokud bude při některé mši provedena Česká mše vánoční J. J. Ryby, je na to výslovně upozorněno.

O slavnosti Narození Páně (tedy 25.12., popř. 24. 12. odpoledne a večer) a o slavnosti Matky Boží Panny Marie (tedy 1. 1.) je účast na mši svaté povinná, neboť jde o zasvěcené svátky.

V rozpisu je zachycen stav podle informací dodaných k 8. 12. 2010.

Zveme všechny naše farníky na tradiční

PLES

LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

který se uskuteční
29. ledna 2011 od 20.00
v sále restaurace U Košků

k tanci a poslechu bude hrát orchestr
Bohemia Universal Band

Čeká nás bohatá tombola
a soutěž o neoriginálnější
doplňek večerní róby

Vstupné 100 Kč

V č. 8: Zlatovláska a jiné pohádky, Pták Ohnivák a jiné pohádky (Karel Jaromír Erben, klasické ilustrace Artuš Scheiner), Životy bratří (Gerald Frachet), Dějiny správy v českých zemích – Od počátků státu po současnost (Jan Janák, Zdeňka Hledíková, Jan Dobeš), Osud generála (Vladimír Bystrov)

V č. 9: Pinocchiova dobrodružství (Carlo Collodi), Apoštol Ježíše Krista – Promluvy o

svatém Pavlovi (Benedikt XVI.), Svět české středověké církve (Zdeňka Hledíková), Popely ještě žhavé I., II. (Karel Durman)

V č. 10: Alenka v kraji divů a za zrcadlem (Lewis Carroll), Křik Koruny svatováclavské (Ladislav Jehlička), 100 let ruprechtického kostela (Luisa Petráková, Olga Doležalová)

V č. 11: A vody plynou – Vyprávění o opatu Reginovi z Průmu (Maria Calasanz Ziescheová), Ostrov pokladů (Robert Louis Stevenson, ilustroval Zdeněk Burian), Encyklopedie českých vesnic V. – Liberecký kraj (Jan Pešta), Varhaník – Časopis pro varhanickou praxi

V č. 12: Plná slávy (Bruce Marshall), Matky svatých (Wendy Leifeld), Hoši od Bobří řeky (Jaroslav Foglar), Psalterium – Zpravodaj pro duchovní hudbu

Z KRONIKY NAŠICH FARNOSTÍ 17. PROSINCE AŽ 8. LEDNA 2011

Ke vzkříšení jsme vyprovodili:

Farnost děkanství Rochlice

Kamila Součková (1919)

Farnost Ruprechtice

Antonín Křížek (1923)

Farnost Vratislavice nad Nisou

Michal Kudrác (1944)

Václav Vaněk (1916)

duchovní správci

Obrázek libereckých farností vydává jako interní tiskovinu tiskárna při Římskokatolické farnosti v Liberci-Ruprechticích pro liberecké farnosti a ve spolupráci s nimi

Vrchlického 81, PSČ 460 14, Liberec XIV-Ruprechtice
tel. 485 120 004, e-mail: liberectofmzquicktcz

Církevní dohled nad obsahem vykonává:
emeritní arciděkan P. František Opletal

Redakční rada: Anna Burianová, br. Felix OFM, David Jech, Karel Korous

Obrázek libereckých farností a rejstříky jsou na adrese
www.pravda.bloguje.cz
Kterékoli číslo obstará Knihkupectví u sv. Antonína

Doporučená cena 5,- Kč

Číslo 2 (88) / Ročník 9
Datum vydání: 9. 1. 2011

Foto na titulní straně:
Farnost děkanství v Rochlici si před lety postavila Betlém, který se stal pravidelnou součástí oslav Vánoc
Milan Voženílek

Uzávěrka dalšího čísla: 19. 1. 2011

**Své příspěvky a připomínky
zasílejte redakci.**

* Příspěvek jazykové neupravován

9. 1. 2011 / Číslo 2 / Ročník 9

OB RÁZEK

libereckých farností

ÚVODNÍK

BEZ BÁZNĚ DO NOVÉHO ROKU, P. JOSEF DOBIÁŠ 3

PASTORACE

PASTÝŘSKÝ LIST LITOMĚŘICKÉHO BISKUPA MONS. JANA BAXANTA 3
TOMÁŠKŮV KATECHISMUS KATOLICKÉ CÍRKVE (8) 4

RODINA A ŠKOLA

VÁNOCE NEBYLY NIKDY POHANSKÝM SVÁTKEM, HTTP://VENDEE.CZ/TEXTY/VANOCE.HTML 6
DOMÁCÍ KUCHYNĚ (1), MARKÉTA BURIANOVÁ 9

DĚTI A MLÁDEŽ

SOUTĚŽ: BÁSNIČKA DĚTÍ – VÝSLEDKY 10
VÁNOČNÍ HÁDANKY, WWW.VIRA.CZ 11
KATOLICKÉ ODDÍLY ICHTHYS OZNAMUJÍ, WWW.SKAUTING.CZ/ICHTHYS 11
– MIKULÁŠSKÁ VÝPRAVA 3. – 5. 12. 2010, JOSEF A MARKÉTA BURIANOVÍ 12

FRANTIŠKÁNI A PŘÁTELÉ SVATÉHO FRANTIŠKA

OBVYKLE NEOBVYKLÝ SILVESTR, ONDŘEJ MLÉČKA 12
HISTORIA FRANCISCANA – MISIE (1), BR. REGALÁT OFM / ZPRÁVY Z PROVINCE 13

HISTORIE

STŘEDNÍ EVROPA (10) – ARMIA KRAJOWA (2), MACIEJ RUCZAJ 14

ZPRÁVY JINDE NEDOSTUPNÉ

CO V MÉDIÍCH NEBYLO (31), TOMÁŠ BERAN 15

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

SLOVO ARCIDĚKANA, P. RADEK JURNEČKA, ARCIDĚKAN 17
JMENOVÁNÍ NOVÝCH KANOVNÍKŮ KATEDRÁLNÍ KAPITULY 17
SMUTNÁ ZPRÁVA – P. MILOŠ RABAN R. I. P. 18
FARNOSTI OZNAMUJÍ 19
DĚLNÍCI NA VINICI – LIBEREČTÍ DUCHOVNÍ SPRÁVCI DO ROKU 1945 (34), PETR KOZJED 19
REDAKCE DOPORUČUJE 21
– ZMĚNA VEDOUČÍHO, ROMAN STANĚK 23
– SEZNAM LONI DOPORUČENÝCH KNIH 23
11. PLES LIBERECKÝCH FARNOSTÍ 24
Z KRONIKY NAŠICH FARNOSTÍ 17. PROSINCE AŽ 8. LEDNA 2011 24

PŘÍLOHA

NOVÉ DOKUMENTY KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY TÝKAJÍCÍ SE ZÁVAŽNĚJŠÍCH TRESTNÝCH ČINŮ

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

TEST PRO DĚTI, P. PAVEL AJCHLER
TEST PRO DOSPĚLÉ, BR. FELIX OFM
LIBERECKÝ ÚSMĚV, ILUSTRACE OLDŘICH KRUPÍČKA
ZNÁŠ PÍSMO SVATÉ? VÁNOČNÍ ŠVÉDSKÁ KŘÍŽOVKA. IVA BÖHMOVÁ

z historie / Hlavní oblasti tradice / Uctívání Je-
sulátka

Vánoční hry

K pramenům / Hry o ráji / Tříkrálové hry /
O Herodovi / Pastýřské hry

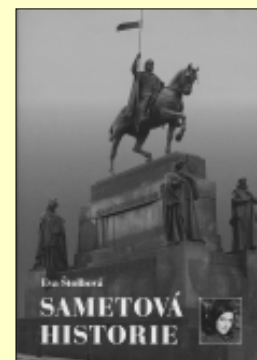
Koledy a písně vánočního cyklu

Evropský křesťanský Západ / Evropský
křesťanský Východ / Mezi křesťanským Výcho-
dem a Západem / K obsahu písní

*Světské a blahopřejné písně / Blahopřejné
s křesťanskou zvěstí / Vánoční / Zvěstování
Panně Marii / Narození / Hledání noclehu /
Tříkrálové / O Herodovi a útěku do Egypta /
Pastýřské / Jesličkové / Štěpánské / Hromnič-
ní / Jordán a Křest Páně / Vykoupení / Naro-
zení Panny Marie*

3. Sametová historie

Eva Štolbová
Info a běžná cena: Váz., 152 str.,
22 cm × 15 cm, 240 Kč
Vydala Nakladatelství VEGA-L
Rok vydání: 2009 (1. vydání)
ISBN: 978-80-87275-02-3

Autentický příběh
autorky v období ko-
lem listopadu 1989 i v
prvních letech po
tzv. revoluci. Líčí osob-
ní naděje, protesty i ro-
dinné odchody a návra-
ty. Čtenář se dovídá
mnoho zajímavého a
dosud nezveřejněného
o slavných protagonis-
tech té doby. Historic-
ky cenné a zároveň nadčasové čtení, je charak-
teristické kultivovaným jazykem i působivým
líčením atmosféry.

ZMĚNA VEDOUČÍHO

**Vážení obchodní partneři, milí zákazníci
a příznivci našeho knihkupectví,**

Dovolte, abych Vám oznámil, že s právě kon-
čícím občanským rokem končí i můj pracovní
poměr u Karmelitánského nakladatelství a tedy
i mé působení na posci vedoucího Knihkupec-
tví U sv. Antonína v Liberci.

Chtěl bych Vám tímto upřímně poděkovat
za veškerou spolupráci během posledních té-
měř tří let i za Váš čas věnovaný našemu knih-
kupectví. Věřte, že z knihkupecké branže odchá-

zím obohacen a s dobrým pocitem, že tato prá-
ce má smysl a dává radost.

Přeji Vám, abyste v novém občanském roce
i v letech příštích zažívali radost a pocit spoko-
jenosti i v osobním životě.

S pozdravem

Roman Staněk

PS.: Mým nástupcem bude pan Kamil Svo-
boda, který od začátku ledna převezme také
služební mobilní telefon a bude připraven ře-
šit veškerou agendu vedení knihkupectví;
v prvních několika měsících s ním budu
ovšem v kontaktu, abych případně pomohl,
kde bude třeba.

SEZNAM LONI DOPORUČENÝCH KNIH

V č. 1: Don Camillo a jeho svět (Giovannino
 Guareschi), Sovětská brutální svěvole a česko-
slovenský ustrašený králíček (Vladimír Bystrov),
Božská komedie (Alighieri Dante)

V č. 2: Můj život pro mladé (Don Bosco),
Pán prstenů I. – Společenstvo prstenu, II. – Dvě
věže, III. – Návrat krále (John Ronald Reuel Tol-
kien), Odepřená integrace – Systémová analýza
sudetoněmecké politiky v první Československé
republice 1918 – 1938 (Ladislav J. Beran)

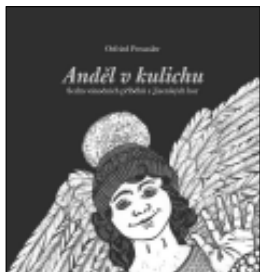
V č. 3: O víře dnes (Joseph Ratzinger), Du-
chovní život – Úvod do duchovního života podle
zásad svatého Tomáše z Aquina (André-Marie
Meynard), Úprk rozumu (Anthony Browne),
Svatý František Serafínský (podle
P. Bonaventury J. Wilhelma)

V č. 4: Věřit, doufat, milovat (Joseph Rat-
zinger), Andělé nás neopouštějí (Eduard Mar-
tin), Sedm hlavních hříchů a jak je překonávat
(Graham Tomlin), Slovník filozofických pověr
(Józef Maria Bocheński)

V č. 5: Kytice z královské zahrady – Příběhy
svatých ochránců Čech a Moravy pro děti (Ivan
Renč), Májové úvahy (Václav Renč), Karel IV. –
Jeho duchovní tvář (Zdeněk Kalista), Katechis-
mus katolického náboženství (František kardi-
nál Tomášek, arcibiskup, ThDr.)

V č. 6: O strašném drakovi pod krakovským
hradem (a jiné polské pohádky), Vody Siloe
(Thomas Merton O. C. S. O.), Zrod střední a
východní Evropy – Mezi Byzancí a Římem (Fran-
tišek Dvorník), Na konci věku (John Lukacs)

V č. 7: Pravá láska (Josef Janšta), Vařím
s maminkou (Annabel Karmelová), Byzantské
legendy – vydal Pavel Mervart, Horké krize
studené války (Vladimír Nálevka)

Collegium Bohemicum vydává první knihu: je jí právě Anděl v kulichu. „Vydáním knížky vyvrcholila řada akcí věnovaných Otfriedu Preusslerovi, na kterých se Collegium Bohemicum průběžně podílelo. A naši publikační činnost jsme chtěli zahájit něčím milým,“ přiblížila volbu titulu Mgr. Blanka Mouralová, ředitelka Collegia Bohemica.

Proč má anděl kulich?

„V idylických časech c. a k. mocnářství ještě bývalo zvykem, že se v takřka každé domácnosti, ač již se v ní mluvílo česky nebo německy, stávaly malé i větší betlémy. A právě do nich čtenáře obrazně přivádí Otfried Preussler v postavě anděla. Děti i dospělí hrdinové se procházejí společně se Svatou rodinou, třemi králi, s pastýři a jejich stády a řadou dalších postav biblickou krajinou, která se nějak nápadně podobá té naší za humny. A anděl má kulicha, poněvadž by v té slotě, která zrovna panuje mezi Chrastavou a Machnínem, kdesi pod vrchem Hvězda nad Tesarovem, v lese nad Ruprechticemi nebo Osečnou či kdekoliv jinde v naší fantasii, mohl snadno nastydnout,“ komentují Jan a Jana Kvapilovi, kteří knížku přeložili.

2. Evropské Vánoce v tradicích lidové kultury

Frolcová Věra, Večerková Eva

Info a běžná cena: Váz., 516 str., 21 cm × 18 cm, 598 Kč

Vydal Vyšehrad

Rok vydání: 2010 (1. vydání)

ISBN: 978-80-7429-006-0, karm.: VYS0785

Kniha líčí tradice spojené s oslavou Vánoc národů evropského Západu a Východu. Zvláštní pozornost věnují autorky Kristovu narození, jak se projevuje v písních, betlémech a hrách.

Obsah

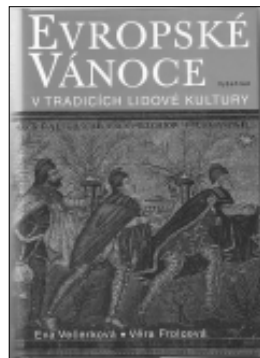
Slunce a světlo Kristovo

Advent

Na roráty / Obávání a vyzývání / Betlémský příbytek / Měření času

Štědrý den a svátek Božího narození

Přípravy / Rituál očisty a ochrany / Zákazy / Vánoční svíce / Vánoční výzdoba / Vánoční čipta-

čí snop / Stromy v sadu / Půlnoční bohoslužba / Boží hod

Vánoční oktáv

Sv. Štěpán / Svátek sv. Jana Evangelisty / Svátek sv. Mladátek betlémských / Sbor přesvaté Bohorodičky / Nový rok / Svátek sv. Basila / První návštěvník

Svátek Zjevení Páně

Tříkrálová znamení, lístky a medaile / Voda, sůl, křída, věštění a magie / Zázračná noc a věštby / Glastonburský keř / Tříkrálový koláč / Teofanie, Bogojavlenije

Čas radosti

Koledování a obřadní obchůzky

Koleda a křesťanské Vánoce / Od Balkánu do Pobaltí / S maskami / S ratolestí, jablkem, připitkem a se zpěvem / Pod betlémskou hvězdou a s jesličkami

Noc zázraků, kouzel a věštek

Růže z Jericha, rozkvetlé větve a vánoční obilí / Vánoční sláma a vánoční snop / Hádání budoucnosti

Vánoční poleno. Novoroční a tříkrálové ohně

Zimní ohně

Štědrovečerní večere

Kaše a polévky / Obřadní pečivo / Ryba, prase, husa a krůta / Pivo – obřadní nápoj evropského Severu / Jablko, ořech, hrách, česnek a med v obřadech / Obětní dar stromům, přírodním živlům, duším zesnulých, nadpozemským bytostem / Rituál „zvaní na večeri“ / Štědrovečerní stolování

Zimní zeleň a vánoční strom

Alsaské jedlové meyen a vánoční strom v Německu / Vánoční zeleň a strom v dalších evropských zemích / Veřejný strom / Stromek na hrobech

Vánoční dar a dárci

Sv. Mikuláš / Christkind, Petit Jésus, Bon enfant / Český Ježíšek / Weihnachtsmann, Père Noël, Father Christmas, Santa Claus a severští skřítki / Děda Mráz / Olentzero / Befana a tři králové / Švédský julklapp / Den darování a vánoční crackers

O betlémech a uctívání Jesulátka

O zobrazení příběhů z evangelií / Něco

ÚVODNÍK

BEZ BÁZNĚ DO NOVÉHO ROKU

Na konci roku se člověk stěží vyhne vážnějšímu zamyšlení. Zastaví se na chvíli před pomyslnou oponou, která dělí starý rok od nového. Není hlučnější noci nad silvestrovskou, K čemu ty ohňostroje, střelba, hluk a rámus? Prý jo to zbytek starých pohanských zvyků. S povykem a hlukem pohaní zaháněli zlé duchy.

Rozjaření lidé silvestrovské noci si jsou sotva něčeho takového vědomi. Na přelomu roku se pohne v paměti člověka něco, co v předchozích měsících a dnech už bylo zapomenuto. Zpřítomní se mu zlo, které ho postihlo v roce starém a hrozivě se přiblíží zlo, které ho asi nemine v roce novém. Snad tou rozpustilostí a lomozem o silvestrovské noci chce mnohý člověk ze sebe setřást zlo minulé a zneškodnit budoucí. V silvestrovské noci si uvědomuje, že svůj život nedrží pevně v rukou, že existují věci, které se nedají předvídat, vypočítat, kontrolovat, zvládnout, že mohou přijít situace, jimž nelze uniknout a ubránit se.

Vraťme se však k výkladu, že střelbou a hlukem se zaháněli zlí zlí duchové. Na prahu nového roku je opravdu třeba zahnat ducha zla, který nevidí a nezná smysl života, který považuje život za fádň, jednotvárný koloběh: ráno vstávat, spěchat do práce, osm hodin pracovat, pak jíst a spát, denně: stejný životní rytmus. A tak tomu bude i v tomto novém roce a v dalším, snad až k odchodu do důchodu. A co potom? Má to všechno nějaký smysl?

Je třeba zahnat ducha zla, který nahání strach a úzkost z budoucnosti. Mediální vize jakési ekologické katastrofy je dnes příliš konkrétní a děsivá. Podaří se zachránit zeměkouli i s jejími ledními medvědy a tučňáky, zajistit pohodový a současně ekologický

život? To ovšem nejsou jediné palčivé problémy, které se na nás z médií hrnou. Horší je strach o vlastní život: Co se stane se mnou? Jaké rány na mne letos dopadnou? Ma mé manželství, rodinu, děti? Propukne u mě nějaká vážná, skrytá choroba? Zemřu? Bude to smrt přirozená?

Lidé minulých století začínali nový rok vážně: ve jménu svého Pána Ježíše Krista. V důvěře, že s ním všechno dobře dopadne. Jejich Spasitel zanechal světu radostnou zvěst, která někde není zapomenuta ani dnes po dvou tisíci letech. V evangeliu se sice nikde nedočteme, že by Mistra apoštolů a všech věřících trápila otázka po smyslu života. Měl také své potíže, únavu a strach o ty, kvůli kterým přišel, i úzkost. Prozrazuje to jeho nárek v Getsemanské zahradě: „Otče můj, jestliže je to možné, ať mě mine tento kalich; avšak ne jak já chci, ale jak ty chceš“ (Mt 26, 39). Svým vzkříšením však dokázal, že je s to, zbavit úzkost její moci a hrůzy. Zbavit definitivně.

Kristus Pán se svými výpověďmi stále dotýkal budoucnosti. Hodí se některé z nich ocitovat na prahu nového občanského roku: „Nebo se malé stádce!“ (Lk 12, 32). „Nedělejte si starosti o svůj život ... váš nebeský Otec přece ví, že to všechno potřebujete“ (Mt 6, 25b.32b). „Já jsem s vámi po všechny dny až do skonání světa!“ (Mt 28, 20b). Také dnes nás Kristus Pán ujišťuje, že v novém roce nebudeme hříčkou nějakého osudu, že náš život nebudou určovat nějaké skryté, záhadné, obtížně přístupné síly, ale Tojediný Bůh, Otec, Syn a Duch svatý, který zná naše osobní problémy a těžkosti, sám nám vychází vstříc a objímá je svou spravedlností a slitováním.

P. Josef Dobiáš

PASTORACE

PASTÝŘSKÝ LIST LITOMĚŘICKÉHO BISKUPA MONS. JANA BAXANTA

Drazí bratři a sestry v Kristu, dnes, na Nový rok, se před námi otevírá první etapa duchovní přípravy na Cyrilometodějské významné jubileum roku 2013. K přání hoj-

nosti Božího požehnání a mateřské ochrany Panny Marie vám všem, připojuji prosbu, abychom od Pána Boha celý letošní rok přijali jako příležitost k uvědomění si hodnoty svátosti křtu, křesťanského života a odpovědnosti za šíření Kristova evangelia.

Mnozí jsme byli svátostí křtu jako malé děti, díky křesťanskému přesvědčení našich blízkých, především rodičů, začlenění do velké Boží rodiny, aniž bychom o tom věděli. Někteří z vás jste se Božími dětmi stali v dospělosti, že jste se pro Krista a křest rozhodli sami. Všem nám však zůstává krásný úkol, totiž ke křtu se vědomě znovu a znovu hlásit. Křtem, jak říká sv. Pavel, jsme se oblékli v nového člověka, nikoliv jen, že bychom si oblékli nové šaty. Křest, udělený člověku v dětství či v dospělosti, vždycky znamená hlubokou proměnu lidské existence. Proměna je to zásadní, ale i závazná. Chci vám, drazí křesťané, poradit. Vyhledejte si svůj křestní list, nebo si jej vyžádejte v místě svého křtu, a podívejte se, v který den jste byli pokřtěni, kdy se stala ona zásadní a závazná proměna. V ten den se opravdu něco důležitého ve vašem životě stalo a bylo by správné, aby den vašeho křtu byl vámi vděčně vzpomínán podobně, jako den vašim narozenin, případně jmenin. Narozeninami patříte do určitého rodinného společenství, jmeninami patříte pod účinnou péči svého křestního patrona nebo patronky, křestním dnem patříte Kristu.

Stále více si uvědomujeme, zvláště v našem diecézním litoměřickém terénu, že křest se nemůže stát jen formalitou. Se křtem úzce souvisí křesťanský život, tedy nový životní styl a osobní přesvědčení o ušlechtilosti Kristových rad pro život člověka. Jinak, ale výstižně řečeno: je to následování Krista. Proto je na místě u všech duchovních správců – udělovatelů svátosti křtu, nutný cit pro odpovědnost při správě Božích tajemství, ale i laskavost při předcházející přípravě rodičů, event. dospělých katechumenů na křestní slavnost. Čas přípravy před udělením křtu je oboustranně přínosný. Předně pro připravujícího duchovního správce, když vstupuje do světa rodin, osudů jinak nesdělených konverzí, může nahlédnout do dramatických chvil životů svých svěřených bratrů a sester. Nepoznal by je, kdyby se s nimi nesetkal. Každé lidské setkání je obohacením. A pak pro rodiče dětí a dospělé katechumeny je přece nabídnutá ruka k pomoci vítaná a klidný čas a ochota k rozhovorům a poučením před křtem každý jistě ocení, vždyť jde o zprostředkování štěstí věčného života.

Pokřtěný člověk, patřící už do Boží rodiny, a to jsme, milí křesťané my všichni, máme v tomto světě i vznešené poslání. Kristus nám důvěřuje a svěřuje nám odpovědnost za naše bližní. Toto poslání je neodvolatelné. Naše věrná důslednost osobního křesťanského svědectví je pro svět a lidi v něm žijící příkladem a znamením. Ke křesťanskému svědectví nemůžeme nikdy nikoho donutit a ke křtu nikdy nikoho donutit nesmíme, ale určitě můžeme a máme druhé lidi podnítit k zamyšlení nad hodnotami, kterých se jako opravdoví křesťané držíme a veřejně je vyznáváme.

Moji drazí bratři a sestry, zůstávejme spolu duchovně stále spojeni. Je to možné právě proto, že jsme křesťané. Podpírejme jeden druhého a radujme se ze zjištění, že patříme k sobě. Žehnám vám i všem vašim blízkým a drahým, především vašim rodinám ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Váš + Jan

www.dltm.cz/pastyrsky-list-litomerickeho-biskupa-mons-jana-baxanta *

KATECHISMUS KATOLICKÉ CÍRKVE 13. KDO JE SLÍBENÝM VYKUPI- TELEM

40. Kdo nás přišel vykoupit?

Vykoupit nás přišel Ježíš Kristus.

41. Kdo je Ježíš Kristus?

Ježíš Kristus je jednorozený Syn Boha Otce, Bůh a zároveň člověk.

42. Čím dokázal Ježíš Kristus své božství?

Své božství dokázal Ježíš Kristus svým učením, životem, zázraky a proroctvími.

Co znamená jméno „Ježíš“ a „Kristus“? – Jméno „Ježíš“ znamená Vykupitel anebo Spasitel. Toto jméno dal svému vtělenému Synu nebeský Otec. Poslal anděla k Panně Marii se vzkazem „a dáš mu jméno Ježíš“ (Lk 1, 31). Tentýž vzkaz vyřídil anděl později ve snu i sv. Josefovi: „Dáš mu jméno Ježíš, on totiž spasí svůj lid od hříchů“ (Mt 1, 21).

Jméno „Kristus“ znamená totéž co Mesiáš, to je Pomazaný. Vykupitel se říkalo Pomazaný, protože ve Starém zákoně byli kněží a králové k svému úřadu pomazáni olejem. Říkalo se jim „pomazaní Páně“. Vykupitel je však nejvyšším knězem, učitelem a králem, a proto si ještě více zasluhuje název „Poma-

čuj, zakazuj, povzbuzuj s všestrannou trpělivostí a znalostí nauky. Přijde totiž doba, kdy lidé nesnesou zdravé učení, nýbrž si podle vlastních choutek nahromadí učitele, kteří šmrají jejich uši; odvrátí sluch od pravdy a obrátí se k bájm. Ty však buď ve všem rozvážný, vytrvalý ve zkouškách, pracuj jako hlasatel evangelia, dobře konej svoji službu.“ (2 Tim 4, 2 – 5).

Poslední archivní dokument z Löhlovy doby popisuje spíše úsměvnou příhodu, která ovšem mohla mít tragické následky. Vybral jsem jí jako varování pro všechny kazatele, aby vždy vážili kromě obsahu svých slov také jejich možný nechtěný dopad na přítomné věřící.

Když farář Löhl sezdával sládku Marcela (Marcelluse) Neumanna s dcerou bývalého sládky Annou Marií, proslavil podle zvyku také kázání. Použil v něm historický příběh o dvou válečnících, Marcellovi (Maricellovi) a Šebestiánovi. Tito se utkali na bitevním poli v osobním souboji, ve kterém Marcellus slavně zvítězil a Šebestiána zabil. Až dosud bylo vše bez problémů, byť někomu, zejména dosud svobodným, může přijít zvláštní použití symbolu válčiště při svatebním obřadu. Co patrně Löhl nevěděl, že mezi věřícími v kostele seděl rovněž jistý lékárník jménem Šebestián, který byl s Annou Marií kdysi zasnouben, a ženich Marcel byl jeho úspěšnějším sokem v lásce. Kněz tedy (nevědomky?) použil ve svém kázání motiv, který byl v tehdejší Liberci více než aktuální. Shromáždění věřící byli patrně informovanější než Löhl a nechtěnému podobenství se s chutí zasmáli. Být poraženým v lásce je vždy nepříjemné. Být přítomen na svatbě své někdejší snoubenky a přihlížet triumfu soka je smutné. Být pro to vysmíván celým městem, to je situace, která slabší povahy může přivést až k myšlenkám na sebevraždu. Není divu, že lékárník Šebestián, *„upadl do takové melancholie a pomatenosti, že téměř ztratil rozum, takže jej museli hlídat, aby si neublížil.“* Současník objektivně uvádí, že není jisté, zda k tomuto stavu vedl pouze výsměch měšťanů nebo tu byly i jiné příčiny, kupříkladu dědičné dispozice.

Představením několika dokumentů z libereckého městského archivu jsem chtěl čtenáře tohoto seriálu upozornit na důležitou věc. I když se dosud postavy jednotlivých protagonistů „Dělníků na vinici“ střídaly bez větších problémů a jejich osudy byly líčeny jako uzavřený,

jasně daný a neproblematický cyklus událostí, zdaleka tomu tak nebylo a není. UVědomme si, kolik peripetií působení Adama Löhla nám odhalilo pouhých pět dokumentů z let 1690 a 1692. A zamysleme se nad tím, kolik podobných dokumentů se do dnešních dnů nedochovalo, a tak jsme navždy ochuzeni o poznání živé, plné a zajímavé historie.

V příštím pokračování se budeme věnovat životním osudům Löhlova nástupce, faráře Matthäuse Josepha Schmidta.

Petr Kozojed

KARMELITÁNSKÉ KNIHKUPECTVÍ

U SV. ANTONÍNA

Kostelní 9/7

460 59 LIBEREC

tel./fax: 485 104 064

e-mail: liberec@kna.cz

www.ikarmel.cz

Moskevská 28

460 01 Liberec 1

tel. 737 950 415 737 950 515

E-mail: podjestedske@olbert.cz

www.podjestedske.cz

Z vyšších knih redakce doporučuje:

1. Anděl v kulichu

Sedm vánočních příběhů z Jizerských hor
Otfried Preussler

Info a běžná cena: Váz., 110 str., 22 cm × 21 cm, 195 Kč

Vydalo Collegium Bohemicum; Kristina Kaiserová

Rok vydání: 2009 (1. vydání)

ISBN: 978-80-86971-87-2

V roč. 4 Obrázku, ve vánočním č. 2, 24. 12. 2005, jsme uveřejnili povídku Přes pole a pak doprava Otfrieda Preusslera (jindy jsme doporučili jeho knihu Útěk do Egypta přes království České) v překladu a s doslovem Ladislava Josefa Berana. Nyní má český a zejm. liberecký dětský čtenář unikátní příležitost číst celou Preusslerovu knihu Anděl v kulichu, ve které jako jedna ze sedmi vánočních povídek je i v roce 2005 námi otištěný příběh o malém Ferdovi.

býval s farskou kuchařkou. Pisatele stížnosti nejvíce trápila právě absence kaplana, ostatní dva body snad brali jen jako zdůraznění vážnosti situace. Žádali tedy hraběcí gallasovskou vrchnost, „*neboť doposud osvědčovala horlivost v úsilí o rozšiřování Boží slávy a mariánské úcty*“, aby se u arcibiskupské konsistoře přimluvila za prosazení kaplanského místa a také o skutečné provedení tohoto kroku.

Jak z výše uvedeného vyplývá, představitelé města a farníci si stěžovali na přílišnou šetrnost Adama Löhla. Zejména jim vadila nepřítomnost kaplana, neboť jeden kněz podle nich nebyl schopen odpovídajícím způsobem uspokojit duchovní potřeby lidnatého města. Ať už to byla jen Löhlova vina či nikoli, jistě měli právo žádat o trvalé zřízení místa kaplana. Že k tomu využívali i ne zcela důstojných a vhodných prostředků, je věc jiná. Ostatně nešlo o tuto jedinou petici, 30. prosince 1690 zpečetili Schöpfer a Kretschmer ještě další dvě svědectví proti faráři.

Ve finančním rozkladu jasně dokazovali, že suma odváděná faráři výhradně na vydržování kaplana je dostatečně vysoká a v žádném případě by kaplanova přítomnost nepoškodila příjmy samotného Adama Löhla. Podle jejich důkazů odvádělo město Liberec a třináct přifařených vesnic každoročně tzv. kaplanské peníze (Capellan-Geld) v celkové výši 96 zlatých a 10 krejcarů. Škapulířové bratrstvo přispívalo ročně 18 zlatými, tzv. offertorium (v tomto významu dary členů bratrstva) při zádušních mších za zemřelé členy bratrstva, činilo až 12 zlatých a každoročně povolovaná koleda na svátek Tří Králů dalších 30 zlatých. K farnímu kostelu Sv. Antonína Velikého byla zvláště pro lepší zaopatření kaplana přičleněna nově založená vesnice Nový Harcov, jejíž 55 hospodářů ročně platilo do církevní pokladny 30 zlatých. Podle Schöpfera a Kretschmera tedy každý rok na plat a vyživení kaplana směřovalo neméně než 186 zlatých a 10 krejcarů, a to ještě nezmiňovali poplatky za duchovní úkony. Opět tak poukazovali na nepatřičnou spořivost Adama Löhla a zároveň vyvraceli případný argument, že na kaplana „nejsou peníze“.

Poslední písemnost z prosince 1690 se od obou předchozích podstatně liší. V žádném případě se nejednalo o střídlivou a racionálními argumenty podpořenou stížnost na faráře, ale spíše o osobní útok na Adama Löhla. Přestože

se autoři podepsali, nese celý list charakter anonymu a podle mého názoru dalece překračuje meze dobrých mravů. Obsah je natolik šokující až nechutný, že jsem se rozhodl nezveřejnit jej ani po více než třech staletích. Mohu jen podotknout, že se jednalo o osobně zabarvenou výpověď Marie Gayerové. Dotýkala se konání jedné z pomocnic v domácnosti Adama Löhla, která údajně vystupovala ve srozumění a snad i z návodu svého pána. Neumím si dobře vysvětlit, co vedlo představitele města ke zpečetění a odeslání této písemnosti. Svě nepochybně oprávněné výtky vůči Löhlovi přece podpořili seriosními a nepochybnitelnými argumenty, které u konsistoře i u vrchnosti musely zapůsobit. Nebylo již nutné uchýlovat se k sestavení onoho hanopisu a ventilovat na veřejnosti osobní domněnky a zášť jednotlivce.

Jelikož arcibiskupská konsistoř a gallasovská vrchnost nereagovala ani po obdržení výpovědi Marie Gayerové (nebo možná právě proto), vznikl v červenci 1692 další pamětní spis magistrátu a obecních starších města Liberec. A hlavním námětem a terčem všech připomínek byla znovu trvalá nepřítomnost kaplana, kterážto skutečnost podle stěžovatelů vlastně škodila i faráři Löhlovi. Musel sám sloužit mše ve Stráži nad Nisou, a z toho důvodu logicky chyběl ve farním kostele, který byl jeho hlavním působištěm. Tyto absence způsobovaly další problémy. Kostelní otcové vypočítali ušlý zisk z nekonaných sbírek na 12 tolarů, ještě závažnější však byly důsledky pro pastoraaci. Mnoho lidí se před velikonočními svátky roku 1692 vůbec nedostalo ke zpovědi, a přišli tak o možnost přijmout eucharistii a využít dobrodiní odpustků. Pokud již Löhl ve farním kostele mši svatou slavil, našli si nevděční farníci další problém. Podle nich farář někdy ve svých kázáních činil nedůtklivé a choullostivé poznámky a narážky na přítomný Boží lid, což se sebevědomým měšťanům pochopitelně nelíbilo. Někteří dokonce z kostela prchali, aniž by vyčkali na samotnou mši. Můžeme celou věc zjednodušit – Löhlovo kázání prostě nebylo rozbředlé mluvení o ničem, ale cílilo na nešvary věřících. Ti se v jeho slovech bezpečně poznávali a právě připomínání vlastních chyb způsobovalo jejich nespokojenost. Ale špatně znali Písmo, Löhl přece nemohl mluvit jinak. Vždyť již svatý Pavel nabádal kazatele těmito slovy: „*Hlásej slovo! Přicházej s ním, ať je to vhod či nevhod, usvěd-*

zaný“. Apoštol svatý Pavel píše o Pánu Ježíši, že je „Král králů a Pán pánů“ (1 Tim 6, 15).

Kdo je Ježíš Kristus? – Ježíš Kristus je jednorozený Syn Boha Otce a zároveň člověk. Říkáme „jedorozený“, protože Ježíš Kristus je jediný a pravý Syn Boha Otce, kdežto my jsme byli z milosti Boží jen přijati za děti Boží při svatém křtu. V Písmě svatém čteme také o „bratřích Páně“ (Mt 12, 47). „Bratři Páně“ nebyli skuteční bratři Pána Ježíše, nýbrž jeho příbuzní. Již ve Starém zákoně slovem „bratr“ se označoval nejen rodný bratr, nýbrž i příbuzný a známý. Např. Lot byl nazván bratrem Abraháma, ač byl Abrahám jeho strýcem. Židé pokládali všechny členy svého národa za jednu velkou rodinu, kde všichni byli bratry a sestrami, tím spíše v širším příbuzenstvu. Jména tak zvaných „bratří Páně“ jsou: Jakub apoštol, Josef a Šimon. Otcem Jakuba, a tím i jeho bratří, jmenuje Nový zákon Alfea (Kleofáše); jejich matka Marie se nazývá „sestrou“ (to je příbuznou) Panny Marie.

Říkáme „Bůh a zároveň člověk“, protože Syn Boží je od věčnosti Bůh, ale v čase vzal na sebe také lidskou přirozenost, totiž lidské tělo a lidskou duši, a tak se stal člověkem.

Čím dokázal Ježíš Kristus své božství? – Svým učením. Učení Pána Ježíše je nejvyšší dokonalé a on sám o sobě častěji řekl, že je Syn Boží. Pod přísahou to prohlásil slavnostně u Kaifáše (Mt 26, 63n.). – Svým životem. On mohl říci i nepřátelům: „Kdo z vás mě může usvědčit ze hříchu?“ (Jan 8, 46). – Svými zázraky. Zázrak je takový skutek, který může vykonat vlastní mocí toliko Bůh. Pán Ježíš (pozn. red.: už svým narozením neporušil panenství své Matky) vlastní mocí proměnil vodu ve víno a dvakrát nasýtil tisíce lidí několika chleby; vymítal zlé duchy a utišil bouři na moři; uzdravil pouhým slovem nemocné a křísil mrtvé; sám vstal z mrtvých a vstoupil na nebesa.

Svými proroctvími. Proroctví je předpověď takové budoucí věci, kterou může vědět toliko vševědoucí Bůh. Pán Ježíš předpověděl například zradu Jidášovu, zapření Petrovo, své utrpení, smrt, zmrtvýchvstání, nanebevstoupení, seslání Ducha svatého a rozboření Jerusalema. Všechny tyto předpovědi se splnily. Také se splní to, co předpověděl Pán Ježíš o konci světa a posledním soudu.

Jméno Ježíš vyslovuj vždy s největší úctou! Při vyslovení nejsvětějšího jména Ježíš skloň hlavu! Rád používej pozdravu: „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus!“ Říkej však slova tohoto pozdravu vždy s největší úctou! Ať náležíš celou svou duší i tělem Pánu Ježíši: „Ježíši, Tobě žiji, Tobě umírám. Tvůj jsem živ i mrtv. Amen.“

14. SKRYTÝ ŽIVOT PÁNĚ

43. Co znamená: Ježíš Kristus se počal z Ducha svatého?

Ježíš Kristus se počal z Ducha svatého, znamená: Duch svatý způsobil, že Syn Boží začal být také člověkem.

44. Proč se Panna Maria nazývá „nejsvětější Pannou“?

Panna Maria se nazývá „nejsvětější Pannou“, protože byla uchráněna hříchu dědičného, žila do smrti bez hříchu osobního a zůstala vždy pannou.

45. Proč se Panna Maria nazývá „matkou Boží“?

Panna Maria se nazývá „matkou Boží“, protože se z ní narodil Ježíš Kristus, Bůh a zároveň člověk.

46. Kde se narodil Ježíš Kristus?

Ježíš Kristus se narodil v Betlémě ve chlévě.

Panna Maria je nejsvětější Panna a Matka Boží. – Za matku Vykupitele vyvolil Bůh nejčistší dívku z Nazareta, Pannu Marii. Proto ji uchránil hříchu dědičného, takže Panna Maria byla počata bez hříchu dědičného, přišla na svět svatá, to jest v milosti posvěcující. Slavnost jejího Neposkrvněného početí je 8. prosince a jejího Narození je 8. září. Zasnoubena byla svatému Josefovi.

Když uslyšela Panna Maria od anděla, že se má stát matkou Vykupitele působením Ducha svatého, přivolila k tomu slovy: „Jsem služebnice Páně, ať se mi stane podle tvého slova“ (Lk 1, 38). V té chvíli Duch svatý způsobil, že Panna Maria začala být matkou našeho Vykupitele Ježíše Krista. Proto říkáme, že Panna Maria počala Ježíše Krista z Ducha svatého. „Jenž se počal z Ducha svatého.“ Tehdy upravil Duch svatý pro Syna Božího lidské tělo v lůně Panny Marie a stvořil pro něho lidskou duši. Tak se jednorozený Syn Boží vtělil. Vtělení Syna Božího si vděčně připomínáme slavností Zvěstování Panně Marii 25. března a modlitbou Anděl Páně.

Panna Maria se stala matkou našeho Vykupitele tak zázračným způsobem že zůstala zároveň pannou a pannou vždy zůstala. Bylo to předpověděno již ve Starém zákoně: „Hle, Panna počne a porodí Syna ...“ (Iz 7. 14). Víme to také z ústního podání apoštolů. Od nejstarších dob.

Svatý Josef. – Ježíš Kristus, jako člověk, pozemského otce nemá, poněvadž se stal člověkem zázračným působením Ducha svatého. Svátý Josef je proto jen pěstounem Pána Ježíše. Slavnost svatého Josefa je 19. března. Celý měsíc březen je věnován úctě svatého Josefa. Naši čeští předkové jsou nám vzorem úcty svatého Josefa, neboť si jej zvolili za ochránce české země. Svátý Josef je uctíván jako ochránce rodin a celé Církve. Také jej uctíváme jako zvláštního ochránce mravní čistoty a vzýváme ho, aby nám vyprosil šťastnou hodinu smrti. Umíral šťastně, neboť při jeho smrti byl Pán Ježíš a Panna Maria. Přidávej proto každý večer k modlitbě aspoň krátkou prosbu: „Svatý Josefe, vypros mi šťastnou hodinu smrti.“ Jak se svátý Josef vyobrazuje?

Narození Ježíše Krista. – „A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi“ (Jan 1, 14). „Slovo“ je druhá božská osoba, jednorozený Syn Boží. Začal mezi námi nejdříve neviditelně v těle Panny Marie a když se narodil, viditelně, přebývat v podobě lidské. Slavnost Narození Páně slavíme 25. prosince (Hod Boží vánoční). Oktáva Hodu Božího 1. ledna (osmý den po Narození Páně), kdy Ježíš byl obřezán a dostal jméno, je dnes slavnost Matky Boží. Oktáva je osmý den po velké slavnosti. Zjevení Páně (Sv. Tří králů) 6. ledna, Obětování Páně (Uvedení Páně do chrámu – Hromnice) 2. února. Hlavní události z dětství a mládí Páně si připomínáme v radostném růženci. Pán Ježíš žil skrytým životem v Nazaretě až do svého třicátého roku. Když mu bylo třicet let, začal působit veřejně.

Pán Ježíš se narodil dobrovolně v chudobě, aby tím začal pokání za naše hříchy a také aby ukázal, že pravým zlem není hmotná chudoba, nýbrž hřích. Právě proto se stal Syn Boží člověkem, aby nás vysvobodil z otroctví hříchu a zasloužil nám nebe. Často o tom uvažuj a také podle toho jednej!

RODINA A ŠKOLA

VÁNOCE NEBYLY NIKDY POHANSKÝM SVÁTKEM

Zhruba v tomto období roku jsme bombardováni antikatolickou propagandou, která zpochybňuje radostný den Kristova narození 25. prosince. Povýšeně nám říkají, že toto datum bylo původně pohanským svátkem. Raná Církev „zvolila“ toto datum, aby „pokřesťanstila“ římský svátek Slunce. Podle této teorie bylo datum Vánoc stanoveno až ve 4. století, kdy máme první důkaz o slavení Narození Páně v Římě v roce 336. Závěr: původ Vánoc je pohanský a my ve skutečnosti neznáme datum, kdy se narodil Spasitel lidstva.

Nenechme se příliš rychle ohromit těmito tvrzeními, jejichž cílem je pouze umenšit úctu, kterou vzdáváme Našemu Pánu Ježíši Kristu, a znevážit katolickou Církev. Ve skutečnosti opak je pravdou. Tvrzení o pohanském původu Vánoc je mýtem bez historického opodstatnění.

Žádné starodávné římské slavnosti 25. prosince

Představa, že Vánoce mají pohanský původ, se začala šířit v 17. století s anglickými puritány a skotskými presbyteriány, kteří nenáviděli vše katolické. Puritáni nenáviděli katolicismus tak, že se bouřili proti tzv. Anglikánské církvi, protože ji i s jejími heresemi stále ještě považovali za příliš podobnou katolické Církvi.

Ošklivili si svátky a zvláště pak nesnášeli Vánoční svátky s jejich radostnými obřady, oslavami a zvyky. Protože Bible nespecifikovala datum Kristova narození, puritáni se přeli, že je to zbytečný výmysl Římskokatolické církve, který by se měl odstranit.

Později se protestantští kazatelé jako Němec Paul Ernst Jablonski pokusili v pseudovědeckých dílech názorně dokázat, že 25. prosinec byl ve skutečnosti pohanský římský svátek, a že Vánoce byly prostě dalším příkladem, jak středověká katolická

5) P. Josef Šimon (nar. 1923, vysv. 1947), farář v Kryrech

Sídelními kanovníky byli jmenováni:

1) P. Martin Davídek (nar. 1966, vysv. 2002), farní vikář ve farnosti Vše ch sv. v Litoměřicích, v současnosti také doktorand Papežské Lateránské univerzity v Římě

2) P. Jan Nepomuk Jiříš (nar. 1974, vysv. 1999), okrskový vikář mladoboleslavského vikariátu a farář v Bělé pod Bezdězem

3) P. Rudolf Repka (nar. 1972, vysv. 1998), okrskový vikář českolipského vikariátu a administrátor ve Cvikově

4) P. Józef Szeliga (nar. 1966, vysv. 1992), okrskový vikář litoměřického a ústeckého vikariátu a děkan v Litoměřicích

5) P. Václav Vlasák (nar. 1946, vysv. 1979), okrskový vikář turnovského vikariátu a děkan v Turnově

Slavnostní instalace nově jmenovaných kanovníků proběhne při bohoslužbě v katedrále v sobotu 12. února 2011 v 10 h.

www.dltm.cz/jmenovani-novych-kanovniku-katedralni-kapituly *

Z FARNOSTI ARCIDĚKANSTVÍ LIBEREC Tříkrálová sbírka 2011

I v kalendářním roce 2011 se koná Tříkrálová sbírka v našem městě, kterou v tomto roce společně provádějí Oblastní charita Liberec a Římskokatolická farnost arciděkanství Liberec.

Poutní mše svatá

V neděli 16. ledna v 9.30 h při mši svaté oslavíme poutní slavnost ke cti sv. Antonína Velikého – ochránce a patrona celé naší farnosti a celého našeho města. Hlavním celebrantem bude P. Stanislav Příbyl CSsR, generální vikář naší litoměřické diecéze.

www.arcidekanstvi-lbc.cz/

Z FARNOSTI VRATISLAVICE NAD NISOU Koncert sborů a skupin

V neděli 23. 1. 2011 od 16.00 hodin se v kapli Vzkříšení uskuteční koncert pěveckých sborů a hudebních skupin v rámci Ekleumenického týdne modliteb. Téma dne – „Žít vírou ve vzkříšení“.

Václav Vaněk

DĚLNÍCI NA VINICI

LIBEREČTÍ DUCHOVNÍ SPRÁVCI DO ROKU 1945 (34)

V minulém dílu našeho seriálu jsme se seznámili s osobností faráře Adama Löhla na základě jeho „oficiálního“ životopisu. Díky bohatství archivních fondů se však dochoval ještě jiný pohled na tohoto kněze. Jde o názor jeho současníků, oficiálních představitelů města i jednotlivých farníků. Z největší části se jedná o stížnosti na Löhlovo působení, a sice stížnosti závažného charakteru. Jestliže jim v tomto seriálu věnuji prostor, není to snad kvůli tomu, že bych chtěl nebožtíka Löhla očernit nebo že bych bažil po sensaci. Domnívám se, že svědectví současníků je důležité znát, tím spíše, když se nejedná o anonymy.

Patrně nejzávažnější a zároveň nejstřízlivější obvinění Adama Löhla sepsali v prosinci 1690 jménem a z popudu „magistrátu a celé obce města Liberec“ purkmistr Andreas Schöpfer a rychtář Salomon Kretschmer. Podle jejich názoru Löhl vytrvale odmítal vydržovat kaplana, třebaže zřízení stálého kaplanského místa již nařídila i pražská arcibiskupská konsistoř. Důsledky takového počínání byly obecním představeným dobře známy. O nedělích a svátcích nebyl v lidnatém městě sloužen dostatečný počet mší, což farníci přijímali s velkým žalem a bolestí v srdci. Nedostatek mší nevyhnutelně vedl k úpadku zbožnosti, kterou tak slibně rozvíjelo škapulířové bratrstvo. Další stesky se nesly již v čistě osobní rovině a popravdě řečeno byly založeny spíše na tradovaných pověstech než na nezpochybnitelném zjištění skutečnosti. Tak Löhl nechal údajně zpustnout farní polnosti, nadržel žádný dobytek, a tím poškozoval nejen sebe, ale především své nástupce. Poslední výtky narážela na farářovu sporivost, která nepřímou ohrožovala i jeho mravní profil. V zimních měsících prý liberecký duchovní správce vytápěl pouze „kaplanku“ v podstřeší fary, a v tomto malém prostoru po-

*„Já jsem vzkříšení a život.
Kdo věří ve mne, i kdyby zemřel,
bude žít, a každý, kdo žije a věří ve mne,
nezemře navěky.“*

(Jan 11,25)

Všem spolubratrům, příbuzným a přátelům oznamujeme,
že dne **7. ledna 2011** zemřel v Krajské nemocnici v Liberci po těžké nemoci
kněz litoměřické diecéze

R. D. Doc. PhDr. Ing. Miloš RABAN, ThD.,
farář v Raspenavě a administrátor excurrento v Hejnicích a Mníšku u Liberce.

Narodil se 20. června 1948 v Kryštofově Údolí u Liberce jako nejstarší ze tří dětí. Maturoval na gymnáziu v Jičíně a vystudoval systémové inženýrství na ČVUT v Praze. Poté pracoval do roku 1977 ve Výzkumném ústavu bezpečnosti práce. V témže roce odešel na doporučení kardinála Františka Tomáška do Itálie. Tam vystudoval teologii a filozofii nejprve na Lateránské univerzitě a doktorát pak získal na Papežské univerzitě Gregoriana. Smimořádným papežským dovolením byl dne 9. listopadu 1985 v bazilice Santa Maria Maggiore v Římě vysvěcen na kněze s určením pro litoměřickou diecézi. V letech 1985 – 1990 působil ve Frankfurtu nad Mohanem. V roce 1990 jej biskup Josef Koukl požádal o návrat do rodné diecéze a poslal do Raspenavy a Hejnic, kde působil od září 1990 až do své smrti. Díky jeho nasazení a velkému úsilí se podařilo rekonstruovat bývalý františkánský klášter v Hejnicích a na začátku roku 2001 zde otevřít Mezinárodní centrum duchovní obnovy, jehož se stal ředitelem.

Od roku 1995 působil na Technické univerzitě v Liberci, kde byl v letech 2005 – 2008 děkanem Fakulty přírodovědné – humanitní a pedagogické a zároveň vyučoval na Univerzitě v Hradci Králové. Dlouhá léta předsedal České společnosti pro katolickou teologii, v letech 1996 – 2003 pracoval jako sekretář Plenárního sněmu katolické církve v České republice a byl také dlouholetým členem Vojenského a špitálního Řádu sv. Lazara Jeruzalémského. V rámci diecéze působil řadu let také jako biskupský vikář pro záležitosti církevního školství a vzdělávání a byl členem kněžské rady a sboru poradců.

Pohřební mši svatou bude sloužit v **pondělí 17. ledna 2011 ve 13.00 hodin**
v bazilice Panny Marie v Hejnicích litoměřický biskup Mons. Jan Baxant.
Po jejím skončení bude tělo zemřelého uloženo v hejnické bazilice.

Requiescat in pace!

Mons. Jan Baxant, biskup litoměřický
kněz a jáhni litoměřické diecéze
pastorační spolupracovníci a zaměstnanci MCDO v Hejnicích
příbuzní zesnulého

*

toměřická kapitula byla založena v roce 1057 knížetem Spytihněvem II.

Čestnými kanovníky byli jmenováni:

1) P. Grzegorz Czerný (nar. 1972, vysv. 2000),
okrskový vikář krušnohorského vikariátu
a administrátor v Litvínově

2) P. Karel Jordán Červený (nar. 1943,
vysv. 1998), děkan v České Kamenici

3) P. Viliam Matějka (nar. 1961, vysv. 1986),
děkan v České Lípě

4) P. Miroslav Šimáček (nar. 1951,
vysv. 1976), arciděkan v Ústí nad Labem

Církev „zpohanštěla“ a zničila „čisté“ rané křesťanství.¹

*Koloniální puritánský guvernér přerušuje
radovánky Vánočních svátků (1883).*

Zhruba ve stejné době jesuita Jean Hardouin podpořil puritány v jejich teorii ohledně pohanického původu Vánoc svou výstřední teorií *všeobecného padělků*. Ale jeho výzkum byl do značné míry diskreditován kvůli jeho absurdním tvrzením. Například tvrdil, že všechny církevní koncily, které se konaly před Tridentským koncilem, jsou smyšlené a takřka všechny klasické texty antického Řecka a starého Říma jsou falsa vytvořená mnichy ve 13. století. Taková tvrzení jsou očividně absurdní, když vezmeme nesčetný počet pramenných dokumentů, které prokazují opak.

Dvě hlavní tvrzení, že Vánoce mají pohanický původ, prohlašují, že raná Církev si zvolila 25. prosinec, aby odvrátila katolíky od římských pohanických svátků. *První tvrzení* prohlašuje, že Vánoce nahradily starý římský svátek Saturnálií, dobu hodování a divokého veselí, které se držely v prosinci k počtu pohanického boha Saturna.

Jenže Saturnálie vždy končily nejpozději 23. prosince. Proč by katolická Církev při odvracení pozornosti svých věřících od pohanických oslav vybrala datum dva dny po skončení této slavnosti, a tedy kdokoli by chtěl, už by se jim byl oddával? To nedává smysl. Žádný seriosní vědec pak nevěří tomuto tvrzení.

Vánoce ustavené před pohanickou slavností Slunce

Druhé tvrzení je, že katolická Církev ustavila Vánoce na 25. prosince, aby nahradila svátek Slunce *Dies Natalis Solis Invicti* (Narození nepřemoženého Slunce) vymyšlený císařem Aureliánem v roce 247 po Kristu.

Skutečnost, že se Vánoce dostaly do světového kalendáře (obecně přijímaného římského kalendáře) v roce 354 – což bylo po ustanovení pohanického svátku – nutně neznamená, že Církev vybrala tento den, aby nahradila pohanický svátek. S tímto závěrem se shodují dva zásadní důvody:

První, nelze se jednoduše domnívat, že raní křesťané začali slavit Vánoce až ve 4. století. Než byl v roce 313 vydán Edikt milánský, byli katolíci pronásledováni a setkávali se v katakombách. Z toho důvodu neexistovaly žádné veřejné svátky. Ale oni před tímto ediktem slavili Vánoce mezi sebou, jak potvrzují chvalozpěvy a modlitby prvních křesťanů.²

*Aurelián zavedl svátek Slunce,
aby pozvedl umírající Římskou říši.*

Druhý důvod: toto tvrzení se zakládá na chybných předpokladech. Jak poukazuje vědec Thomas Talley ve své knize *The Origins of the Liturgical Year* (Původ liturgického roku), císař Aurelián zavedl svátek narození nepřemoženého Slunce ve snaze dát nový život – znovuzrození – umírající Římské říši. Je mnohem pravděpodobnější, jak se Talley domnívá, že císařův čin byl odpovědí na vzrůstající oblibu a sílu katolického náboženství, které 25. prosince slavilo Kristovo narození, spíše než že by to bylo naopak.³

Neexistuje žádný důkaz, že Aureliánův svátek předcházela svátku Vánoc, a je to další důvod pro to věřit, že ustanovení tohoto svátku – který si nikdy nezískal podporu lidu a brzy zaniknul – byla snaha dát pohanický význam datu, které již bylo významné pro římské katolíky.

Data založená na Písmu svatém

Ale opusťme oblast domněnek a vraťme se k historickým análům. Existuje dostatek důkazů, abychom názorně ukázali, že ačkoliv datum Vánoc nebylo oficiální do roku 354, bylo zcela zřejmě ustanoveno dávno před tím, než Aurelián ustanovil pohanský svátek.

Početí Jana Křtitele je historickou oporou pro poznání data Vánoc založenou na detailním a pečlivém výpočtu dat, které prováděli první Církevní Otcové.

Raný *tractatus De solstitiis* zaznamenává tradici archanděla Gabriela, který se zjevil Zachariášovi v chrámu, když sloužil jako kněz na Den smíření (Lk 1, 8). To umísťuje početí Jana Křtitele do doby Svátku stánků na konci září, jak řekl archanděl Gabriel (Lk 1, 28), a jeho narození o devět měsíců později do doby letního slunovratu.⁴

Datum, kdy sv. Alžběta počala, stanovuje základ pro poznání Kristova narození.

Protože Lukášovo evangelium prohlašuje, že archanděl Gabriel se zjevil Panně Marii v šestém měsíci po početí Jana Křtitele (Lk 1, 26), početí Krista je tím umístěno zhruba do doby jarní rovnodennosti, tj. do doby židovských Velikonoc na konci března. Jeho narození by tedy připadalo na konec prosince, na dobu zimního slunovratu.

Spolehlivost těchto dat založených na tradici a Písmu svatém je potvrzena nedávnými

důkazy ve svitcích od Mrtvého moře, jejichž autoři se velmi zabývali daty v kalendáři, jež byla důležitá pro stanovení, kdy se mají slavit svátky podle Tóry. Data nalezená ve svitcích umožňují zjistit rotující službu kněží v chrámu v době Starého zákona a s určitostí ukazují, že Zachariáš sloužil v chrámu jako kněz v září, čímž je potvrzena tradice rané Církve.⁵

Katolická Církev určila 25. březen jako datum početí Našeho Pána dávno předtím, než se Aurelián rozhodl stvořit svůj svátek Slunce. Například v roce 221 po Kristu napsal Sextus Iulius Africanus (spis) *Chronographiai*, v němž prohlašoval, že Zvěstování Panně Marii bylo 25. března.⁶ Když už bylo datum Vtělení stanoveno, bylo jednoduchou věcí přidat devět měsíců, abychom dostali datum Narození Našeho Pána – 25. prosinec. Toto datum nebylo učiněno oficiálním až do pozdního čtvrtého století, ale bylo stanoveno dávno před Aureliánem a Konstantinem. Nemělo co do činění s pohanským svátkem.

Můžeme si být jisti, že první katoličtí apogeti a Církevní Otcové, kteří žili velmi blízko době apoštolů, si byli plně vědomi dat souvisejících s narozením Našeho Pána Ježíše Krista. Měli po ruce všechny kalendářní zdroje a nedovolili by, aby jakákoliv odchylka byla zavedena do katolické liturgie. Datum Kristova narození jimi bylo šířeno jako neděle 25. prosince.

P. Cornelius a Lapide s odvoláním na verše z Lukáše 2, 7 podává komentář k uspořádání tohoto výběru: „Kristus se narodil v neděli, protože to byl první den světa ... Kristus se narodil v neděli v noci, aby to bylo ve shodě s řádem Jeho zázraků, tak aby den, kdy On řekl *Budiž světlo a bylo světlo* byl stejným dnem, kdy v noci světlo zazářilo v temnotě, aby srdce pevně stálo, to jest, slunce spravedlnosti, Kristus Pán.“⁷

Poznámky:

¹ Thomas Talley, *The Origins of the Liturgical Year*, Collegeville, MN: Liturgical Press, 1991, str. 88.

² Daniel-Rops, *Précis des Premiers Chrétiens*, Paris: Fayard, 1952, str. 125nn., 228n.

³ Talley, *The Origins of the Liturgical Year*, str. 88 – 91.

Zaplněné Pilsudského náměstí ve Varšavě při beatifikačním obřadu loni v červnu jistě nebylo tím, o co usilovali polští estébáci, když v polovině osmdesátých let bili uneseného otce Jerzyho a když pak jeho zmučené tělo vhažovali do Visly. A přece je to nakonec svědectví pravdě, které otec Jerzy vydal, co triumfuje. Jsou v této perspektivě k něčemu dobré direktivy Evropské komise o zdraví jako prvním

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

SLOVO ARCIDĚKANA

Moji milí přátelé,

jíž pomalu ale jistě vybledá lesk vánočních svátků, ale pro nás věřící stále zůstává to, co jsme nedávno slyšeli z evangelia, že stále přetrvává „světlo, které svítí v temnotě a temnota ho nepohltila“ – jímž je pro nás Kristus.

V době vánoční jsme Krista poznávali jako Moudrost, Slovo i Světlo. Moudrost, která pomáhá člověku, aby mohl poznávat pokoj ve svém životě; Slovo, které tvoří vše dobré v každém z nás i Světlo, kdy nám dává poznat jak naložit s darem svého života.

Pokud bychom chtěli všechny tyto tři mohutnosti vyjádřit společně, asi bychom museli říci, že „v Kristu je naděje.“

I když tato teze se nám v dnešní době lhostejnosti může zdát až bláznovstvím, přece to není jen zbožná fráze, pokud ji přijmeme do svého života vážně.

Ať si to připustíme nebo ne, každý z nás jsme lidé budoucnosti a je na nás, abychom světu okolo nás dávali novou tvář, vyplývající z naděje v Kristu; abychom nejdříve dokázali změnit sami sebe a následně i ty, kteří žijí kolem nás.

Snad nejhorší postoj vůči našemu okolí je netečnost a zahálka vůči lidem kolem nás žijícím. Často jsme znechuceni životem společnosti kolem nás, ale nezapomínejme, že i na nás záleží, jak vypadá život kolem nás. Jeden starý moudrý mnich pravil: „.... pokud jsi smutný z nenávisť ve světě, neplač a neztrácej naději, ale něco dělej, třeba i něco úplně malého.“

A co je tím „malým“ – to, co se nedá koupit za peníze: někomu podat ruku; na někoho se mile usmát; mít pro někoho chvíli času či milé slovo – a najednou se svět kolem nás mění v radostnější a příjemnější.

statku člověka? Samozřejmě: ukazují, co je to život ve lži.

Tomáš Beran 2. ledna 2011

¹⁾ <http://tinyurl.com/27s3zlw>

²⁾ <http://tinyurl.com/2ubltu8>

³⁾ <http://tinyurl.com/34ezaff>

⁴⁾ <http://tinyurl.com/ybavjfb>

⁵⁾ <http://tinyurl.com/253phe5>

Prožíváme ještě první dny nového roku; dny, které jsou naplněny různými předsevzetími. Nedávno jsem viděl jedno zcela milé předsevzetí, které bych přál nám všem: „Kéž Bože s důvěrou a nadějí přijmu z tvé ruky vše, co mi i v tomto roce nabídneš.“

Přál bych nám všem, aby i nadále nás provázela Naděje, kterou je Kristus, aby nám dával sílu pro putování životem – jak údolím radostí, tak i údolím stínů, a stále abychom nacházeli odvahu, důvěru a sílu k životu s Ním.

S pozdravem vám všem váš

P. Radek Jurnečka, arciděkan

JMENOVÁNÍ NOVÝCH KANOVNÍKŮ KATEDRÁLNÍ KAPITULY

U příležitosti svátku sv. Štěpána, prvomučedníka, jmenoval litoměřický biskup Mons. Jan Baxant deset nových kanovníků litoměřické katedrální kapituly sv. Štěpána. Dekret litoměřického biskupa přečetl v katedrále v závěru pontifikální poutní mše sv. kancléř biskupské kurie Mgr. Miloslav Marek.

Mons. Baxant ve svém jmenovacím dekretu mimo jiné uvedl také: „Přeji si, aby katedrální kapitula byla tímto jmenováním obnovena a posílena, aby byla společenstvím kněží, spolehlivých a blízkých spolupracovníků litoměřického biskupa. Vznesené poslání kanovníků pečovat o katedrálu a slavnostní liturgii v ní, nepřehlédnutelný historický význam oddané služby jednotlivých členů v oblasti vědecké, kulturní i společenské za celou dobu existence kapitulního sboru, vysoce převyšuje jednoduché chápání kapituly jako pouhý soubor majetkových podstat a k nim přináležejících beneficií, pokud vůbec v současné době nějaká jsou. Jmenování kanovníků do naší litoměřické kapituly znamená pro každého z nich další pověření ke službě v Kristově církvi.“ Li-

šů“. A co je pro mladého člověka prioritou číslo jedna? „Zdraví je tvůj nejcennější majetek,“ říká brožura čtenáři a zvláštní sekci věnuje pohlavně přenosným chorobám: „Jediný sto-procentní způsob, jak nic nechytit, je nesouložit. Pokud si místo sexu nepůjdeš radši zaplatit, můžeš aspoň minimalizovat riziko infekce omezením počtu partnerů, pravidelnou kontrolou u doktora a používáním kondomu. Ještě před souloží máš právo vědět, jestli tvůj partner nemá nějakou chorobu. Tak se nejdřív zeptej. Ochrana vlastního zdraví je projevem úcty k sobě a svému tělu.“³⁾

Tedy: Chovám k sobě úctu, prosím, řekni mi, jestli se od Tebe nemohu nakazit ... Egoistické paradigma ve zdravotně nezávadném balení. Samozřejmě v diáři nechybí informace o ohromné užitečnosti kondomu. Shodou okolností si v těchto dnech dopisují s jednou televizní novinářkou, která nedávno připravila reportáž o prý potřebnosti používat kondomy, aby se zamezilo šíření viru HIV. Říká to i populární sexuolog Weiss!

Napsal jsem té novinářce, že kondom je zbytečný: Stačí se nechovat promiskuitně. A přišla mi odpověď: „Bohužel žijeme v zemi, kde skoro každý druhý pár si je nevěrný, a sám pan Weiss doporučoval, že správně by se měl používat kondom stále i v manželství. Já myslím, že výstrah k tomu, aby člověk používal kondom, není nikdy dost. Žijeme v době, kdy i člověk od kterého byste v životě nečekal, že by mohl mít nějakou sexuálně přenosnou nemoc, ji má, proto nechápu Váš odmítavý postoj ke kondomům. Vždyť to nedělá žádnou újmu, ba naopak ten může jen pomoci.“ Odpověděl jsem novinářce, že lidé nejsou zvířátka pod knutou pohlavního pudu, a že odmítám její předpoklad smíření se s nevěrou: „Jsme svobodní. A to je dobře. Já si té svobody cením a je už jen v její logice, že ani své milé neublížím. A bez rad pana Weisse se proto lehce obejdu. Jsou to rady knutské (knuta – karabáč, krátký bič; krutovláda).“ Nejnověji mi novinářka odepsala, že rady profesora Weisse jsou „technickým řešením roku 2011“, a dodala něco, co mi tak vyrazilo dech, že už nevím, jak odpovědět: „Pokud nechcete mít s někým vztah, ale stále chcete být sexuálně aktivní, jedinou správnou volbou Vám zůstává kondom. Věrní si mohou být jen partneři, a co ti, kteří partnery nechťejí??“ Přepisují ony

výroky televizní novinářky do rubriky „Co v médiích nebylo“, protože chci ukázat, jakým způsobem o životě smýšlí ten, kdo dostal příležitost působit v médiu s největším vlivem.

Vedení Červeného kříže ve Velké Británii nařídilo dobrovolníkům, kteří prodávají v jeho obchůdkách, aby z nich před svátky odstranili veškerou symboliku, která by upomínala na Vánoce, četl jsem o tom v Daily Mailu, prý by se mohli urazit muslimové.⁴⁾ Na serveru americké společnosti Media Research Center jsem se zase dočetl, jak se reportérka National Public Radia Nina Totenbergová veřejně kála za to, že ji napadlo při komentování americké politiky použít pojem „vánoční besídka“.⁵⁾

Co důležitého tedy přinesl rok desátý? Kromě poznání, že už i Vánoce to mají v našem světě těžké? Já za jeden z nejkrásnějších momentů uplynulého roku pokládám šestý červen ve Varšavě, kde vyvrcholil proces beatifikace kněze Jerzyho Popieluszka. „Skutečná svoboda je prvním atributem lidství, je to zvláštní znamení Božího obrazu v člověku,“ říkal otec Jerzy. Polská stanice Svobodné Evropy vysílala v 80. letech na Západ propašované nahrávky jeho kázání a promluv, nahrával jsem si to vysílání a homilie přepisoval přes kopírky. Dnes říkám: Slova polského mučedníka by měla vyjít v překladech do všech evropských jazyků a měla by je vydat Evropská komise.

„Aby člověk zůstal duchovně svobodný, musí žít v pravdě,“ řekl otec Jerzy 31. října 1982: „Život v pravdě znamená svědčit o pravdě navenek, hlásit se k pravdě a připomínat ji za všech okolností. Pravda je nezměnitelná. Nelze ji zničit žádným rozhodnutím či zákonem. Naše otroctví v podstatě spočívá v tom, že podléháme vládě lži, že ji neodhalujeme, že proti ní den co den neprotestujeme. Neoponujeme, mlčíme nebo předstíráme, že v ni nevěříme. Pak ale žijeme ve lži. Odvážně vydávat svědectví pravdě znamená jít po přímé cestě ke svobodě. Člověk, který svědčí pravdě, je svobodným dokonce v podmínkách vnější nesvobody, dokonce i ve vězení. Kdyby se většina Poláků v současné situaci vydala po cestě pravdy, kdyby nezapomínala, co pro ni bylo pravdou ještě před necelým rokem, tak jsme národem duchovně svobodným už v tento okamžik. A svoboda vnější či politická by musela přijít dříve či později jako důsledek této svobody ducha a věrnosti pravdě.“

⁴ Traktát má název *'De solstitiia et aequinoctia conceptionis et nativitatis domini nostri iesu Christi et iohannis baptista,' tamtéž.*, str. 93n. Talley také poskytuje další historické dokumenty raných církevních spisovatelů, které ukazují, že data Početí a Smrti Našeho Pána byla ustavena velmi brzy.

⁵ Shemaryahu Talmon, Emeritní profesor na Hebrew University v Jerusalemě a přední vědec v oboru svitků publikoval v roce 1958 hloubkovou studii o rotující službě kněží v chrámu a svitcích z Kumránu, aby bylo vidět kdo sloužil v novozákonní době. Martin K. Barrack, „It Comes from Pagans,“ Second Exodus online.

⁶ *tamtéž.*

⁷ Cornelius a Lapide, *Commentaria in Scripturam Sanctam*, Paris: Vives 1877, Lukáš 2, 7, sv. 16, str. 57.

<http://vendee.cz/texty/vanoce.html>

DOMÁCÍ KUCHYŇE (1) Kachna na pomerančích

Potřebujeme:

- 1 kachna
- sůl
- mletý pepř
- 50g jader vlašských ořechů
- 3 pomeranče
- petrželovou nať

Postup:

Omytou kachnu osušíme, břišní dutinu osolíme a vložíme do ní vlašská jádra. Kachnu dáme na pekáč nohama vzhůru, osolíme, opepříme, přikryjeme a pečeme asi hodinu. Pak kachnu otočíme, odebereme polovinu vypečené šťávy, osolíme a obložíme dvěma oloupanými nakrájenými pomeranči. Pečeme do měkka. Během pečení kachnu podléváme odebra-

nou vypečenou šťávou. Zbytek šťávy odlijeme do pánve, přidáme do ní omytou strouhanou kůru pomeranče a krátce povaříme. Před podáváním kachnu posypeme nasekanou petrželovou natí a polijeme pomerančovou polevou.

Jako přílohu můžeme podávat bramborový knedlík.

Meruňkový dort

40 minut / 12 porcí

Potřebujeme:

- Korpus:

- 100 g kukuřičných lupínků
- 100 g čokolády na vaření
- olej na vymazání formy
- Náplň:

- 1 meruňkový kompot (600g)
- 15 g želatiny
- 400 g zakysané smetany
- 140 g moučkového cukru
- vanilkový cukr
- 200 ml smetany ke šlehání
- lentilky na dozdobení

Postup:

1. Dortovou formu (o průměru 22 cm) vytřeme olejem a na dno položíme kolečko vystřižené z pečícího papíru o stejném průměru. Do větší mísy vysypeme kukuřičné lupínky. Zalijeme je čokoládou (kterou jsme ve vodní lázni při nízké teplotě rozpustili) a důkladně rozmícháme.

2. Lžičkou vytvoříme z vzniklé hmoty na pečícím papíru několik malých hromádek a necháme je ztuhnout (později je použijeme na dozdobení dortu). Zbylou hmotu rovnoměrně rozprostřeme na dno dortové formy. Korpus uložíme do chladna, aby ztuhl (minimálně 3 hodiny).

3. Meruňky necháme na sítku okapat. Do 100 ml meruňkového nálevu namočíme želatinu. Po tom, co nabobtná, ji zahřejeme a necháme rozpustit (nesmí se vařit!)

4. Zakysanou smetanu osladíme moučkovým a vanilkovým cukrem. Pak opatrně vmícháme dotuha vyšlehanou smetanu a želatinu. Polovinu krému vlijeme do formy na korpus. Navrch rozložíme meruňky a roztřeme zbylý krém. Dort uložíme do chladu (nejlépe přes noc). Po ztuhnutí jej dozdobíme předem připravenými hromádkami lupínků a lentilkami.

Markéta Burianová

SOUTĚŽ: BÁSNIČKA DĚTÍ – VÝSLEDKY

Redakce děkuje všem dětem, které se soutěže zúčastnily. Ze zaslaných příspěvků vybrala k uveřejnění těchto šest básniček, jejich autorky dostanou pěknou knížku. Blahopřejeme.

Adventní dny

První neděli adventní
Zpívají děti říkanky.

A co druhou adventní neděli?
To zpívají i dospělí.

Taky je třetí,
to jsou ale žerty.

A co se čtvrtou?
Ano, Vánoce jsou za pátou.

Markéta Profousová, 9 let

Neděle

Doba adventních neděl,
ve škole mám plno přátel.
Vánoce jsou prima,
Na oknech je samá rýha.

Ježíšovo spasení,
Vánoce jsou radostný.
Narodil se nám
Muž zrozen jako král.
Kristýnka Profousová, 7 let

Jan Křtitel

Jane, Jane Křteli,
obrat lidi na zemi.
Obrať lidi v naší zemi,
ať jsou dobře připraveni.
Připraveni na Vánoce,
připraveni na příchod Ježíše Krista krále.
Růženka Jechová, 9 let

Narození Ježíška

Pastýřům se anděl zjevil,
zvěstoval jim zprávu krásnou o narození
Spasitele.

Pastýři hned pospíchali,
Ježíškovi dárky dali,
velice se radovali,
že se Ježíš narodil.
Od východu za kometou,
kráčejí tři mudrci.
Do stáje je nohy vedou,
dary k nohám králi kladou.
Mudrcům se anděl zjevil,
k Herodovi nechoďte.
On se o trůn strašně bojí,
jinak dítě zabije.

Růženka Jechová, 9 let

Zima pro kočku

Sněží, sněží potichu,
kočky, chodte v kožichu.
Noste kožich kočičí,
pod něj vítr nefičí.
Klárka Feckaničová, 8 let

Vánoce

Proč se těším na Vánoce?
Protože jsou jednou v roce.
To však není důvod hlavní.
Plní se nám naše přání.
Jsou to dny plné radosti
ze vzájemné štědrosti,
z voňavých stromečků,
z koled a dárečků.
Verunka Kultová s maminkou, 8 let

Cíl ZWZ byl od samotného začátku definován jako příprava ozbrojeného povstání na týlu okupačních armád, a to v okamžiku, kdy na polské území vstoupí zpátky regulérní polská armáda. Od začátku také organizace získala rozsáhlou celostátní strukturu, s centrálním velením a krajskými oddíly. Důraz byl kladen na „celonárodní a nadstranický“ charakter – poměrně záhy byl zřízen Vrchní politický výbor jakožto poradní orgán pro vojenské velení, do něhož členy delegovaly hlavní politická uskupení, od socialistů přes lidovce k nacionalistům. Mělo tedy alespoň v teorii jít o pravý opak nesmiřitelně rozhádané politické scény předválečného období.

ZWZ od začátku také vznikala jako struktura přísně podřízená legální polské vládě sídlící v Paříži, a po pádu Francie v Londýně, která jmenovala velitele a další členy vedení organizace. Ti nicméně získávali velkou samostatnost, především kvůli potížím v komunikaci s vládou – kurýři mnohdy potřebovali několik týdnů, aby jakoukoliv zprávu přes okupovanou Evropu přenesli z Varšavy do Londýna nebo zpět, a radiové spojení bylo záležitosti teprve dalších let války.

ZWZ měla mít v původním plánu dvě vrchní velení, pro oblast německé a sovětské okupace. Nicméně v těchto prvních měsících války

se sovětský teror ukázal jako mnohem důslednější a propracovanější než nacistický. V oblastech východního Polska došlo k velké vlně zatýkání všech potenciálně nebezpečných „živlů“, které byly likvidovány (v Katyni a na mnohá dalších místech) nebo (v počtu několika set tisíc) odvázeny do gulagů a kazašských stepí. Velitel „východního křídla“ ZWZ, generál Michał Tokarzewski byl už začátkem roku 1940 zatčen NKVD a uvězněn ve Lvově. Takže v podstatě až do roku 1941, tedy do okamžiku, kdy v důsledku Operace Barbarossa se všechna polská území dostala pod německou kontrolu, působila ZWZ téměř výlučně na „německé“ straně.

Od června 1940 byl velitelem ZWZ generál Stefan „Grot“ Rowecki, zřejmě klíčová postava v dějinách polského odporu, člověk, který sjednotil četné konspirační skupiny působící na území Polska a postupně vytvořil akceschopné struktury. Když 14. února roku 1942 rozkazem generála Sikorského v Londýně je ZWZ přejmenována na Zemskou armádu (AK), veliký portrét Roweckého už visí u vchodu do centrály Gestapa ve varšavské Szuchově aleji – je to portrét „nepřítele Říše číslo 1. v okupovaném Polsku.“

Maciej Ruczał

ZPRÁVY JINDE NEDOSTUPNÉ

Co v médiích nebylo (31-2/2011) Zdravím čtenáře na prahu nového kalendářního roku!

Čím bude „nový“? Rok 2011 se v moderní historii stane prvním bez Vánoc. Nevěříte? Domníváte se, že Vánoce nelze jen tak „zrušit“, „škrtnout“? Chyba lávky. V Bruselu na to mají zvláštní tužku a její škrtnutí vyvolalo rozruch zejména ve Velké Británii: Evropská komise vydala v milionovém nákladu diáře pro školy (pozn. red.: náklad činil více než 3 000 000 výtisků), nalistují-li si v nich čtenáři dny na konci prosince, žádné vánoční svátky tam nenajdou. K čemu také Evropanům nějaké Vánoce jsou, že? Mnohem užitečnější pro evropské školáky je přece informace, že v říjnu se hinduisté rozradostní při svátku Diwali a budou rozjímat o porážce nějakého svého démona. Na tom už lze postavit evropskou civilizaci ...¹⁾

Zprávu o eurodiáři otiskl také například britský Daily Telegraph a v ostrovním rámci si ji tak lze postavit vedle rozhodnutí tamního Daily Expressu vyhlásit kampaň za vystoupení Spojeného království z Evropské unie, neboť podle tohoto deníku je Unie v úpadku a Británii je třeba osvobodit; dlužno však poznamenat, že Expressu vadí hlavně ekonomické a právní ingerence Bruselu (vliv, zasahování, vměšování).²⁾

Zamýšlel jsem se na sklonku loňského roku nad tím, co se okolo nás dělo a co z toho bylo a nebylo důležité pro budoucnost. Euroúředníci poté, co se zvedla vlna kritiky, říkají, že Vánoce se do zmíněného diáře nedostaly omylem. Dejme tomu. Ale připusťme na chvíli, že to nebyl omyl. Není tak těžké to připustit, když si člověk přečte, jaká témata autoři pro mladé lidi vyhlásili za důležitá: „volba profese, zdraví a bezpečnost, ekologie, Evropská unie a dal-

bl. Odorika. Byla zapečetěna nová skleněná urna pro ostatky a umístěna zpět do překrásného starobylého sarkofágu z mramoru. Z výzkumu vyplynulo, že Odorik zemřel zhruba ve věku 50 let na plicní chorobu. Slavení předsedal biskup Vitale Bommarco, promotor ohledání a předseda komise pro svatořečení bl. Odorika, přítomno bylo několik biskupů a provinciál padovské provincie minoritů.

Na tradici misí 18. století navázal náš významný misionář 20. století, Jáchym Procházka. Dne 19. června 1936 získal doktorát z teologie na Karlově universitě a název jeho práce byl *Františkánské misie a misionáři 17. a 18. století z českomoravské provincie františkánské*. Bohužel zdá se, že se žádný svazek této doktorské práce nedochoval, ani v archivu university či Národní knihovny. Pozůstatkem je pouze Procházkova

va kniha populárnějšího charakteru *Čeští františkáni v Habeši*, vydaná v Praze roku 1937. Z ní také čerpal dřívější cyklus o našich misionářích v časopisu *Poutník*. Lze říci, že bratr Jáchym se na své misijní poslání také „žhavl“ nejprve čerpáním z tradice. Pečoval také o vydávání časopisu *Přítel františkánských misí*, který je cenným zdrojem informací dodnes. K Procházkovi se doufám ještě vrátíme jindy.

Z toho všeho soudím, že starost o naši misijní tradici je stále aktuální a může v budoucnu vydat své plody. Nevím, jestli podobně čerpal svůj celoživotní misijní elán a touhu O. Aleš. Ale i on je postavou, kterou bychom v této oblasti neměli nechat zapadnout.

br. Regalát OFM / Zprávy z provincie
roč. 7, č. 6, 16. 12. 2004

HISTORIE

STŘEDNÍ EVROPA (10)

ARMIA KRAJOWA (2, POČÁTKY)

Polsko má dlouhou tradici konspiračních ozbrojených organizací, která je logickým důsledkem dlouhých desetiletí nesvobody a cizí okupace od druhé poloviny 18. století. Konspirace vlastenecké mládeže byly opěvovány v romantické poesii, a jedno takové spolčení vyústilo v největší polské povstání v 19. století, tzv. Listopadové, které iniciovala malá skupina z varšavské důstojnické školy. Lednové povstání roku 1863 naopak vybudovalo legendu o „lidech z lesa“, prvních polských partyzánech. Koneckonců i pozdější zakladatel nezávislého Polska v roce 1918, Józef Piłsudski, začínal jako člen ozbrojené buňky Polské socialistické strany a zabýval se činností, již bychom dnešním slovníkem označili zřejmě za „teroristickou“ (poprvé byl zatčen za přípravu atentátu na cara, a na svém kontě měl i úspěšné vyloupení poštovního vlaku). Všechny tyto organizace působily – právnícky vzato – v ilegality, nicméně samy o sobě mluvily spíše jako o „podzemí“, skrytých nositelích té pravé legítimity.

Nejinak tomu bylo i po propuknutí 2. světové války. I když v předválečném nadšení si rychlou prohru málokdo připouštěl, Polsko vydrželo vzdorovat spojeným silám Hitlerových a Stalinových armád pouze několik týdnů. Nic-

méně konec organizovaného odporu neznamenal konec bojů. Prvním partyzánem 2. světové války byl Henryk Dobrzański, krycí jméno „Hubal“, major kavalerie, kterému se se svým plukem, čítajícím kolem 300 mužů, podařilo uniknout z německého kotle a úspěšně vzdorovat SS ještě do dubna 1940 v lesích v okolí Lublinu. Německé jednotky také od začátku používaly v Polsku nejosvědčenější taktiku protipartyzánského boje, tedy princip kolektivní zodpovědnosti civilního obyvatelstva. Už v prosinci 1939 za vraždu dvou policistů ve vesnici Wawer u Varšavy zaplatilo životy veškeré mužské obyvatelstvo v obci. Stejně tak cenou za operace Hubalových jezdců byly životy mužů v celé řadě vesnic.

Zatímco Hubal (Němci nazývaný „Šílený major“) působil v absolutní izolaci, jako poslední zbytek regulérní polské armády, ještě v posledních dnech kampaně v září 1939 vznikly první celostátní konspirační struktury. Na základě rozkazu velitele obrany Varšavy, generála Juliusze Rommela byla zřízená tajná Služba vítězství Polska, podřízená tehdy už exilové vládě generála Sikorského. Organizace byla založená den před kapitulací hlavního města a byla tak prvním přípravným krokem na dobu okupace. Krátce poté byla přejmenována na Związek Walki Zbrojnej (ZWZ, Svaz ozbrojeného boje).

VÁNOČNÍ HÁDANKY

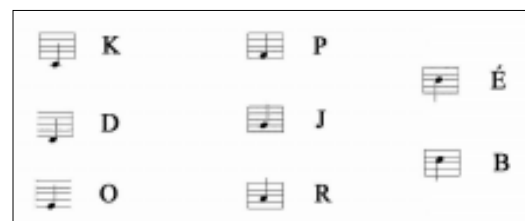
www.vira.cz

Poblíž místa, kde se Ježíš narodil, nocovali pastýři a střídali se v hlídání svého stáda. Najednou se jim zjevil anděl a polekaným pastýřům řekl: "Nebojte se! Zvěstuji vám velikou radost, radost pro všechny lid: V městě Davidově se vám dnes narodil Spasitel - to je Kristus Pán." A náhle bylo s andělem celé množství nebeských zástupů a takto chválili Boha:

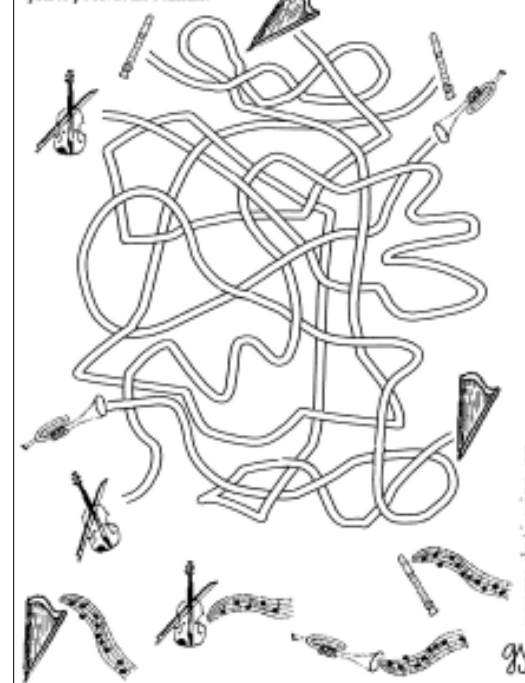
SLÁVA NA VÝSOSTECH BOHU A NA ZEMI 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 LIDEM 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 VŮLE!

Pomůžeme pastýřům poskládat ztracená slova? Úkol možná vypadá trochu složitě, ale s malou nápovědou si jistě rychle poradíte. Každá nota má svoji řádku a je k ní přiděleno jedno písmeno abecedy. Vyberte si postupně vždy jeden druh noty a spočítejte, kolikrát se objevuje v písničce pod tímto povídáním - číslo si pak poznamenejte k odpovídající notě s písmenkem. Až vše spočítáte, určitě si rychle poradíte s dosazením písmen do očíslovaných kolonek a dozvíte se tak, co uslyšeli pastýři.

Malá nápověda: když např. nota, u které je písmeno P, bude v písničce 7x, napišete písmeno P do kolonky s malým číslem 7

Mezi pastýři, kteří se přišli poklonit novorozenému Králi, se ozýval zvláštní zvuk. Nejdříve zjistí, který nástroj zahrál nejdříve melodii, a potom vybarví jeho oestičku. Podle obědžku zjistí, co vydávalo zvuk, který se ozýval mezi pastýři - a pak už jistě uhodneš, kdo se také přišel podívat na Ježíška.

KATOLICKÉ ODDÍLY ICHTHYS OZNAMUJÍ Expedice Grónsko (22. 1. 2011)

Extrémně náročný přechod celého Grónska, s hlavním cílem zachránit mladou nešikovnou kouzelnici. Letenky a instrukce dostanete na schůzce.

Akce je určena pro: Žárovky (světlušky)

Organizuje: ŽabLiš

Kontakt: 721 336 899

Co se stalo? (4. – 6. 2. 2011)

Nevíme co To je, nevíme kde To je, ale víme že To je ... a je To strašné. Aneb naši malé kouzelnici se zase něco nepovedlo.

Akce je určena pro: Žárovky (světlušky)

Organizuje: ŽabLiš

Kontakt: 721 336 899

Lyžařská výprava (11. – 13. 2. 2011)

Ichthysy lyže v čase nejlepších lyžařských podmínek? To může být opět realita!

Akce je určena pro: Bambusy (starší skauty), Ropuchy (rovery), Gekony (starší skauty), Trifidy (starší skauty), rádce a rádkyně, vysloužilce, rovery a roverky (rangers)

Organizuje: Čmelák, Cvrček, Muška & spol.

Kontakt: bajeluk (zavináč) matfyz.cz

Zimní tábor aneb život inuitů (18. – 20. 2. 2011)

Život v oblastech věčného sněhu je jedno-
duchý, to nelze říci. Strasti i radosti běžné-
ho života inuitů na vlastní kůži.

Po přihlédnutí k nezkušenosti členů od-
dílů v oboru stavby iglů, či jiných sněhových
příbytků, se narodil od původního plánu
bude celá akce konat u chaty, a tak v případě
konstrukčního neúspěchu budeme spát
v teple.

Akce je určena pro: Ropuchy (rovery),
Gekony (starší skauty), Trifidy (starší skau-
ty), rádce a rádkyně, vysloužilce, přátele, ro-
very a roverky (rangers)

Organizuje: Burák

Kontakt: 605 383 932

www.skauting.cz/ichthys

MIKULÁŠSKÁ VÝPRAVA 3. – 5. 12. 2010

Vyrazili jsme pozdě odpoledne z ČD vla-
kem do Kořenova. Po namáhavé cestě plné
dětských nářků a bloudění jsme konečně

došli na vytouženou chalupu. Všichni jsme
se najedli, zahráli jsme si pár poznávacích
her a šli jsme spát.

Druhý den jsme dopoledne vyrazili na pěší
výlet, na kterém jsme si užili spoustu legrace.
Někteří kluci se bavili tím, že skákali po
hlavě do sněhu. Hráli jsme různé hry a šla-
pali spousty kilometrů. Když jsme večer úplně
vyčerpaní přišli do chaty, čekala na nás vý-
borná večeře. Po ní jsme se pustili do při-
pravování a nácviku scének pro Mikuláše.
Když bylo vše nachystáno, usadili jsme se
v jídelně a čekali na Mikulášovu návštěvu.

Předvedli jsme mu pracně secvičené scén-
ky a za odměnu jsme dostali spoustu dár-
ků. Následovala hostina, pak večerka a na-
koniec hurá do postele.

Ráno jsme vstávali brzy. Po snídani jsme
si sbalili, uklidili pokoje a vyrazili jsme na
mši svatou do kostelíka v Přířovicích. Ze
mše jsme se vydali plni nových zážitků na
nádraží a domů.

Josef a Markéta Burianovi

FRANTIŠKÁNI A PŘÁTELÉ SVATÉHO FRANTIŠKA

OBVYKLE NEOBVYKLÝ SILVESTR

*Je možné oslavit Nový rok zábavně a
přitom duchovně? Nevylučuje se snad jedno
s druhým? Nevylučuje, naopak! Tuto zku-
šenost mohli udělat bratři a sestry, kteří se
o letošním Silvestru setkali v Ruprechticích.*

Několik dní před Novým rokem se fara
v Ruprechticích rozezvučela kroky necelé dva-
cítky lidí z různých koutů republiky. Strávit
vánoční čas a ohlédnout se též za podzimní-

mi misiemi sem přišli bratři františkáni a
Školské sestry sv. Františka. Není možné
vyprávět dopodrobna každou část bohatého
programu, který mnohdy vznikl „po fran-
tiškánsku“, tj. bez dlouhého organizování a
plánování. Zmíním se jen o několika momen-
tech, které mi zůstaly v paměti.

Prvním bylo bezpochyby setkání
s účastníky misií, které se v Liberci usku-
tečnily na začátku října. Úvodní presentace

fotografií, připravená br. Jakubem, nejen
připomněla průběh celé akce, ale představi-
la též jednotlivé misijní aktivity a jejich záze-
mí. Následovalo posezení u čaje, které vytvo-
řilo prostor pro krásná setkání těch, kdo
přišli s misiemi nějak do styku. Po večerní
mši sv. jsme zakončili setkání modlitbou
chval před vystavenou Eucharistií. Misie byly
provázeny modlitbou během samotné akce i
mimo ni, a doufáme, že Bůh dá vzklíčit nové-
mu životu v srdcích mnoha lidí.

Druhým nezapomenutelným momentem
byl společný výlet na běžkách. Počasí bylo
nádherné: zasněžené stromy kontrastovaly se
sytě modrou oblohou. Po příjezdu autem na
Malíník jsme zjistili povzbudivou zprávu – že
smysl pro krásu má v Liberci mnoho lidí, což
však mělo vedlejší nepříjemný dopad: bezna-
dějně obsazená parkoviště. Po delším hledá-
ní jsme zakotvili u kapličky v Hraběticích a
posléze se rozdělili na skupinu „jasoňů“ (leh-
čí varianta) a „drsoňů“ (delší trasa). Po shle-
dání v Presidentské chatě nám Bůh připravil
poslední překvapení: pohled na Liberec topí-
cí se v mlze, vystupující Ještěd, vše zahaleno
do krásného západu Slunce.

Večery v Ruprechticích byly též plné neo-
čekávaných událostí, od společenské hry,
kterou kdysi dostala s. Anežka coby náhod-
ný vítěz soutěže o nejlepší převlek (sestru
v hábitu jednou zastavilo na ulici několik žen
s prosbou o okamžitou pomoc), přes filoso-
ficko-duchovní výklad filmu Matrix
br. Bonaventurou, chlapské bubnování brat-
ří, cimrmanovsky „vědeckou“ přednášku
s. Maxmiliány o lumících, až po kulturní hru
„Bang!“. Neopomenutelnou osu večerů tvoři-
ly chvíle před Nejsvětější svátostí. Tam jsme
Bohu děkovali za všechny jeho dary a znovu

před něj předkládali celý svůj život. Takto
jsme prožili i poslední momenty uplynulého
roku a je krásné, že okamžik, ve kterém za-
čal rok 2011, byl naplněný modlitbou kla-
nění a chvály: Bůh je tím, na kom v novém
roce nejvíc záleží.

Misie v Liberci začínaly v kostele
U Obrázku nad Libercem, kde bylo celé dílo
svěřeno do rukou Panny Marie. Sem také
mířily naše první kroky v novém roce. Děku-
jeme za tento krásně strávený čas a doufá-
me, že Panna Maria bude nadále ta, která
připravuje lidská srdce k přijetí Boha.

Ondra, postulants

Foto

- Po novoroční mši svaté

- Výlet na běžkách

HISTORIA FRANCISCANA – MISIE (1)

Redakční poznámka

*Těžko poznat, co přesně je za
tzv. františkánskými misiemi. Napřed
v Plzni, loni zde v Liberci, příští rok Ostra-
va. Nemá toto dnešní misijní vzepětí naší
provincie pevné počátky již někdy před sta-
letími? Není on tradice? Jen se zdá, jakoby
se přesouvalo misijní území. Jakoby bylo
potřeba, aby nové misie byly TADY. Proto
se redakce Obrázku rozhodla, se souhla-
sem autora, otiskovat seriál br. Regaláta,
který už od roku 2004 vychází ve Zprávách
z provincie. Je pozoruhodné, že tehdejší
první díl byl nadepsán takto:*

I. Tradice

V několika málo příspěvcích bych chtěl
připomenout něco o misijní tradici naší pro-
vincie. Jednou z věcí, která je příznačná pro
naši provincii v oblasti misií, je právě čerpá-
ní z předešlé tradice. Když se vydal na cestu
první z tří největších našich misionářů
18. století, Jakub Římař řečený z Kroměříže,
neopomenul se zastavit cestou do přípravné-
ho centra v Římě nejdříve v Udine, u hro-
bu bl. Odorika (alias Oldřicha, Čecha
z Furlánska), velkého františkánského ces-
tovatele a misionáře českého původu. Tato
mimořádná osobnost je i pro nás vzdáleným
světem, na něj bychom neměli zapomínat.
Ostatně zájem o Odorika vůbec není jen věcí
minulosti. Dne 14. ledna 2003 byl v Udine,
v kostele del Carmine, oficiálně uzavřen
proces ohledávání tělesných ostatků

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

překlad, který se při liturgii čte, ale – jak se říká – pro spásu duší by byl vhodnější překlad bližší smyslu pravdě víry „Maria semper Virgo“ „Maria ustavičná Panna“. Jako např. u prorokyně Anny.

Dnešní úkol: Kdo je autorem slov v dnešní tajence? A doplňující otázka? „Dozrával“ dotýčný k onomu poznání postupně přes různé pochybnosti, nebo tomu jasně a definitivně celou dobu věřil proto, že mu to bylo zjeveno přesně tak, jako Abrahámovi a sv. Josefovi? Nápověda: Čte se o 2. neděli v mezidobí.

Nápověda: ALOD; AMORA; ID; PALA; SLIN	Veliká mořská ryba	Výjimečně	Jitra	Pobídka potahu	Snížený tón	Patřící otcově sestře	Francouzská hořčice		Části týdne (-I)	Jméno herce Lukavského	Znovu	Druh antlopy
Mená válečná plachetnice								Stapní pták				
1. část TAJENKY								Rukavičkář- ská ušou Název písmene „v“				
Zdivořený zápor					2. část TAJENKY							
					Triz (B -)							
Běloveská kysečka				Pusté (knížní) Německy „Něs“				Domácky Ostkar Jilovitá usazenina				
Římská číslo 101			Bolský pokrm		3. část TAJENKY			Zkratka severo- východu Plodička			4. část TAJENKY	Část obce
	Ženské jm. hulánské původu Násep						Velký tác Žvásty					
Týkající se vědy						Nová hodnota Nástroj žence						
Svobodný elektřický státek					Druh javoru Popelářský výz					Německy souhlas Kopt		
Hij				Palivo z čemáho uhlí Mladé orla				Poloha na židli Plesy				
	Boční část	Perlat tválá Otesaný kmen						Kontrabas Evropské knížecí				
Velmi jemná malta							Staré mlýny jasi 1.4 (i) Tous					Opak příletu
Namotomí láda						Kus dřeva Kosmetický přípravek						
Mladě raha					Lasicovitě šelmy Slovko resignace					MPZ Bangladěš Římské číslo 2090		
Umělecká vysoká škola				Enropenka Složka osobnosti (psycholog.)				Škádce v šetrníku Plodička				
Stejně							Oděv ministranta					
Latinský kyselina							Ulit stranou					

Iva Böhmová

PŘÍLOHA

DOKUMENTY KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY TÝKAJÍCÍ SE ZÁVAŽNĚJŠÍCH TRESTNÝCH ČINŮ ZVEŘEJNĚNÉ R. 2010

A) Příručka k porozumění základům řízení na Kongregaci pro nauku víry ve věci obviňování ze sexuálního zneužívání byla slovensky otištěna v loňském Obrázku č. 7, 29. 6. 2010, v příloze jako dokument č. 1.

B) List Kongregace pro nauku víry z 21. května 2010 (zveřejněný dne 15. července 2010) ve věci změn apoštolského listu vydaného z vlastního popudu (motu proprio) Sacramentum Sanctitatis Tutela

Po devíti letech od promulgace apoštolského listu daného z vlastního popudu (motu proprio) „Sacramentum sanctitatis tutela“, týkajícího se Norem o závažnějších trestných činech vyhrazených Kongregaci pro nauku víry, považuje toto dikasterium za nutné přistoupit k reformě výše uvedeného normativního textu a novelizovat jej nikoli jako celek, ale pouze v některých jeho částech, za účelem vylepšit jeho použití v praxi.

Po pozorném a důkladném prostudování navržených úprav předložili kardinálové Kongregace pro nauku víry papeži výsledek svého projednání, který papež svým rozhodnutím z 21. května 2010 schválil a nařídil vyhlásit.

K tomuto listu je přiložena krátká zpráva, která představuje změny výše uvedeného normativního textu s účelem dosáhnout toho, aby co nejdříve vešly ve známost.

Dáno v Římě, v sídle Kongregace pro nauku víry, dne 21. května 2010.

kard. WILLIAM LEVADA

LUIS F. LADARIA, SJ

prefekt

titulární arcibiskup z Thibiky sekretář

C) Normy pro projednávání závažnějších trestných činů vyhrazených Kongregaci pro nauku víry z 21. května 2010 (zveřejněné dne 15. července 2010)

Část první

HMOTNĚPRÁVNÍ NORMY

Čl. 1

§ 1. Kongregace pro nauku víry projednává dle normy čl. 52 apoštolské konstituce *Pastor bonus*¹ trestné činy proti víře a závažnější trestné činy jak proti mravům, tak spáchané v rámci slavení svátostí, a taktéž – pokud je třeba – přistupuje podle předpisů obecného i vlastního práva k vyhlášení nebo udělení kanonických sankcí, a to při zachování kompetence Apoštolské penitenciárie² a bez újmy předpisů *Procedury pro zkoumání nauky*.³

§ 2. V oblasti trestných činů popsanych v § 1 má Kongregace pro nauku víry právo soudit na základě papežského zmocnění kardinály, patriarchy, vyslance Apoštolského stolce, biskupy a další fyzické osoby uvedené v kán. 1405, §3⁴ *Kodexu kanonického práva* a v kán. 1061⁵ *Kodexu kánonů východních církví*.

§3. Vyhrazené trestné činy, o nichž v §1, projednává Kongregace pro nauku víry podle předpisů následujících článků.

Čl. 2

§1. Trestné činy proti víře, uvedené v čl. 1, jsou herese, apostase a schisma, o nichž pojednávají ustanovení kán. 751⁶ a 1364⁷ *Kodexu kanonického práva* a kán. 1436, §1⁸ a 1437⁹ *Kodexu kánonů východních církví*.

§2. V případech uvedených v §1 přísluší ordináři nebo hierarchovi dle norem práva prominout samočinnou exkomunikaci, pokud nastala, a konat buď soudní proces v první instanci, nebo uložit trest mimosoudním rozhodnutím, při zachování práva na odvolání ke Kongregaci pro nauku víry.

Čl. 3

§1. Závažnější trestné činy proti svatosti nejvznešenější oběti a svátosti Eucharistie, jejichž projednávání je vyhrazeno Kongregaci pro nauku víry, jsou:

1. odnesení nebo ponechání si eucharistických způsob ke svatokrádežnému účelu nebo jejich pohazení,¹⁰ o nichž pojednává kán. 1367¹¹ *Kodexu kanonického práva* a kán. 1442¹² *Kodexu kánonů východních církví*;

2. pokus sloužit mši, o němž pojednává kán. 1378, §2, odst. 1¹³ *Kodexu kanonického práva*;

3. předstírání sloužení mše, o němž pojednává kán. 1379¹⁴ *Kodexu kanonického práva* a kán. 1443¹⁵ *Kodexu kánonů východních církví*;

4. spoluslavení mše, zakázané v kán. 908¹⁶ *Kodexu kanonického práva* a v kán. 702¹⁷ *Kodexu kánonů východních církví*, se služebníky církevních společenství nemajícími apoštolskou posloupnost a neuznávajícími svátostnou důstojnost kněžského svěcení, o čemž pojednává kán. 1365¹⁸ *Kodexu kanonického práva* a kán. 1440¹⁹ *Kodexu kánonů východních církví*.

§2. Kongregaci pro nauku víry je též vyhrazen trestný čin spočívající v přepodstatnění jedné látky nebo obou se svatokrátovým účelem jak ve mši, tak mimo ni.²⁰ Kdo by se dopustil tohoto trestného činu, ať je potrestán podle závažnosti zločinu, nevyjímaje propuštění z duchovenského stavu nebo zbavení duchovenské hodnosti.

Čl. 4.

§1. Závažnější trestné činy proti vznešenosti svátosti pokání, jejichž projednávání je vyhrazeno Kongregaci pro nauku víry, jsou:

1. rozhřešení spoluvíníka hříchu proti šestému přikázání Desatera, o němž v kán. 1378, 1²¹ *Kodexu kanonického práva* a v kán. 1457²² *Kodexu kánonů východních církví*;

2. pokus o svátostné rozhřešení nebo zakázané vyslechnutí svátostného vyznání hříchů, o němž v kán. 1378, 2, odst. 2²³ *Kodexu kanonického práva*;

3. předstírání svátostného rozhřešení, o němž v kán. 1379²⁴ *Kodexu kanonického práva* a v kán. 1443²⁵ *Kodexu kánonů východních církví*;

4. svádění k hříchu proti šestému přikázání Desatera při udílení nebo u příležitosti nebo pod záminkou svátosti pokání, o němž v kán. 1387²⁶ *Kodexu kanonického práva* a v kán. 1458²⁷ *Kodexu kánonů východních církví*, pokud je zaměřeno ke hříchu se samotným zpovědníkem;

5. přímé nebo nepřímé porušení svátostného tajemství, o němž v kán. 1388, 1²⁸ *Kodexu kanonického práva* a v kán. 1456, 1²⁹ *Kodexu kánonů východních církví*.

§2. Při zachování předpisu §1 č. 5 je Kongregaci pro nauku víry vyhrazen také závažnější trestný čin spočívající v nahrání jakýmkoli technickým prostředkem nebo ve zlovolném rozšiřování sdělovacími prostředky toho, co bylo ve skutečném nebo fiktivním svátostném vyznání řečeno zpovědníkem nebo kajícím.³⁰ Kdo by se dopustil tohoto trestného činu, ať je potrestán podle závažnosti zločinu, nevyjímaje – jde-li o duchovního – propuštění z duchovenského stavu nebo zbavení duchovenské hodnosti.

Čl. 5

Kongregaci pro nauku víry je vyhrazen závažnější trestný čin pokusu o svátostné svěcení ženy:³¹

1. při zachování kán. 1378 *Kodexu kanonického práva* upadají do samočinné exkomunikace vyhrazené Apoštolskému stolci jak ten, kdo se pokouší udělit svátost svěcení, tak žena, která se je pokouší přijmout;

2. pokud by ten, kdo se pokouší udělit svátost svěcení ženě, nebo žena, která se je pokouší přijmout, byli katolíci podřízeni *Kodexu kánonů východních církví*, ať jsou při zachování kán. 1443 tohoto kodexu potrestáni velkou exkomunikací, jejíž odnětí je též vyhrazeno Apoštolskému stolci;

3. pokud by viník byl duchovním, může být potrestán propuštěním z duchovenského stavu nebo zbavením duchovenské hodnosti.

Čl. 6

§1. Závažnější trestné činy proti mravům, jejichž projednávání je vyhrazeno Kongregaci pro nauku víry, jsou:

1. trestný čin proti šestému přikázání Desatera spáchaný duchovním s nezletilou osobou mladší 18 let; pro účely tohoto předpisu je nezletilým postavena na roveň osoba, která trvale nemá úplné užívání rozumu;

2. získávání, držení nebo rozšiřování pornografických obrazových materiálů osob mladších 14 let spáchané duchovním k nemravným účelům, a to jakýmkoli způsobem a jakýmkoli technickým prostředkem.

§2. Duchovní, který by spáchal trestné činy popsány v §1, ať je potrestán podle závažnosti zločinu, nevyjímaje propuštění z duchovenského stavu nebo zbavení duchovenské hodnosti.

„Tak děti, jsme na vánoční naučné stezce. Zde vidíte ohryzané stromečky. Kdo to udělal?“
„My ne, to ti z běčka!“

ZNÁŠ PÍSMO SVATÉ?

Tajenka minulé křížovky byla z vigilie slavnosti Narození Páně – Mt 1, 24n.: „Když se Josef probudil ze spánku, udělal, jak mu anděl Páně přikázal: vzal **svou ženu k sobě. Ale nepoznal ji, dokud neporodila.**“ Tento úryvek je občasým námětem diskusí mezi moderními katolíky a spory katolíků s protestanty – nejen prostých věřících, ale i rádoby věhlasných teologů. Především si všimněme sv. Josefa. Na pokyn anděla vzal k sobě ženu, která počala nejen bez jeho přičinění, ale i bez přičinění nějakého jiného muže. Nazývá se to „poslušnost víry“. Zdá se to někomu divné? Pak ať si vzpomene – na Abraháma. Ten ze stejné poslušnosti víry poslechně jiný hrozně těžký příkaz: „Vezmi svého syna, své jediné dítě, které miluješ, Izáka, a jdi do země Moria a obětuj ho tam jako zápalnou oběť na jedné z hor, o níž ti řeknu.“ Jak mohou rozumět Abrahámovi, když nerozumějí Josefovi? Přitom jak Abrahám, tak sv. Josef se výslovně a vysoce oceňuje (u Izraelitů to bylo ocenění ze všech nejvyšší), že byl „spravedlivý“. Také si všimněme, že v obojím případě to těmto velikánům lidského rodu sdělil posel Boží. Často se stává, že velmi významnou výpověď má říci někdo jiný, než ten, kdo o tom ví. Tak tady to nebyla Panna Maria, jinde – pochybnosti Janových učedníků o božství Ježíše Krista nevyvracel sám vězněný Jan Křtitel, ale ten je poslal za Pánem Ježíšem. Ale hlavní diskuse ohledně textu v tajence se vedou o slovech „nepoznal ji dokud“. Sv. Matouš těmito slovy trvá s důrazem pouze na panenském početí Pána Ježíše a vůbec nijak nemá na mysli dobu, která přišla po porodu. Prostě se tím nezabývá. Ovšem protestanti z těchto slov vyvozují něco, čeho se text netýká – totiž to, že Josef svou ženu poznal potom, co porodila. Kromě toho, že takový výklad, jak jsme řekli, se týká něčeho jiného, než o čem je zde řeč, je třeba ukázat, že to byl běžný hebrejský způsob mluvy. A tak si všimněme něčeho stejného a docela absurdního. Prorokyně Anna (Lk 2, 37) „sedm roků žila v manželství, potom sama jako vdova až do čtyřiaosmdesáti let.“ Chtěli bychom vidět protestantského teologa, který by stejně jako výše tvrdil, že na základě tohoto textu se prorokyně Anna v 84 letech podruhé vdala! Tak bláhový by jistě nikdo nebyl. Proto je vhodné, že liturgický překlad zde řecké znění, vyplývající z hebrejštiny, upravuje a říká prostě: „bylo jí už 84 let.“ Snad by také u úryvku v dnešní tajence bylo vhodnější text přeložit stejně a psát např. „Ale nepoznal ji. A porodila syna.“ Bez toho, že bychom tím doporučovali tzv. Jerusálémskou bibli, o níž jsme před časem přinesli recenzi, můžeme uvést, že její překladatelé kvůli tomu, aby se neprobouzely neplodné diskuse katolíků, překládají takto: „vzal svou ženu k sobě, a ona, aniž ji poznal, porodila syna.“ Literárnímu znění je jistě bližší ten

„Eržiko, co ti dal Dežo pod stromeček?“

„Norkový kožích.“

„A sedí?“

„Jo, měli tam kameru!“

„Nám bezdomovcům dal Pán Bůh pod stromeček bohatou sněhovou nadílku.“

Čl. 7

§1. Při zachování práva, aby Kongregace pro nauku víry v jednotlivých případech derogovala toto ustanovení, se obžaloba u trestných činů vyhrazených Kongregaci pro nauku víry promlčuje po uplynutí 20 let.

§2. Promlčecí doba běží podle předpisu kán. 1362, §2³² *Kodexu kanonického práva* a kán. 1152, §3³³ *Kodexu kánonů východních církví*. V případě trestného činu, o němž v čl. 6 1 odst. 1, začíná promlčecí doba běžet ode dne, kdy nezletilá osoba dovršila věk 18 let.

Část druhá

PROCESNÍ NORMY

Stať I.

Složení a pravomoc soudu

Čl. 8

§1. Kongregace pro nauku víry je nejvyšším apoštolským soudem pro projednávání trestných činů popsanych ve výše uvedených člancích jak pro latinskou církev, tak i pro východní katolické církve.

§2. Tento Nejvyšší soud projednává také trestné činy, z nichž je viník obviněn ochráncem spravedlnosti z důvodů spojených s osobou obviněného nebo kvůli spolupachatelství.

§3. Rozsudky tohoto Nejvyššího soudu vynesené v mezích jeho kompetence nepodléhají schválení papežem.

Čl. 9

§1. Soudci tohoto Nejvyššího soudu jsou samým právem kardinálové Kongregace pro nauku víry [dále jen „kongregace“].

§2. Kolegiu kardinálů jako první mezi sobě rovnými předsedá prefekt kongregace, při uprázdňení úřadu prefekta nebo při zabránění výkonu jeho úřadu vykonává jeho úkoly sekretář kongregace.

§3. Prefektovi kongregace přísluší jmenovat i jiné soudce, stálé nebo pověřené.

Čl. 10

Za soudce mají být jmenováni kněží zralého věku, mající doktorát kanonického práva, dobrých mravů, kteří vynikají rozvážností a právní zkušeností, i kdyby zároveň vykonávali jiné soudní nebo poradní posláním u jiného dikasteria Římské kurie.

Čl. 11

Pro podání a projednávání obžaloby je ustanoven ochránce spravedlnosti, kterým musí být kněz s doktorátem kanonického práva, dobrých mravů a vynikající rozvážností i právní zkušeností, ten vykonává svůj úřad ve všech fázích soudního řízení.

Čl. 12

Pro úřad notáře a kancléře ať jsou určeni kněží, buď úředníci této kongregace, nebo externí.

Čl. 13

Úkol advokáta či zástupce zastává kněz s doktorátem kanonického práva, schválený předsedou senátu.

Čl. 14

U jiných soudů mohou při projednávání případů, o nichž pojednávají tyto normy, platně zastávat úřady soudce, ochránce spravedlnosti, notáře a patrona (právní pomoc) pouze kněží.

Čl. 15

Při zachování kán. 1421³⁴ *Kodexu kanonického práva* a kán. 1087³⁵ *Kodexu kánonů východních církví* přísluší Kongregaci pro nauku víry udělovat dispense od požadavků kněžství i doktorátu kanonického práva.

Čl. 16

Kdykoli se ordinář nebo hierarcha dozví, že mohlo dojít ke spáchání závažnějšího trestného činu, ať to po vykonání předběžného šetření oznámí Kongregaci pro nauku víry, která – pokud si pro specifické okolnosti případu neponechá řízení sama – pověří ordináře nebo hierarchu dalším řízením, při zachování práva odvolat se proti rozsudku první instance jedině k Nejvyššímu soudu této kongregace, naopak odvolání přichází v úvahu.

Čl. 17

Pokud je případ přímo předložen kongregaci, aniž bylo provedeno předběžné šetření, může při-

právné kroky před procesem, které má dle obecného práva vykonat ordinář nebo hierarcha, provést sama kongregace.

Čl. 18

Kongregace pro nauku víry může v případech, které jí byly zákonně předány, při zachování práva na obranu zplatnit dřívější úkony, pokud nebyly ze strany nižších soudů, jednajících na základě pověření daného dle čl. 16, dodrženy čisté procesní předpisy.

Čl. 19

Při zachování práva ordináře nebo hierarchy již od započetí předběžného šetření uložit opatření stanovená v kán. 1722³⁶ *Kodexu kanonického práva* a v kán. 1473³⁷ *Kodexu kánonů východních církví*, má stejnou pravomoc také předseda senátu na popud ochránce spravedlnosti za týchž podmínek, jak jsou určeny ve jmenovaných kánech.

Čl. 20

Nejvyšší soud Kongregace pro nauku víry soudí v druhé instanci:

1. věci rozhodnuté v první instanci nižšími soudy;
2. věci rozhodnuté týmě Nejvyšším apoštolským soudem v první instanci.

Stať II.

Soudní řád

Čl. 21

§1. Závažnější trestné činy vyhrazené Kongregaci pro nauku víry mají být projednávány v soudním řízení.

§2. Přesto Kongregace pro nauku víry může:

1. rozhodnout v jednotlivém případě z úřední povinnosti nebo na žádost ordináře nebo hierarchy, aby se postupovalo mimosoudním rozhodnutím, o němž v kán. 1720 *Kodexu kanonického práva* a v kán. 1486 *Kodexu kánonů východních církví*; vždy ale tak, aby byly trvalé pořádkové tresty udělovány pouze na základě pověření Kongregací pro nauku víry;

2. nejtěžší případy, kde – po umožnění viníkovi hájit se – je spáchání trestného činu zcela zřejmé, předat přímo papeži k rozhodnutí ohledně propuštění z duchovenského stavu nebo zbavení duchovenské hodnosti spojené s dispensí od celibátu.

Čl. 22

Prefekt ustanoví k projednání jednotlivých případů senát o třech nebo pěti soudcích.

Čl. 23

Jestliže v odvolacím stupni ochránce spravedlnosti podá obžalobu odlišnou co do skutkové podstaty, tento Nejvyšší soud ji může přijmout a projednat jako v první instanci.

Čl. 24

§1. U trestných činů, o nichž v čl. 4 č. 1, Nejvyšší soud nesmí sdělit jméno oznamovatele ani obviněnému, ani jeho právnímu poradci, ledaže by s tím oznamovatel výslovně souhlasil.

§2. Týž soud musí brát zvlášť v úvahu věrohodnost oznamovatele.

§3. Je třeba dbát na to, aby nedošlo k žádnému porušení svátostného tajemství.

Čl. 25

Jestliže vyvstane nahodilá záležitost, ať ji senát co nejrychleji vyřeší rozhodnutím.

Čl. 26

§1. Při zachování práva odvolat se k tomuto Nejvyššímu soudu se poté, co byl případ u jiného soudu jakýmkoli způsobem uzavřen, zašlou se z úřední povinnosti veškerá akta co nejdříve Kongregaci pro nauku víry.

§2. Na ochránce spravedlnosti kongregace přechází právo napadnout rozsudek ode dne, kdy je mu sdělen rozsudek první instance.

Čl. 27

Proti individuálním správním aktům vneseným nebo schváleným Kongregací pro nauku víry ve věci trestných činů jí vyhrazených je přípustné podat v propadné lhůtě 60 dní užitečných správní odvolání k řádnému shromáždění tohoto dikasteria neboli „Feria IV“ [„ke středě“]. Shromáždění posoudí jeho věcnou stránku a zákonnost, a tím je vyloučeno jakékoli další správní odvolání, o němž se pojednává v čl. 123 apoštolské konstituce *Pastor bonus*.⁴⁰

LIBERECKÝ ÚSMĚV

Ilustrace
Oldřich Krupička

„Tatínku, a odkud k nám přišel Ježíšek?“

„No, vidíš, že z Číny.“

Podívejme se do Kompendia na č. 174: „Proč je církev apoštolská? Církev je apoštolská svým *původem*, protože je vybudována na „základě apoštolů“ (Ef 2, 20); svým *učením*, které je totožné s učením apoštolů; svou *strukturou*, protože je vyučována, posvěcována a vedena apoštolý až o návratu Krista, a to díky jejich nástupcům, biskupům ve společenství s Petrovým nástupcem.“ V Katechismu je to poněkud rozvedeno, v Tomáškově katechismu si to časem zopakujeme, Společenství „Apoštolská církev“ ale těmto skutečnostem neodpovídá. Pokud jde o původ: těšínské letniční sbory vznikají až v roce 1910, název Apoštolská církev je přijat v r. 1989. Pokud jde o učení: některé pravdy víry přijímají, jiné ne. Pokud jde o strukturu: nejsou vyučováni, posvěcováni ani vedeni apoštolý, dokonce ani dohoda o křtu s nimi není, v jejich čele je sice tzv. biskup, který však je volen bez ohledu na apoštolskou posloupnost, stejně jako jejich tzv. pastoři a starší. Tento jejich „biskup“ není ve společenství s Petrovým nástupcem. Pro tyto skutečnosti jsou v oblasti zájmu ekumenického hnutí, usilujícího o jednotu všech křesťanů. V Liberci mají dva sbory, jeden z nich má stanici v Hrádku nad Nisou.

10. Kde má být umístěn svatostánek?

Tato otázka některé věřící velmi zaměstnává, ale jak vidno zaměstnává i nejvyšší představené. Aniž bychom předložili teoretický výklad, uvedeme je to, že v této věci došlo k významnému posunu i v předpisech. V misálu z r. 1983 je totiž uvedeno.

„**276.** Velmi se doporučuje, aby místo pro uchovávání Nejsvětější svátosti bylo ve zvláštní kapli, vhodné k soukromé pobožnosti věřících. Není-li to možné, ať je Nejsvětější svátost uložena s ohledem na uspořádání kostela a podle místních zvyklostí buď na některém oltáři, anebo mimo oltář na zvlášť vyznačeném a náležitě vyzdobeném místě.

277. Nejsvětější svátost má být přechovávána v jediném svatostánku, nepřenosném a pevném, neprůhledném a uzavřeném tak, aby se co nejvíce zabránilo nebezpečí zneuctění. Proto ať je v jednotlivých kostelích zpravidla jediný svatostánek.“

Tento misál je dnes všude v užívání a jen málo věřících ví o tom, že tento předpis byl zrušen a ani ne po 20 letech platnosti byl v r. 2002 nahrazen předpisem jiným. Jeho znění je toto:

„**314.** [býv. 276.] S ohledem na uspořádání kostela a podle legitimních místních zvyklostí ať se Nejsvětější svátost uchovává ve svatostánku na zvlášť vyznačeném místě kostela, dobře viditelném, vkusně upraveném a vhodném k modlitbě.

[býv. 277.] Svatostánek je zpravidla jediný, nepřenosný, zhotovený z pevného, nerozbitného a neprůhledného materiálu a uzavřený tak, aby se co nejvíce zabránilo nebezpečí zneuctění. Navíc je vhodné, aby svatostánek, dříve než začne sloužit k liturgickému účelu, byl požehnán podle obřadu uvedeného v Římském rituálu.

315. [býv. 276.] Z hlediska zřetelnosti znamení je velmi vhodné, aby na oltáři, kde se slaví mše, nebyl svatostánek, v němž se přechovává Nejsvětější svátost.

Je proto třeba, po posouzení diecézním biskupem, umístit svatostánek:

a) buď v presbytáři, mimo oltář, na němž se celebruje, v nevhodnější podobě a umístění; nevylučuje se ani starý oltář, který už není používán k celebrování;

b) nebo též v některé kapli vhodné k soukromé adoraci a modlitbě věřících, která má být organicky spojena s kostelem a viditelná věřícím.

316. Podle tradiční zvyklosti vedle svatostánku trvale svítí lampa, která naznačuje a uctívá Kristovu přítomnost.

317. Nelze opomenout ani ostatní náležitosti předepsané právními normami pro přechovávání Nejsvětější svátosti.“

br. Felix OFM

Redakční rada se domnívá, že je mnoho vhodných otázek, které se mezi věřícími buď diskutují nebo by se diskutovat měly. Vždyť hovořit o své víře, sdílet se s druhými se svými postřehy, poznatky, ale i s obtížemi, které se časem vždy vyskytnou, patří k životu ve společenství. Proto se redakce rozhodla povzbudit čtenáře Obrázku, aby neváhali a sami posílali náměty na otázky, které je zajímají, nebo o nichž se domnívají, že odpovědi na ně by mohly prospět ostatním.

Čl. 28

Rozhodnutí se považuje za pravomocné, jestliže:

1. byl vyneseno rozsudek v druhé instanci;
2. nebylo proti rozsudku podáno odvolání ve lhůtě jednoho měsíce;
3. v odvolacím stupni řízení zaniklo nebo se jej strany vzdaly;
4. byl vyneseno rozsudek podle předpisu čl. 20.

Čl. 29

§1. Soudní výlohy se hradí dle ustanovení rozsudku.

§2. Pokud pachatel není s to uhradit výlohy, uhradí je ordinář nebo hierarcha příslušný ve věci.

Čl. 30

§1. Tyto případy podléhají papežskému tajemství.⁴¹

§2. Tomu, kdo by úmyslně nebo ze závažné nedbalosti porušil tajemství a způsobil nějakou škodu obviněnému nebo svědkům, může na žádost poškozeného nebo také z úřední povinnosti předseda senátu uložit náležitý trest.

Čl. 31

V těchto případech se spolu s předpisy těchto norem, jež zavazují všechny soudy latinské církve i východních katolických církví, mají aplikovat také kánony o trestných činech a trestech i o trestním řízení, obsažené v obou kodexech.

¹ JAN PAVEL II. Apoštolská konstituce o římské kurii *Pastor bonus* (28. června 1988), čl. 52. AAS 80 (1988), s. 874: „Projednáva trestné činy proti víře a závažnější trestné činy jak proti mravům, tak spáchané v rámci slavení svátostí, které jí byly oznámeny, a takéž – pokud je třeba – přistupuje podle předpisů jak obecného, tak vlastního práva k vyhlášení nebo udělení kanonických sankcí.“

² JAN PAVEL II. Apoštolská konstituce o římské kurii *Pastor bonus* (28. června 1988), čl. 118. AAS 80 (1988), s. 890: „Ve vnitřním oboru svátostném i nesvátostném uděluje prominutí, dispense, záměny, sanace, odpuštění a jiné výhody.“

³ KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY. *Procedura pro zkoumání nauky* (29. června 1997). AAS 89 (1997), s. 830 – 835.

⁴ *Kodex kanonického práva*, kán. 1405 – §3. Římské rotě je vyhrazeno soudit: 1° biskupy ve sporných věcech, při zachování kán. 1419, §2; 2° opata primase nebo opata představeného mnišské kongregace a nejvyššího představeného řeholních společností papežského práva; 3° diecéze nebo jiné církevní osoby, ať fyzické nebo právnické, které po papeži nemají nižšího představeného.

⁵ *Kodex kánonů východních církví*, kán. 1061 – K soudům Apoštolského stolce se musí dostavit osoby, které po papeži nemají nižšího představeného, jak fyzické osoby nemající biskupské svěcení, tak právnické osoby, při zachování kán. 1063, §4, odst. 3 a 4.

⁶ *Kodex kanonického práva*, kán. 751 – Bludem se nazývá tvrdošíjné popírání některé pravdy, kterou je nutno věřit vírou božskou a katolickou, nebo tvrdošíjné pochybování o ní po přijetí křtu; odpad od víry je odmítnutí křesťanské víry jako celku; rozkol (schisma) je odmítnutí podřízenosti papeži nebo odmítnutí společenství s členy církve papeži podřízenými.

⁷ *Kodex kanonického práva*, kán. 1364 – §1. Odpadlý od víry, bludař a rozkolník upadají do [samočinné] exkomunikace, která nastupuje bez rozhodnutí představeného, při zachování kán. 194, §1, odst. 2; duchovní může kromě toho být potrestán ještě podle kán. 1336, §1, odst. 1, 2, 3. – §2. Jestliže to vyžaduje dlouho trvající zatvrzelost nebo závažné pohoršení, je možno uložit další tresty včetně propuštění z duchovenského stavu. [Kodex kanonického práva, kán. 194 – §1. Samým právem je z církevního úřadu odstraněn: ... 2° kdo veřejně odpadl od katolické víry nebo od společenství církve; ... Kodex kanonického práva, kán. 1336 – §1. Pořádkové tresty, které mohou postihnout viníka buď natrvalo, nebo na dobu určitou nebo neurčitou, jsou kromě jiných, které případně stanovil zákon: 1° zákaz nebo příkaz pobývat na určitém místě nebo území; 2° zbavení moci, úřadu, úkolu, práva, privilegia, zmocnění, výhody, titulu, vyznamenání, i pouze čestného; 3° zákaz vykonávat, co je uvedeno v odst. 2, nebo zákaz toho na určitém místě nebo mimo určité místo; tyto zákazy nemají nikdy za následek neplatnost; ...]

⁸ *Kodex kánonů východních církví*, kán. 1436 – §1. Kdo popírá nebo zpochybňuje některou pravdu,

kteřou je nutno věřit vírou božskou a katolickou, nebo odmítá křesťanskou víru jako celek, a po zákon-ném napomenutí se nenapraví, ať je jako bludař nebo odpadlý od víry potrestán velkou exkomunikací; duchovní kromě toho může být potrestán dalšími tresty, nevyjímaje zbavení duchovenské hodnosti.

⁹ *Kodex kánonů východních církví*, kán. 1437 – Kdo odmítá podřízení papeži nebo společenství s katolíky jemu podřízenými a po zákonném napomenutí neprokáže poslušnost, ať je jako rozkolník potrestán velkou exkomunikací.

¹⁰ *PAPEŽSKÁ RADA PRO VÝKLAD LEGISLATIVNÍCH TEXTŮ. Odpověď na předloženou pochybnost* (4. června 1999). AAS 91 (1999), s. 918. Otázka: Zda výraz „pohodit“ užitý v kán. 1367 CIC a 1442 CCEO se rozumí pouze jako úkon odhození, nebo ne. Odpověď: Negativně a dle významu. Význam je ten, že ve slovesu „pohodit“ je třeba považovat za zahrnuté veškeré jednání, které vyjadřuje dobrovolné a závažné pohrdání posvátnými způsoby.

¹¹ *Kodex kanonického práva*, kán. 1367 – Kdo pohodí eucharistické způsoby nebo kdo je odnese nebo si je ponechá k svatokrátčnému účelu, upadá do [samočinné] exkomunikace nastupující bez rozhodnutí představeného, vyhrazené Apoštolskému stolci; duchovnímu může být mimoto uložen další trest včetně propuštění z duchovenského stavu.

¹² *Kodex kánonů východních církví*, kán. 1442 – Kdo božskou Eucharistii pohodí nebo kdo ji odnese nebo si ji ponechá k svatokrátčnému účelu, ať je potrestán velkou exkomunikací, a je-li duchovním, také dalšími tresty, nevyjímaje zbavení duchovenské hodnosti.

¹³ *Kodex kanonického práva*, kán. 1378 – §2. Do [samočinného] trestu interdiktů nebo, jde-li o duchovního, do [samočinné] suspense, nastupujících bez rozhodnutí představeného upadá:

1° kdo bez kněžského svěcení se pokouší sloužit mši ...

¹⁴ *Kodex kanonického práva*, kán. 1379 – Kdo, kromě případů, o nichž v kán. 1378, předstírá udělení svátosti, bude potrestán spravedlivým trestem.

¹⁵ *Kodex kánonů východních církví*, kán. 1443 – Kdo předstírá sloužení božské liturgie nebo jiných svátostí, ať je potrestán náležitým trestem, nevyjímaje velkou exkomunikaci.

¹⁶ *Kodex kanonického práva*, kán. 908 – Katolickým kněžím je zakázáno spoluslavit eucharistii s kněžskými nebo duchovními nebo služebníky církví a církevních společenství, která nejsou v plném společenství s katolickou církví.

¹⁷ *Kodex kánonů východních církví*, kán. 702 – Katolickým kněžím je zakázáno spoluslavit božskou liturgii s nekatolickými kněžskými nebo služebníky.

¹⁸ *Kodex kanonického práva*, kán. 1365 – Kdo se proviní účastí na zakázaném společenství v bohoslužebných úkonech, bude potrestán spravedlivým trestem.

¹⁹ *Kodex kánonů východních církví*, kán. 1440 – Kdo poruší předpisy o účasti na společenství v bohoslužebných úkonech, ať je potrestán náležitým trestem.

²⁰ *Kodex kanonického práva*, kán. 927 – Je zakázáno, a to i v případě naléhavé krajní nutnosti, předpokládat jednu látku bez druhé nebo obě beze mše.

²¹ *Kodex kanonického práva*, kán. 1378 – Kněz, který porušil ustanovení kán. 977, upadá do [samočinné] exkomunikace nastupující bez rozhodnutí představeného, vyhrazené Apoštolskému stolci. [Kodex kanonického práva, kán. 977 – Rozhřešení spoluviníka hříchu proti šestému přikázání Desatera je neplatné, kromě případu nebezpečí smrti.]

²² *Kodex kánonů východních církví*, kán. 1457 – Kněz, který by rozhřešil spoluviníka ve hříchu proti čistotě, ať je potrestán velkou exkomunikací, při zachování kán. 728, §1, odst. 2. [Kodex kánonů východních církví, kán. 728 – §1. Apoštolskému stolci je vyhrazeno rozhřešení od těchto hříchů: ...

2° rozhřešení spoluviníka ve hříchu proti čistotě.]

²³ *Kodex kanonického práva*, kán. 1378 – §2. Do [samočinného] trestu interdiktů nebo, jde-li o duchovního, do [samočinné] suspense ... nastupující bez rozhodnutí představeného upadá: ... 2° kdo, kromě případu, o němž v §1, nemůže udílet svátostné rozhřešení, a přesto je neplatně uděluje, nebo vyslechne svátostné vyznání hříchů.

²⁴ *Kodex kanonického práva*, kán. 1379 – Kdo, kromě případů, o nichž v kán. 1378, předstírá udělení svátosti, bude potrestán spravedlivým trestem.

²⁵ *Kodex kánonů východních církví*, kán. 1443 – Kdo předstíral slavení božské liturgie nebo jiných svátostí, ať je potrestán náležitým trestem, nevyjímaje velkou exkomunikaci.

6. V Obrázku se několikrát objevilo slovo ikonostas. Většinou víme, jak vypadá, ale proč se v řeckokatolické církvi užívá a jak je tomu v tzv. latinské církvi?

Od počátku se v kostelích rozlišuje presbytář a loď, které bývají a zvláště dřív bývaly různým způsobem oddělené. A tak i ikonostas – dřevěná nebo mramorová stěna s třemi průchody – v pravoslavných a řeckokatolických chrámech odděluje chór, nejsvětější oltářní prostor chrámu, od prostoru pro laiky. I v katolických kostelích se užívalo podobné lektorium (česky chórová přepážka nebo také letnýř) jako dokonce zděná přepážka mezi chórem a chrámovou lodí. Odtud se laikům předčítalo Písmo sv. a byla to také tribuna pro liturgický zpěv. I letnýř býval zdobený malbami či reliéfy, jako ikonostas ikonami. Letnýře však byly z kostelů odstraněny po Trident-ském koncilu, protože ten ustanovil, že z chrámové lodi musí být vidět na hlavní oltář. Potom oddělovala obě prostory kromě chodů pouhá mřížka, která navíc sloužila věřícím k pohodlnému kleknutí si při svatém přijímání. V poslední době pak byly odstraněny i mřížky a věřící přijímali ve stoje. Kdo pozorujeme bohoslužby Svatého otce Benedikta XVI., víme, že ten podává sv. přijímání věřícím, když si kleknou – je to možné právě podél mřížky. Tam, kde byly mřížky odstraněny, by bylo obtížné, zvl. pro starší a nemocné věřící, papežův způsob následovat. Jedinou možností by zůstávalo úzké klekátko, ovšem doba svatého přijímání by se tím velmi prodloužila; s tím souvisí i to, časté svaté přijímání bylo sv. Piem X. doporučeno až zhruba před 100 lety.

7. Jak by se dala co nejstručněji charakterizovat gotika a také středověká společnost?

Pro gotiku i pro středověk je snad nejprůzračnější řešení napětí-vztahu mezi nebem a zemí, nadpřirozenem a přirozenem, mezi náboženstvím-křesťanstvím a všedním-světským životem. mezi mocí světskou a duchovní, mezi církví a státem, mezi svátostností a světskostí, vztah mezi vírou a rozumem, duší a tělem, krátce řečeno tehdejší řečí mezi vertikálou a horizontálou. Toto společenské řešení, vyjádřené dávnou naukou o tzv. dvou mečích (duchovním a světským), bylo však v rovině teoretické, a prakticky se bezchybně realizovalo jen v umění: v architektuře nikdy nepřekonáných katedrál, malířství, literatuře. V rovině společenské docházelo k občasné nevyváženosti obou složek, k převaze jedné nebo druhé; a to někdy velmi značně. Kvůli tomu je středověk kritizován, posléze i opuštěn, avšak neoprávněně. Tato nevyváženost je totiž dána padlou lidskou přirozeností, neodstranitelným rozporem mezi milostí a hříchem – a na této zemi tomu nemůže být ani jinak. Dnes začíná být stále zřejmější, že pokusy o odlišné řešení ztroskotaly už z důvodu teoretických. Dnes rozvinutý pokus o řešení je vychýlen zcela ke světu – a nikdy nevidané genocidy popisované v předminulém Obrázku jsou toho důsledkem. Je na čase novověkou diskvalifikaci uznat. Opačné vychýlení – na stranu náboženství – pozorujeme dnes také: snad nejvíce ve fundamentalistickém islámu; lze s jistotou předpokládat, že pokud by stejnou roli totálního hegemona zaujalo křesťanství, nedopadlo by to lépe. Jinou otázkou ale je, zda dnešní svět vypuštěný z láhve by byl ochoten, či zda by jej bylo možné rozumně přimět, k návratu do teoretické vyváženosti, jež charakterizovala nejen gotiku, ale středověkou Christianitas vůbec.

8. Kterí pražští (arci)biskupové byli na svém stolci v době vlády Karla IV.?

Karel byl moravským markrabětem (titul moravských knížat) od r. 1333. Od r. 1301 byl v Praze biskupem Jan IV. z Dražic, a to až do své smrti 5. 1. 1343, Jeho nástupcem se stal Arnošt z Pardubic, rádce a důvěrník královice Karla. Po jeho ročním působení na biskupském stolci povýšil Svatý otec Klement VI. pražské biskupství 30. dubna 1344 na arcibiskupství a prvním arcibiskupem se stal Arnošt z Pardubic. Ten 2. září 1347 korunoval Karla českým králem. Pražský arcibiskup Arnošt zemřel 30. června 1364 v Roudnici. Jeho nástupcem se stal Jan Očko z Vlašimi 12. července 1364. (18. září 1378 jej Svatá otec Urban VI. jmenoval jako prvního Čecha v historii kardinálem.) Otec vlasti císař Karel zemřel 29. listopadu 1378. Následně, dne 30. listopadu 1378, se Jan Očko kardinál z Vlašimi zřekl arcibiskupského úřadu, který po něm převzal jeho synovec Jan z Jenštejna.

9. Je známo společenství, odvolávající se na Ježíše Krista, které si říká „Apoštolská církev“. Ale my také ve vyznání víry říkáme, že věříme v apoštolskou církev. Uměli bychom to vysvětlit?

V Lidových novinách se před časem objevil rozhovor jednoho známého psychologa s redaktorkou, jenž ukázal zmatení v této otázce, které se pak servírovalo čtenářům. Termín neposkvrněné početí vyjadřuje pravdu víry o tom, že Panna Maria, ve chvíli, kdy byla počata, byla – na rozdíl od všech ostatních lidí – v posvěcující milosti prosta dědičného hříchu. (I kdykoliv později během svého života zůstala Panna Maria uchráněna veškerého osobního hříchu.) O početí Pána Ježíše z Ducha sv. a o jeho narození vypovídá úplně jiná pravda víry: Panna Maria byla pannou při početí („panenské početí“) Pána Ježíše i navždy po porodu. Skutečnost neposkvrněného početí vysvětlil františkán bl. Jan z Dunsu. Ještě dodejme, že termín „pravda víry“ ukazuje na nejzávažnější výpovědi, jímž jsou povinni věřit všichni katolíci bez rozdílu, pokud chtějí katolíky zůstat.

3. Jak je to se jmény tří sv. králů?

Hvězda, za níž šli, je prorokována ve 4. knize Mojžíšově (24, 17b; jde o čtvrté Bileamovo proctví: „Vychází hvězdy z Jakuba, povstává žezlo z Israele.“). V žalmu 72 (71), 10n. se praví: „Králové Taršíše a ostrovů přinesou dary, králové Arábie a Sáby zaplatí daně. Všichni králové se mu budou klanět, všechny národy mu budou sloužit.“ Poprvé se počet tří (někdy kolísá) vyskytuje u Origena kolem r. 200 po Kr. Označení „králové“ se objevuje kolem r. 500 u sv. Caesaria z Arles. Jména Kašpar, Melichar a Baltazar se nalézají v téže době – jsou napsána na fresce v Raveně datované asi r. 560 po Kristu. Tři dary zastupují tři skupenství. Často je jeden král zobrazován jako mladý, druhý středního věku a poslední jako starý.

Tři králové jsou uctíváni jako patroni poutníků a hříšníků. Ostatky svatých Tří králů našla svatá Helena, která je převezla do Konstantinopole a potom darovala biskupovi do Milána. Po dobytí města Němci šly do Kolína a jsou nyní v chrámovém pokladu kostela Sv. Petra. Staly se místem úcty nesčetných poutníků a byl pro ně zhotoven vzácný relikviář. Od r. 1948 je relikviář za hlavním oltářem kolínského chrámu.

Katolíci o slavnosti Zjevení Páně píší tehdy posvěcenou křídou na dveře domů a chlévů zkratku K + M + B + nebo latinsky C + M + B + jako prosbu o požehnání (Kašpar = Casparus). Jde jednak o iniciály těchto tří králů, jednak o prosbu Christus mansionem benedicat – Ať Kristus žehná (tomuto) příbytku; a to po celý rok, proto se za formulí píše letopočet. Tři křížky zde symbolizují osoby Nejsvětější Trojice.

4. Kde je v Písmu sv. poprvé zcela zřetelně vyjádřena pravda o Trojosobním Bohu?

Ve Starém zákoně jsou sice mnohé náznaky o této pravdě víry, ale až Nový zákon ji plně zjevuje – není divu, vždyť Ježíš Kristus jako jedna ze tří božských osob otevřeně komunikoval s lidmi jako jeden z nich. Už při andělově zvěstování Panně Marii se hovoří o Nejvyšším, Synu Nejvyššího a o Duchu sv. Přesto i tato slova potřebují určitý výklad. První naprosto jasná theofanie – zjevení Boha – jako Nejsvětější Trojice je podána ihned, jak to je jen možné: při Křtu Páně v Jordánu. Hovoří Bůh Otec, Janovým křtem je křtěn Ježíš, Bůh Syn (sv. Jan Křtitel dosvědčuje: „On je Syn Boží.“) a Duch sv. na Ježíše Krista ve viditelné podobě sestupuje. Později, když Pán Ježíš už učil, Trojosobnost Boží mnohokrát dosvědčoval a vysvětloval.

5. Jak byste vysvětlili pojmy „církvní Otec“, „patrologie“ a „patristika“?

Za církvního Otce označujeme církvního spisovatele křesťanského starověku, jehož svědectví církev považuje za zvlášť závazné pro nauku víry. Je nutné, aby splňoval následující kritéria: pravověrnost nauky, svatost života, schválení církví a starobylost. (Papežské jmenování učitelem církvě je něčím jiným.) Pokud jde o časové vymezení, na Západě se doba církvních Otců ohraničuje stoletím po pádu Římské říše; za poslední latinské Otce se považují sv. Řehoř Veliký († 604; byl jmenován i učitelem církvě) a sv. Isidor ze Sevilly († 636). Na Východě, kde antická kultura nezačala upadat tak rychle, se za posledního církvního Otce považuje sv. Jan z Damašku († 749). Patrologie (z řec. patér, otec, a logos, slovo) je věda, která studuje život a dílo církvních Otců. Jakožto studium teologických textů ji můžeme považovat za součást teologie. Naproti tomu patristika studuje všechny dokumenty tohoto období, takže ji lze pokládat za součást literární historie, klasické filologie, filosofie – i teologie..

²⁶ *Kodex kanonického práva*, kán. 1387 – Kněz, který při udílení nebo při příležitosti nebo pod záminkou svátosti smíření svádí kajícího ke hříchu proti šestému přikázání Desatera, bude potrestán podle závažnosti zločinu suspensí, zákazy, zbaveními a v závažnějších případech propuštěn z duchovenského stavu.

²⁷ *Kodex kánonů východních církví*, kán. 1458 – Kněz, který při udílení nebo při příležitosti nebo pod záminkou svátosti smíření svádí kajícího ke hříchu proti čistotě, bude potrestán náležitým trestem, nevyjímaje zbavení duchovenské hodnosti.

²⁸ *Kodex kanonického práva*, kán. 1388 – §1. Zpovědník, který přímo porušil svátostné tajemství, upadá do [samočinné] exkomunikace nastupující bez rozhodnutí představeného, vyhrazené Apoštolskému stolci; kdo pouze nepřímou, bude potrestán podle závažnosti zločinu.

²⁹ *Kodex kánonů východních církví*, kán. 1456 – §1. Zpovědník, který přímo porušil svátostné tajemství, ať je potrestán velkou exkomunikací, při zachování kán. 728, §1, odst. 1; pokud toto tajemství vyrazil jiným způsobem, ať je potrestán náležitým trestem. [*Kodex kánonů východních církví*, kán. 728 – §1. Apoštolskému stolci je vyhrazeno rozhodnutí od těchto hříchů: 1° přímého porušení svátostného tajemství; ...]

³⁰ KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY. *Dekret o ochraně důstojnosti svátosti pokání* (23. září 1988). AAS 80 (1988), s. 1367.

³¹ KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY. Všeobecný dekret o trestném činu, který se týká pokusu o svátostné svěcení ženy (19. prosince 2007). AAS 100 (2008), s. 403; český překlad in ACTA ČBK 3 (2008). Praha: ČBK, 2008, s. 175.

³² *Kodex kanonického práva*, kán. 1362 – §2. Promlčecí doba běží ode dne, kdy byl zločin spáchán, nebo, jestliže jde o zločin trvalý nebo pokračující, ode dne, kdy přestal.

³³ *Kodex kánonů východních církví*, kán. 1152 – §3. Promlčecí doba běží ode dne, kdy byl zločin spáchán, nebo, jestliže jde o zločin trvalý nebo pokračující, ode dne, kdy přestal.

³⁴ *Kodex kanonického práva*, kán. 1421 – §1. V diecézi ustanoví biskup diecézní soudce, kteří musí být duchovními.

§2. Biskupská konference může dovolit, aby soudci byli ustanoveni i laici, z nichž v případě nutnosti může být jeden přibrán k vytvoření senátu.

§3. Soudcové mají mít bezvadnou pověst a být doktory nebo alespoň licenciáty kanonického práva.

³⁵ *Kodex kánonů východních církví*, kán. 1087 – §1. V eparchii ať eparchiální biskup jmenuje eparchiální soudce, kteří musí být duchovními.

§2. Patriarcha po vyslechnutí stálého synodu nebo metropolitů, který je v čele metropolitní církvě sui iuris, po vyslechnutí dvou eparchiálních biskupů starších podle pořadí biskupského svěcení může dovolit, aby i ostatní katolíci byli jmenováni soudci, z nichž může být v případě nutnosti jeden přibrán k vytvoření senátu; v ostatních případech je třeba se v této věci obrátit na Apoštolský stolec.

§3. Soudci mají mít bezvadnou pověst, mají být doktory nebo alespoň licenciáty kanonického práva a osvědčit se rozvážností a spravedlností.

³⁶ *Kodex kanonického práva*, kán. 1722 – K zabránění pohoršení, ochraně svobody svědků, zabezpečení průběhu spravedlnosti může ordinář po poradě s ochráncem spravedlnosti a po předvolání obžalovaného zakázat mu v kterémkoli stavu řízení výkon posvátné služby nebo některého církvního úřadu nebo úkolu, uložit mu nebo zakázat pobyt na některém místě nebo území nebo také mu zakázat veřejnou aktivní účast na eucharistii; toto vše je nutno odvolat po zániku důvodu a toto také samým právem zaniká ukončením trestního řízení.

³⁷ *Kodex kánonů východních církví*, kán. 1473 – K zabránění pohoršení, ochraně svobody svědků, zabezpečení průběhu spravedlnosti může hierarcha po poradě s ochráncem spravedlnosti a po předvolání obžalovaného zakázat mu v kterémkoli stavu a fázi trestního řízení výkon posvátné služby nebo některého církvního úřadu nebo úkolu, uložit mu nebo zakázat pobyt na některém místě nebo území nebo také mu zakázat veřejnou aktivní účast na Božské eucharistii; toto vše je nutno odvolat po zániku důvodu a toto také samým právem zaniká ukončením trestního řízení.

³⁸ *Kodex kanonického práva*, kán. 1720 – Jestliže ordinář usoudil, že je nutno použít mimosoudního rozhodnutí:

1° oznámí pachateli žalobu a důkazy a dá mu možnost hájit se, pokud se řádně předvolaný viník dostavil;

2° se dvěma přísedícími důkladně projedná důkazy a tvrzení;

3° jestliže je jistota o zločinu a trestní žaloba nezanikla, vydá rozhodnutí podle kán. 1342 – 1350 s alespoň krátkým odůvodněním po stránce právní i skutkové.

³⁹ *Kodex kánonů východních církví*, kán. 1486 – §1. K platnosti rozhodnutí, jímž se uloží trest, se vyžaduje:

1. aby obviněný byl seznámen s žalobou i důkazy a byla mu plně dána možnost hájit se, ledaže by se řádně předvolaný nedostavil;

2. aby se za přítomnosti ochránce spravedlnosti a notáře konal ústní pohovor hierarchy nebo jeho delegáta s obviněným;

3. aby se v samotném rozhodnutí vyjádřilo, na základě jakých důvodů po stránce právní i skutkové se ukládá trest.

§2. Tresty, o nichž v kán. 1426, §1, mohou být bez této procedury uloženy, jen pokud je písemně zaznamenáno, že s nimi pachatel souhlasí. [*Kodex kánonů východních církví*, kán. 1426 – §1. Není-li v právu stanoven jiný trest, mohou být dle starobyklých tradic východních církví uloženy tresty, jimiž se ukládá vykonání nějakého závažného úkonu zbožnosti nebo lásky, např. určené modlitby, pouť, speciální půst, almužna, duchovní cvičení. ...]

⁴⁰ JAN PAVEL II. Apoštolská konstituce o římské kurii *Pastor bonus* (28. června 1988), čl. 123. AAS 80 (1988), s. 891:

„§1. Kromě toho [Nejvyšší soud Apoštolské signatury] projednává odvolání, předložená v propadné lhůtě 30 dní užitečných, proti individuálním správním aktům jak vyneseným, tak schváleným dikasterii Římské kurie, kdykoliv je sporné, zda napadený akt neporušil v rozhodnutí nebo v řízení nějaký zákon.

§2. V těchto případech, kromě posouzení nezákonnosti, lze také jednat, pokud si to odvolávající žádá, o nápravě škod způsobených nezákonným aktem.

§3. Projednává také jiné správní spory, které jsou mu předloženy papežem nebo dikasterii Římské kurie, a také kompetenční spory mezi dikasterii Římské kurie.“

⁴¹ STÁTNÍ SEKRETARIÁT. *Reskript z audience u papeže 4. února, kterým se vydává Všeobecný řád Římské kurie* (30. dubna 1999), *Všeobecný řád Římské kurie* (30. dubna 1999), čl. 36, §2. AAS 91 (1999), s. 646: „S obzvláštní péčí musí být zachováváno papežské tajemství dle ustanovení instrukce *Secreta continere* z 4. února 1974.“ STÁTNÍ NEBOLI PAPEŽSKÝ SEKRETARIÁT. *Reskript z audience, instrukce Secreta continere, o papežském tajemství* (4. února 1974). AAS 66 (1974), s. 89 – 92: „Čl. 1. – Papežské tajemství zahrnuje: ... 4) Mimosoudně obdržena oznámení o trestných činech proti víře a proti mravům a ohledně trestných činů spáchaných proti svátosti pokání, rovněž jednání a rozhodnutí, která se k těmto oznámením vztahují, při stálém zachování práva toho, o němž bylo autoritě oznámení podáno, být s oznámením obeznámen, pokud by to bylo nezbytné k jeho vlastní obraně. Zveřejnit jméno oznamovatele je však dovoleno pouze tehdy, když by se jevil autoritě vhodné, aby ten, koho se oznámení týká, a oznamovatel byli konfrontováni, ...“ (s. 90).

D) Krátká zpráva o změnách Norem o závažnějších trestných činech vyhrazených Kongregaci pro nauku víry

Kongregace pro nauku víry

V novém textu *Norem o závažnějších trestných činech vyhrazených Kongregaci pro nauku víry*, upraveném na základě rozhodnutí papeže Benedikta XVI. z 21. května 2010, jsou některé změny jak v části pojednávající o hmotněprávních normách, tak v části pojednávající o procesních normách.

V normativním textu byly prove-deny tyto změny:

A) v důsledku některých zmocnění, která udělil Kongregaci pro nauku víry Jan Pavel II. a následně je potvrdil jeho nástupce Benedikt XVI. dne 6. května 2005, byly do textu vloženy:

1. *právo soudit na základě předchozího papežského pověření kardinály, patriarchy, vyslance Apoštolského stolce, biskupy a jiné fyzické osoby*, o nichž v kán. 1405, §3, CIC a v kán. 1061 CCEO (čl. 1 §2);

2. prodloužení promlčecí lhůty obžaloby: lhůta byla prodloužena na 20 let, přičemž je trvale zachováno právo Kongregace pro nauku víry, aby od ní udělila výjimku (čl. 7);

4. Mudrci přinesli také třetí dar; který to byl a jaký měl význam?

a) Byla to granátová jablka jako symbol zdraví.

b) Byla to masť – myrha, která poslouží, až se Ježíš obětuje, zemře a jeho tělo bude pomazáno.

c) Byla to sůl, která je znamením zdraví a čisté víry.

5. Kdy byl Pán Ježíš pokřtěn?

a) Až jako dospělý v řece Jordánu.

b) Čtyřicátý den, když ho Panna Maria přinesla do chrámu.

c) Osm dnů po svém narození, když mu bylo dáno jméno.

6. Kdo první určil jméno Ježíš, které mělo být dáno Vykupiteli?

a) Alžběta, Když ji Maria navštívila.

b) Anděl při zvěstování Panně Marii.

c) Josef osm dnů po Ježíšově narození.

7. Co prohlásil Jan Křtitel o Pánu Ježíši, když přicházel k Jordánu?

a) Hle, Beránek Boží, blahoslavení, kdo jsou pozváni k večeři Beránkově.

b) Hle, Beránek Boží, který na sebe vzal hříchy světa.

c) Hle, člověk!

8. Co je největším darem svátosti křtu?

a) Boží milost posvěcující.

b) Začlenění do farního společenství.

c) Zlaté hodinky nebo kolo od kmotra.

9. Je možné pozbyt znamení na duši, které jsme křtem získali?

a) Ano, velmi těžkým hříchem.

b) Ano, veřejným odkřtěním.

c) Není, protože je to nesmazatelné znamení.

10. Je možné ztratit Boží milost získanou ve křtu?

a) Není, protože nás Bůh neopustí, ani když ho odmítáme.

b) Stane se to, pokud člověk po celý rok neobnoví křestní slib, Pojištění auta musíme také platit každý rok.

c) Stane se to těžkým hříchem, kterým člověk Boha odmítne.

P. Pavel Ajchler

TEST PRO DOSPĚLÉ

1. O slavnosti Zjevení Páně se četlo z proroka Isaiáše (60, 6b): „dromedáři z Midjanu a Efy“. O čem to prorok mluví?

Dromedář je velbloud jednohrbý, používaný na Blízkém východě k dopravě břemen a k jízdě osob. Midjan bylo území nepřátelských Midjanitů, pocházejících od Abrahámovy syna Midjana. Abrahám ale tohoto svého potomka vyhnal do pouště na západě Arabského poloostrova. O tom věřící vcelku něco vědí. Ale kdo ví, co to je Efa? I když víra katolíků nestojí jen na Písmu sv. jako u protestantů, ale i na dalších dvou sloupech, tj. na Tradici a na učení Magisteria, přece jen by nemělo docházet k tomu, že při čtení ve mši svaté něco uslyšíme, nic o tom nevíme a – ani se nesnažíme něco dozvědět. Efa byl jedním z pěti synů Midjana a bylo to také město v Midjanu po tomto synovi nazvané. Jméno Efa se v Písmu sv. vyskytuje i u několika dalších osob, ale o městu Efa je řeč jen tady. Připomeňme ještě, že efa byla i měrná jednotka, což jsme vyložili v loňském Obrázku č. 7, 29. 6. 2010, v Testu pro dospělé, ot. 2.

2. Co to je „neposkvrněné početí“?

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

2. svádění ke hříchu proti šestému přikázání Desatera při udílení nebo u příležitosti nebo pod záminkou zpovědi, pokud je zaměřeno na páchání hříchu se samotným zpovědníkem (kán. 1387 CIC a kán. 1458 CCEO);

3. přímé porušení svátostného tajemství (kán. 1388, §1, CIC a kán. 1456 CCEO);
a nakonec v oblasti trestných činů proti morálce:

1. trestný čin proti šestému přikázání Desatera spáchaný duchovním s nezletilou osobou mladší 18 let věku (srov. kán. 1395, §2, CIC).

Závazné procesní normy pro tyto případy byly určeny takto:

– jakmile se ordinář nebo hierarcha dozví alespoň pravděpodobnou zprávu o spáchání vyhrazeného trestného činu, ať to po vykonání předběžného šetření oznámí Kongregaci pro nauku víry, která (vyjma situace, kdy si pro specifické okolnosti případu ponechá řízení sama) určí ordinář nebo hierarchovi další postup řízení, při zachování práva odvolat se pro-ťi rozsudku první instance jediné k Nejvyššímu soudu této kongregace;

– obžaloba ve věci trestných činů vyhrazených Kongregaci pro nauku víry se promlčuje po deseti letech. Bylo předvídáno, že promlčecí lhůta se začíná počítat podle ustanovení kán. 1362, §2, a kán. 1152 CCEO s jedinou výjimkou trestného činu proti šestému přikázání s nezletilou osobou, kde v tomto případě bylo určeno, že se promlčecí doba začíná počítat ode dne, kdy nezletilý dovrší 18. rok věku.

– v soudech zřízených ordinářem nebo hierarchou smí v rámci těchto případů platně zastávat úřad soudce, ochránce spravedlnosti, notáře a právního zástupce strany pouze kněží a po ukončení soudního řízení s jakýmkoli výsledkem musí být veškerá akta případu z úřední povinnosti zaslána co nejdříve Kongregaci pro nauku víry.

Kromě toho bylo stanoveno, že všechny soudy latinské církve i východních katolických církví jsou vázány k zachovávanému ustanovení kánonů ve věci trestných činů, trestů a trestních řízení jednoho nebo druhého kodexu a rovněž k zachovávanému speciálním norem vydaných Kongregací pro nauku víry.

Po devíti letech od promulgace motu proprio *Sacramentorum sanctitatis tutela* považovala Kongregace pro nauku víry za nutné přistoupit k reformě těchto norem a novelizovat je nikoli jako celek, ale pouze v některých jejich částech, za účelem vylepšit jejich použití v praxi.

Po pozorném a důkladném prostudování navržených úprav předložili členové Kongregace pro nauku víry papeži výsledek svého projednání, který papež svým rozhodnutím z 21. května 2010 schválil a nařídil vyhlásit.

Od nynějška tedy platí ta verze norem ve věci závažnějších trestných činů, kterou schválil 21. května 2010 Svatý otec Benedikt XVI.

<http://www.cirkev.cz/cirkev-ve-svete/dokumenty/acta-cbk/>

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

TEST PRO DĚTI

1. Narozněmu Spasiteli se přišli poklonit mudrci – králové. Jaká království jim podle evangelia patřila?

- a) Francie, Německo a České království.
- b) Persie, Indie a černému králi Etiopie.
- c) Písmo sv. nám o tom nic neříká, jen to, že přinesli královské dary.

2. Mudrci s sebou přinesli darem kadidlo. Proč?

- a) Protože chtěli provonět chlév, ve kterém se Ježíš narodil.
- b) Protože Ježíš je Syn Boží a kadidlo patří k Boží počtě.
- c) Protože se slavily vánoce a kadidlo k nim patří.

3. Mudrci přinesli darem také zlato. Jaký to mělo význam?

- a) Aby bylo zřejmé, že Ježíš, ač se narodil jako chudý, je Králem králů.
- b) Byly to zlaté šperky pro Pannu Marii.
- c) Svatá rodina byla velmi chudá a tak jim zlato mohlo pomoci k obživě.

PŘÍLOHA

3. zmocnění udělit soudnímu personálu, advokátům a zástupcům stran dispens od požadavku kněžského svěcení a od doktorátu z kanonického práva (čl. 15);

4. zmocnění zplatnit právní akty v případě porušení pouhých procesních předpisů ze strany nižších soudů, vždy však při zachování práva na obhajobu (čl. 18);

5. zmocnění dispenzovat od soudního řízení, a tedy postupovat *mimosoudním rozhodnutím*: takto po prozkoumání jednotlivých skutkových podstat bude Kongregace pro nauku víry rozhodovat případ od případu buď z *úřední povinnosti*, nebo na základě žádosti ordináře nebo hierarchie, kdy je třeba schválit užití mimosoudní cesty (v každém případě je pro uložení trvalých pořádkových trestů potřebné pověření ze strany Kongregace pro nauku víry) (čl. 21 §2 č. 1);

6. zmocnění předložit případ přímo Svatému otci pro *propuštění z duchovenského stavu* nebo *zbavení duchovenské hodnosti, spojené s dispensí od celibátu*: to lze – při trvalém zachování práva obviněného na obranu – uplatnit v situaci, kdy jde o mimořádně závažný případ a zároveň je zcela zřejmě prokázáno spáchání trestného činu (čl. 21 §2 č. 2);

7. zmocnění odvolat se k vyššímu stupni, a to k rozhodnutí řádného shromáždění Kongregace pro nauku víry, v případě odvolání proti správním opatřením uloženým nebo schváleným v nižší instanci toutž kongregací ve věci vyhrazených trestných činů (čl. 27).

B) Do textu byly kromě toho vloženy další změny, a to:

8. byly přidány *trestné činy proti víře*, tedy hereze, apostase a schisma, u nichž se především předpokládá kompetence ordinářů vést *dle norem práva* soudní nebo *mimosoudní* řízení v první instanci, při zachování práva podat odvolání proti rozsudku nebo správní odvolání ke Kongregaci pro nauku víry (čl. 1 §1 a čl. 2);

9. v oblasti trestných činů proti Eucharistii již nejsou skutkové podstaty týkající se *pokusu o sloužení mše* a předstírání jejího slavení, o nichž v kán. 1378, §2, odst. 1 CIC a v kán. 1379 CIC a v kán. 1443 CCEO, pojednány společně pod tímž číselným označením, ale odděleně (čl. 3 §1 č. 2 a 3);

10. dále v oblasti trestných činů proti Eucharistii jsou odstraněny v porovnání s dosud platným textem dvě vsuvky, tj. „*alterius materiae sine altera*“ [jedné látky bez druhé] a „*aut etiam utriusque extra eucharisticam celebrationem*“ [nebo obou beze mše], a nahrazeny „*unius materiae vel utriusque*“ [jedné látky nebo obou] a „*aut extra eam*“ [tak mimo ni] (čl. 3 §2);

11. v oblasti trestných činů proti svátosti pokání byly přidány skutkové podstaty, o nichž v kán. 1378, §2, odst. 2 CIC (pokus o udělení svátostného rozřehšení při nemožnosti je platně udělit, anebo nelegitimní vyslechnutí svátostného vyznání) a v kán. 1379 CIC a v kán. 1143 CCEO (předstírání svátostného rozřehšení) (čl. 4 §1 č. 2 a 3);

12. jsou přidány skutkové podstaty nepřímého porušení svátostného tajemství (čl. 4 §1 č. 5) a zlovolného záznamu nebo rozšiřování svátostného vyznání (*stanovené* dekretem Kongregace pro nauku víry z 23. září 1988) (čl. 4 §2);

13. je přidána skutková podstata pokusu o svátostné svěcení ženy, která již byla stanovena dekretem Kongregace pro nauku víry z 19. prosince 2007 (čl. 5);

14. v oblasti *trestných činů proti mravům*: nezletilá osobě je postavena na roveň zletilá osoba, která trvale nemá úplné užívání rozumu, to vše s výslovným vymezením v daném čísle textu (čl. 6 §1 č. 1);

15. kromě toho je přidána skutková podstata spočívající v získávání, držení nebo rozšiřování pornografických obrazových materiálů osob mladších 14 let *spáchané duchovním k nemravným účelům*, a to jakýmkoli způsobem a jakýmkoli technickým prostředkem (čl. 6 §1 č. 2);

16. ujasnilo se, že *přípravné kroky před procesem* mohou, a již nemusí, být vykonány Kongregací pro nauku víry (čl. 17);

17. je přidána možnost užít ochranná opatření, o nichž v kán. 1722 CIC a v kán. 1473 CCEO, také během fáze předběžného šetření (čl. 19);

E) Historický úvod vydaný Kongregací pro nauku víry (zveřejněný jako dodatek k listu a normám na webu Apoštolského stolce 15. července 2010) **normy motu proprio „Sacramentorum Sanctitatis Tutela“ (2001)**

Kodex kanonického práva promulgovaný r. 1917 papežem Benediktem XV. uznával existenci určitého počtu kanonických trestných činů neboli „zločinů“ vyhrazených výlučně kompetenci Posvátné kongregace svatého oficia, která se – jako soud – řídí vlastním zákonem (srov. kán. 1555 CIC/1917).

Několik let po promulgaci kodexu z r. 1917 vydalo Svaté oficium instrukci s názvem *Crimen sollicitationis* (1922), která obsahuje detailní pokyny, jež mají jednotlivé diecéze a soudy uplatňovat při projednávání kanonického trestného činu sollicitace [svádění ve zpovědi]. Tento velmi závažný trestný čin spočívá ve zneužití svatosti a důstojnosti svátosti pokání katolickým knězem, svádějícím kajícího ke hříchu proti šestému přikázání buď se zpovědníkem, nebo s třetí osobou. Posláním právních ustanovení z r. 1922 bylo přizpůsobit ustanovení apoštolské konstituce *Sacramentorum Poenitentiae*, vydané r. 1741 papežem Benediktem XIV., změněné situaci po vydání nového kodexu kanonického práva. Bylo přitom třeba brát v úvahu různé prvky, které podtrhovaly specifický ráz této skutkové podstaty (s ohledem na aspekty, které jsou méně závažné z pohledu světského trestního práva): ohled na důstojnost svátosti, neporušitelnost svátostného tajemství, důstojnost kajícího i skutečnost, že v mnoha případech není možné se dotazovat obviněného kněze na všechno, co se přihodilo, aniž by tak nebylo ohroženo svátostné tajemství. Toto speciální řízení proto vycházelo z nepřímé metody získání morální jistoty, nutné pro definitivní rozhodnutí případu. Tato nepřímá metoda zahrnovala zkoumání hodnověrnosti osoby, která vůči knězi vznesla obvinění, i života a chování obviněného kněze. Na samotné obvinění bylo pohlíženo jako na jedno z nejzávažnějších obvinění, jaké je možné vznést proti katolickému knězi. Proto se řízení snažilo zajistit knězi, který mohl být obětí falešného či pomlouvačného obvinění, ochranu proti ztrátě cti (difamii), dokud by nebyla prokázána jeho vina. Bylo to zaručováno přísnou důvěrností samotného řízení s úmyslem chránit všechny dotčené osoby před nenáležitou publicitou až do definitivního rozhodnutí církevního soudu.

Instrukce z r. 1922 obsahovala krátký oddíl věnující se jinému kanonickému trestnému činu: tzv. *crimen pessimum* [nejhorší zločin], který spočíval v homosexuálním jednání duchovního. Tento poslední oddíl určoval, že speciální řízení určené pro případy sollicitace má být uplatněno také pro tuto skutkovou podstatu, a to s nezbytnými úpravami vzhledem k povaze případu. Závažnost no-rem určených pro *crimen pessimum* byla rozšířena také na odporný trestný čin sexuálního zneužívání nedospělých dětí a na zoofilii.

Úmyslem instrukce *Crimen sollicitationis* nebylo tedy podat ucelenou metodiku katolické církve ve věci nenáležitého sexuálního chování duchovních, ale pouze zavést speciální řízení odpovídající této velmi specifické a obzvláště delikátní situaci – zpovědi, v níž z božského ustanovení musí úplnému otevření hlubin duše ze strany kajícího odpovídat povinnost absolutní zdrženlivosti ze strany kněze. Pouze postupně a na základě analogie bylo toto řízení uplatněno také v jiných případech nemorálního chování kněží. Idea potřeby systematické legislativy ve věci sexuálního chování osob majících výchovnou odpovědnost je velmi nedávná, a proto by snaha posuzovat z této nové perspektivy normativní texty, platné ve velké části minulého století, byla anachronismem.

Instrukce z r. 1922 byla zaslána biskupům, neboť jim příslušela povinnost projednávat jednotlivé případy sollicitace, homosexuality, sexuálního zneužívání dětí a zoofilie ze strany kněží. V r. 1962 schválil papež Jan XXIII. reprint instrukce z r. 1922 s krátkým dodatkem ohledně správního řízení v případech, které se týkají řeholních duchovních. Bylo zamýšleno, že výtisky z r. 1962 budou rozdány biskupům shromážděným na 2. vatikánském koncilu (1962–1965). Některé výtisky byly zaslány biskupům, kteří v té době potřebovali projednávat případy vyhrazené Svatému oficiu, nicméně většina výtisků nebyla nikdy distribuována. Reformy navrhované na 2. vatikánském koncilu zahrnovaly také reformu Kodexu kanonického práva z r. 1917 a Římské kurie. Období let 1965 až 1983 (do vydání nového kodexu kanonického práva) se vyznačovalo tím, že odborníci v kanonickém právu zastávali rozdílné koncepce v oblasti poslání kanonického trestního práva a nutnosti decentralizovaného přístupu k jednotlivým případům, přičemž kladli důraz na pravomoc a rozhodování místních biskupů. Vůči nenáležitému chování byl preferován „pastorační přístup“ a kanonická řízení byla některými z nich shledávána jako anachronismus. Často převažoval v projednávání případů nenáležitého chování duchovních „terapeutický přístup“. Od biskupů se očekávalo, že budou schopni spíše „léčit“ než „trestat“. Příliš optimistické pojetí přínosu psychologické terapie ovlivnilo mnohá rozhodnutí týkající se osob ve službě diecézí nebo řeholních institutů, někdy bez odpovídajícího ohledu na možnou recidivu.

Každopádně i po koncilu zůstaly případy ve věci důstojnosti svátosti pokání v kompetenci Kongregace pro nauku víry (dříve Svatého officia, název byl změněn r. 1965) a instrukce *Crimen sollicitationis* byla nadále pro tyto případy užívána až do nových norem určených v motu proprio *Sacramentorum sanctitatis tutela* z r. 2001.

V období následujícím po 2. vatikánském koncilu bylo předáváno Kongregaci pro nauku víry málo případů nenáležitého sexuálního jednání duchovních vůči nezletilým: některé z nich byly spojeny se zneužitím svátosti pokání, některé další mohly být zaslány v rámci žádosti o dispens od závazků spojených s kněžským svěcením a celibátem (praxe nazývaná někdy „laicizace“) – ty byly projednávány Kongregací pro nauku víry do r. 1989 (v letech 1989–2005 přešla kompetence ve věci těchto dispensů na Kongregaci pro bohoslužbu a svátosti a od r. 2005 dodnes jsou tyto záležitosti projednávány Kongregací pro klérus).

Kodex kanonického práva promulgovaný r. 1983 papežem Janem Pavlem II. uspořádal disciplínu v této věci novým způsobem v kán. 1395, §2: „Duchovní, který spáchal jiný zločin proti šestému přikázání Desatera a zločin byl spáchán násilím nebo hrozbami nebo veřejně nebo s nezletilou osobou pod šestnáct roků, bude potrestán spravedlivými tresty, a jestliže to případ vyžaduje, propuštěním z duchovenského stavu.“ Podle CIC/1983 mají být řízení konána v diecézi. Odvolání proti soudním rozsudkům mohou být zaslána Římské rotě, zatímco správní odvolání proti trestním rozhodnutím mají být předložena Kongregaci pro klérus.

V r. 1994 Apoštolský stolec udělil biskupům Spojených států indult tohoto obsahu: věk určující kanonický trestný čin sexuálního zneužití nezletilého byl zvýšen na 18 let, a nadto byla promlčecí doba zvýšena na 10 let počítaných ode dne, kdy oběť dovršila 18. rok věku. Biskupům bylo výslovně sděleno, že mají kanonická řízení konat v diecézích. Odvolání proti soudním rozsudkům byla vyhrazena Římské rotě, správní odvolání Kongregaci pro klérus. V tomto období (1994 – 2001) se nikterak nezmiňuje pradávná kompetence Svatého officia pro tyto případy.

Indult určený r. 1994 pro Spojené státy byl rozšířen r. 1996 také na Irsko. Mezitím byla na Římské kurii diskutována otázka speciálního řízení v případech sexuálního zneužívání. Nakonec papež Jan Pavel II. rozhodl zahrnout trestný čin sexuálního zneužívání nezletilých do věku 18 let spáchaného duchovním do nového seznamu kanonických trestných činů vyhrazených Kongregaci pro nauku víry. Promlčecí lhůta případů sexuálního zneužívání nezletilých byla stanovena na 10 let počítaných ode dne, kdy oběť dovršila 18. rok věku. Nová zákonná norma, motu proprio s názvem *Sacramentorum sanctitatis tutela*, byla vyhlášena 30. dubna 2001. Všem katolickým biskupům byl poslán dne 18. května 2001 list podepsaný kardinálem Josephem Ratzingerem jako prefektem a arcibiskupem Tarcisio Bertone jako sekretářem Kongregace pro nauku víry. Tento list informoval biskupy o nové zákonné normě a o novém řízení, nahrazujícím instrukci *Crimen sollicitationis*.

V této zákonné normě bylo jednak taxativně určeno, které závažnější zločiny jak proti morálce, tak v rámci slavení svátostí jsou vyhrazeny kongregaci, jednak byly také stanoveny speciální procesní normy závazné ve věci takových závažných trestných činů, včetně norem týkajících se určení kanonických sankcí a jejich ukládání.

Seznam závažnějších trestných činů vyhrazených Kongregaci pro nauku víry byl uspořádán takto: v oblasti trestných činů proti svatosti nejvznešenější svátosti a oběti Eucharistie:

1. odnesení nebo uchovávání konsekrovaných způsob se svatokrádežným úmyslem nebo jejich zneuctění (kán. 1367 CIC a kán. 1442 CCEO);
2. pokus o sloužení mše nebo simulace jejího slavení (kán. 1378, §2, odst. 1 CIC a kán. 1379 CIC a kán. 1443 CCEO);
3. zakázané společenství ve sloužení mše spolu se služebníky církevních společenství, která nemají apoštolskou poslušnost ani neuznávají svátostnou důstojnost kněžského svěcení (kán. 908 a 1365 CIC; kán. 702 a 1440 CCEO);
4. předpokládání jedné látky bez druhé ve mši nebo obou mimo mši, a to za svatokrádežným účelem (srov. kán. 927 CIC);

v oblasti trestných činů proti důstojnosti svátosti pokání:

1. rozhršení spoluviníka ve hříchu proti šestému přikázání Desatera (kán. 1378, §1, CIC a kán. 1457 CCEO);